

Tilinpäätös ja toimintakertomus vuodesta 2023

Sisällysluettelo

1	TOIMINTAKERTOMUS	1
1.1	OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA	1
1.1.1	Toimitusjohtajan ja rehtorin katsaus	1
1.1.2	Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	6
1.1.3	Yleinen ja kuntayhtymän alueen taloudellinen kehitys	12
1.1.4	Olennot muutokset toiminnassa ja taloudessa vuonna 2023.....	16
1.1.5	Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2024 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä.....	18
1.1.6	Henkilöstö	19
1.1.7	Kestävä tulevaisuus	20
1.2	SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ VUONNA 2023.....	23
1.2.1	Ammatillisen koulutuksen järjestäminen.....	23
1.2.2	Johtaminen ja hallinnon järjestäminen	24
1.2.2.1	Riskiennhallinnan järjestäminen	25
1.2.2.2	Sisäisen tarkastuksen järjestäminen	25
1.2.3	Talouden hallinta.....	25
1.2.3.1	Omaisouden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta	28
1.2.3.2	Sopimustoiminta	28
1.2.4	Henkilöriskien hallinta.....	29
1.2.4.1	Henkilöstö- ja opiskelijaturvallisuus.....	29
1.2.5	Tietosuoja ja tietoturvallisuus	30
1.2.6	Kuntayhtymän toimintaan liittyvät tunnistetut keskeiset riskit.....	31
1.3	KOKONAISTALouden TARKASTELU	33
1.3.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen.....	33
1.3.1.1	Tuloslaskelma	35
1.3.1.2	Tuloslaskelman tunnusluvut	36
1.3.2	Toiminnan rahoitus	37
1.3.2.1	Rahoituslaskelma	38
1.3.2.2	Rahoituslaskelman tunnusluvut.....	39
1.3.3	Rahoitusasema ja sen muutokset	40
1.3.3.1	Tase	41
1.3.3.2	Taseen tunnusluvut.....	43
1.3.4	Kokonaistulot ja –menot	44
1.4	KUNTAYHTYMÄN KONSERNITILINPÄÄTÖS	45
1.4.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	45
1.4.2	Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	45
1.4.3	Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	47
1.4.4	Konsernitase ja sen tunnusluvut	49

1.5	KESKEISET LIITETIEDOT	52
1.5.1	Investointivarausten käyttö	52
1.5.2	Opiskelijoiden kotikuntajakauma	52
1.5.3	Laskelma peruspääoman ja ylijäämien jakautumisesta jäsenkunnittain	52
1.6	TULOKSEN KÄSITTELY JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET.....	53
1.6.1	Tilikauden tuloksen käsittely.....	53
1.6.2	Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	54
2	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	55
2.1	KOULUTUSKESKUS SALPAUKSEN TOIMINTAKERTOMUS	55
2.1.1	Koulutuskeskus Salpauksen strategia 2021–2025.....	55
2.2	TOIMINNAN TULOSELLISUUS JA STRATEGIAN TOTEUTUMINEN	56
2.2.1	Strategiset kehitysohjelmat	58
2.2.1.1	Rohkeita uuden rakentajia	58
2.2.1.2	Jatkuvaa oppimista.....	60
2.2.1.3	Onnistuneita asiakaskokemuksia	62
2.2.2	Henkilöstön koulutussuunnitelman toteuma.....	66
2.2.3	Toiminnan tuloksellisuus ja strategian toteutumista kuvaavat mittarit (tulokortti)	69
2.2.4	Tulosanalyysi vuoden 2023 toiminnasta	70
2.3	SALPAUS LUKUINA VUONNA 2023, STRATEGIAN TOTEUTUMISTA KUVAAVAT MITTARIT	83
2.3.1	Hakijamäärät ja vetovoimaisuus (yhteishaku, jatkuva haku)	83
2.3.2	Opiskelijavuodet ja -määrät	87
2.3.3	Tutkintojen suorittaminen	88
2.3.4	Tutkinnon osien suorittaminen	90
2.3.5	Oppisopimuskoulutusten opiskelijamäärä ja oppisopimuksen purku	91
2.3.6	Eronneiden määrät	92
2.3.7	Työllistyminen	94
2.3.8	Jatko-opintoihin sijoittuminen	95
2.3.9	Opiskelijapalaute.....	96
2.3.10	Työelämäpalaute.....	97
2.4	KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN	99
2.5	TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	100
2.6	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	101
2.7	RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN.....	102
2.8	YHTEENVETO YHTYMÄKOKOUKSEN HYVÄKSYMIEH MÄÄRÄRAHOJEN TOTEUTTAMISESTA	103
3	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	104
3.1	TULOSLASKELMA	104
3.2	RAHOITUSLASKELMA	105
3.3	TASE.....	106
3.4	KONSERNITULOSLASKELMA	108
3.5	KONSERNIRAHOTUSLASKELMA	109
3.6	KONSERNITASE.....	110

4	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	112
4.1	TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	112
4.1.1	Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus (Liitetieto 4).....	113
4.1.2	Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	113
4.2	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	114
4.2.1	Toimintatuotot (Liitetieto 6)	114
4.2.2	Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (Liitetieto 11)	115
4.2.3	Pakollisten varausten muutokset (Liitetieto 12)	116
4.2.4	Olennot pöytäkirjojen vastaavien myyntivoitot ja –tappiot (Liitetieto 13).....	117
4.2.5	Satunnaiset erät (Liitetieto 14)	117
4.2.6	Osinkotuottojen erittely (Liitetieto 15)	117
4.2.7	Erittely poistoeron muutoksista (Liitetieto 16)	118
4.3	TASETTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	118
4.3.1	Arvonkorotusrahasto (Liitetieto 18).....	118
4.3.2	Pysyvät vastaavat (Liitetieto 19)	119
4.3.3	Omistukset muissa yhtiöissä (Liitetiedot 20-22)	121
4.3.4	Saamisten erittely (Liitetieto 23).....	121
4.3.5	Siirtosaamiin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 24).....	122
4.4	TASEEN VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	122
4.4.1	Oman pääoman erittely (Liitetieto 25).....	122
4.4.2	Poistoerot (Liitetiedot 26).....	123
4.4.3	Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät viiden vuoden jälkeen (Liitetieto 27).....	123
4.4.4	Pakolliset varaukset (Liitetieto 29).....	123
4.4.5	Pitkä- ja lyhytaikaiset velat (Liitetieto 30)	123
4.4.6	Maksuliiketilin luottolimiitti (Liitetieto 31)	124
4.4.7	Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 33).....	124
4.5	VAKUUKSIA, VASTUUSITOUMUKSIA JA TASEEN ULKOPUOLISIA JÄRJESTELYJÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT	124
4.5.1	Leasingvastuiden yhteismäärä (Liitetieto 38)	124
4.5.2	Muut vastuusitoumukset (Liitetieto 39-40)	125
4.5.3	Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (Liitetieto 41).....	126
4.6	HENKILÖSTÖÄ, TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA JA INTRESSIHOTAPÄÄTÖKSIÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	127
4.6.1	Henkilöstömäärä (Liitetieto 42)	127
4.6.2	Luottamushenkilön palkoista perityt ja puolueelle tilitetty luottamushenkilömaksut (Liitetieto 44).....	128
4.6.3	Tilintarkastajan palkkiot (Liitetieto 45)	128
4.7	LUETTELO TILIKAUDELLA KÄYTETYISTÄ TILIKIRJOISTA	128
4.7.1	Käytetyt tilikirjat.....	128
4.7.2	Käytetyt tositelajit.....	129
4.8	TOIMINNAN JA STRATEGIAN TOTEUTUMISTA KUVAAVIEN MITTAREIDEN SELITYKSET JA LASKENTAKAAVAT	130

5	MUUT ERIYTETYT LASKELMAT	132
5.1	KOULUTUSKESKUS SALPAUS -KUNTAYHTYMÄN KILPAILULAIN 30 D §:N EDELLYTTÄMÄ TULOSLASKELMA KUNTAYHTYMÄN TALOUDELLISESTÄ TOIMINNASTA, JOKA TAPAHTUU KILPAILUTILANTEESSA MARKKINOILLA	132
6	TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUKSET	133

42/02.02.02/2022

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Toimitusjohtajan ja rehtorin katsaus

Vuosi 2023 alkoi taloudellisesti hyvissä merkeissä. Saatu ensikertainen rahoituspäätös oli lähes kaikilla mittareilla mitattuna vuotta 2022 parempi. Tilinpäätös 2023 toteutui ylijäämäisenä ja kuntayhtymän talous on vakaalla pohjalla. Huolta ja ennakointitarvetta edellyttää kustannusten nousu ja julkisen talouden epävarmuus erityisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Ammatillinen koulutus ja Salpaus sai vielä vuodelle 2024 indeksikorjatun rahoituspäätöksen.

Salpauksen rahoitus kasvoi vuonna 2023 valtakunnan keskiarvoa enemmän ja olemme edelleen kahdeksanneksi suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2022 Salpaukselle myöntämät harkinnanvaraiset valtionosuusrahoituksen korotukset opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin olivat käytettävissä vielä vuonna 2023 ja käyttö jatkuu edelleen vuonna 2024. Vaikka opiskelijoiden tarvitsemat tukitarpeet ovat jatkuvia, saatujen resurssien määräaikaisuus estää opetusresurssien vakiinnuttamisen tälle tasolle. Opettajien asetuksen mukainen kelpoisuus on edelleen, kiristyneestä kilpailusta huolimatta, erittäin korkea, 89,9 %.

Salpauksen vuosi huipentui Päijät-Hämeen liiton myöntämään maakunta mitaliin numero 61 ja sijoitukseen viiden parhaan joukkoon OKM:n ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailussa, jossa aiheena vuonna 2023 oli verkostomainen toimintakulttuuri ja kumppanuudet. Laatupalkinnolla kannustetaan ammatillisen koulutuksen järjestäjiä toiminnan laadun arviointiin ja jatkuvaan parantamiseen. Tavoite on löytää parhaita käytäntöjä organisaatioiden oppimisen perustaksi ja edistää ammatillisen koulutuksen arvostusta, vetovoimaa ja tunnettuutta. Vuosittain vaihtuvat teemat liittyvät koulutuspoliittisesti tärkeisiin asioihin.

Laatupalkintoraadilta Salpauksen saamassa palauteraportissa arviointiraati mainitsi Salpauksen vahvuuksista mm. näin: ”Salpaus on ketterä ja matala organisaatio, joka tunnistaa kehittämiskohteensa. Hoitaa perustehtävänsä verkostomaisesti kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Aktiivinen toimija alueen ennakointitehtävän hoitamisessa ja Visio ”Enemmän kuin koulu” tunnustetaan sidosryhmissä”. Kehittämiskohteena isossa oppilaitoksessa on mm. tasalaatuisuuden tavoittaminen ja opiskelijoiden osallistaminen nykyistä laajemmin. Saatua palauteraporttia hyödynnetään erityisesti vuoden 2024 aikana uudistetun toimintamallin toimeenpanon yhteydessä.

Päijät-Hämeen liiton perusteluissa mainittiin seuraavaa: ”Koulutuskeskus Salpaus on erityisen tunnettu sen innovatiivisista opetusmenetelmistä ja -tiloista, kuten metallialojen ainutlaatuisista opetustiloista, mikä tekee Salpauksesta paitsi oppilaitoksen, myös yritysten ja opiskelijoiden kohtaamispaikan. Sen toiminta ei rajoitu pelkästään alueelliseen koulutukseen, vaan se tarjoaa myös etäopetusta ja erikoisalojen, kuten sirkusalan ja kultasepän koulutusta, jotka houkuttelevat opiskelijoita myös alueen ulkopuolelta. Salpauksen toiminta käsittää myös maahanmuuttajien koulutuksen ja kansainvälisyystoiminnan sekä erityisryhmien koulutuksen. Salpaus on tunnustettu myös sen työnantajamaaineesta sekä hyvin ja kestävästi johdetusta organisaatiosta, joka joustavasti mukautuu ajan vaatimuksiin. Koulutuskeskus Salpauksen panos maakunnan osaamisen kehittämisessä, innovatiivisuudessa ja yhteistyökyvyssä tekee siitä ansaitun Päijät-Häme-italin saajan, edustaen päijäthämäläistä koulutusosaamista parhaimmillaan.”

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Näiden edellä mainittujen lisäksi Salpaus on päättynyt vuonna kehittyneessä valtakunnallisessa vertailussa erityisesti työnantajapalautteen osalta, jossa saadun palautteen määrä oli selkeästi koko maan keskiarvoa suurempi, myös palautteen laatu on kehittynyt hyvin, ollen asteikolla 1-5 mitattuna keskiarvossa yli 4. Tärkeää palautteen hyödyntämisessä on erityisesti se, että olemme yhteydessä kaikkiin sanallista palautetta antaneisiin ja pyrimme yhdessä löytämään keinot tarvittaviin toiminnan korjaamistoimenpiteisiin. Saatu hyvä palaute lämmitteää mieltä ja kannustaa kaikkia salpauslaisia, mutta samalla tulee kuitenkin muistaa, että hyvää palautetta ei voi varastoida vaan se on ansaittava aina uudelleen.

Opiskelijamäärä on vuonna 2023 kasvanut edellisvuodesta, tämä näkyy erityisesti jatkuvan haun ja kesäaikaisten opiskelijamäärien kasvuna, myös työmarkkinatuella opiskelevien määrä lisääntyi aiemmasta vuonna 2023. Isossa kuvassa koronan ja Ukrainan sodan syttymisen vuoksi oli selvää varovaisuutta kouluttautumisessa vuosina 2021 ja 2022. Tämän jälkeinen patoutunut kouluttautumistarve todentui erityisesti vuonna 2023, eikä vuodelle 2024 ole odotettavissa samanlaista ylitystä, vaan koulutusmäärät todennäköisesti tasaantuvat aiemmalle noin 6000 opiskelijavuoden tasolle. Jatkossa opiskelijoista yhä useampi tulee jatkuvan haun kautta nuorisoikäluokan pienentyessä. Opiskelijavuosikertymä 2023 oli 357 opiskelijavuotta yli OKM:n rahoituspäätöksen tason. Tämä ei kuitenkaan nostanut vuoden 2024 rahoituksen perustana olevaa opiskelijavuosimäärää, kun samaan aikaan lähes kaikki oppilaitokset ylittivät opiskelijavuosimäärä tavoitteensa. Päinvastoin ministeriö leikkasi useiden koulutuksenjärjestäjien opiskelijavuosimääriä vuodelle 2024 yhteensä 2518 opiskelijavuodella. Vaikka hyvä opiskelijavuosimäärän toteutuma kertoo kyvystä vastata alueen tarpeisiin, on se kuitenkin myös haasteellinen pitkään jatkuessaan, mikäli emme saa tulevaisuudessa lisää opiskelijavuosia ja sitä kautta lisää rahoitusta. Kovin pitkän aikaa koulutusta ei voi järjestää "ylipaikoilla" ilman varmuutta tulevan rahoituksen vakaasta tasosta.

Oppisopimus osana tutkintoa tai koko tutkinnon suorittaminen oppisopimuksella on lisääntynyt merkittävästi, oppisopimuksia vuonna 2023 oli yli 3700. Salpaus onkin opiskelijavuosina mitattuna yksi Suomen suurimpia oppisopimuskouluttajia, tämä kertoo myös alueen työelämän kanssa tehtävästä hyvästä yhteistyöstä ja keskinäisestä luottamuksesta. Tätä voidaan pitää merkittävänä asiana myös koko Suomen ammatillisen koulutuksen eri toimijoiden keskinäisessä vertailussa. Olemme myös mukana kokeilussa, jossa tavoitteena on lisätä alle 20-vuotiaiden ensimmäisen perustutkinnon suorittamista oppisopimuksella ja siten parantaa alueella sekä veto- että pitovoimaa nuorten kohdalla. Salpauksen ja pienten kuntien yhteistyöllä sekä kampuspaikkakunnasta riippumattomalla koulutuksella haetaan apua alueiden työvoimapulaan. Osaavasta työvoimasta kilpailun lisäksi myös kilpailu opiskelijoista on kiristynyt ja muuttunut alueellisesta selkeästi valtakunnalliseksi mm. koulutusten aika- ja paikkasidonnaisuuden vähentymisen myötä.

Suomen hallituksen koulutuspoliittiset linjaukset ja päätökset ovat merkittävässä roolissa siinä, millaisin ratkaisuin Salpaus pystyy jatkossakin vaikuttavasti toteuttamaan keskeiset perustehtävänsä, alueen oppivelvollisten kouluttamisen ja aikuisten jatkuvan oppimisen. Laajentunut oppivelvollisuus sekä riittävät ja kehittyvät jatkuvan oppimisen mahdollisuudet aikuisväestön työllistymisen ja yritysten osaavan työvoiman turvaamisen näkökulmasta ovat toiminnan keskiössä. Tavoitteemme on, että jatkossakin rahoituksen perusta olisi nykyisen suuruinen eli noin 6000 opiskelijavuotta alueen tarpeisiin vastaamiseksi.

Peruskoulun päättävien ikäluokka on Päijät-Hämeessä melko vakaa aina vuoteen 2030 asti, jonka jälkeen siinä tapahtuu selkeää laskua. Tällä tulee olemaan vaikutuksia paitsi Salpaukseen myös muihin alueen toisen asteen koulutuksen järjestäjiin. Ammatillinen koulutus koko Suomessa tulee jatkossa olemaan tästä näkökulmasta tarkasteltuna yhä enemmän aikuisten ja jo työelämässä olevien osaamisen varmistaja ja ylläpitäjä. Jo nyt Salpauksen opiskelijoista enää alle 20 % on alle 18-vuotiaita ja yli puolet yli 25-vuotiaita. Myös työperäiseen maahanmuuttoon

Olelliset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

liittyvät koulutukset tulevat lisääntymään osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Kaikkien näiden asioiden vaikutuksia Salpauksen tulevaan koulutustarjontaan ja sen kohdentamiseen eri asiakasryhmille on tarkasteltava huolellisesti ja muutoksiin reagoitava ketterästi.

Koulutuksen järjestäjien keskinäinen kilpailu on kiristynyt valtakunnallisesti ja toiminta-alueiden rajojen merkitys vähentynyt verkko-opetuksen lisääntymisen myötä. Samalla opiskelija- ja asiakashankinta on muuttunut koko ajan haasteellisemmaksi. Valtakunnallinen tarjonta on kuitenkin perusteltua mm. silloin, kun koulutus kohdentuu ammatillisesti valikoituneisiin erikoisryhmiin eikä yhdeltä alueelta ole realistista saada riittävää asiakasvirtaa koulutuksen järkevälle toteutukselle. Kilpailussa menestyminen edellyttää entistä enemmän sisältöjen ja toteutusmuotojen räätälöintiä sekä tarjontaa kokonaisten tutkintojen lisäksi tutkinnon osien ja sitä pienempien, työn kannalta keskeisten osaamisen varmistamisen osien suorittamismahdollisuuksista sekä joustavasta opiskelun aloittamisesta.

OKM:n Salpaukselle vuodelle 2023 määritelty työvoimaetuudella opiskelevien opiskelijavuosimäärä toteutui merkittävästi yli tavoitteen (tavoite 270 ja toteutunut 358 opiskelijavuotta). Vaikka työvoiman kysyntä on jatkunut vilkkaana, työllisten määrä on kasvanut ja työttömyys jatkanut laskua, työttömyyden rakenteelliset ongelmat näkyvät korostuneesti Päijät-Hämeessä. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on yhä maakunnista korkein. Alueella tehdään aktiivista ja monipuolista yhteistyötä kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseksi. Kuntakokeilun ja sen toteuttaman koulutukseen ohjauksen onnistumisella ja eri toimijoiden moniammatillisella yhteistyöllä on suuri merkitys siinä, että opiskelukuntoiset henkilöt saadaan motivoitumaan ja osallistumaan tarvitsemiinsa koulutuksiin ja sitä kautta mukaan työelämään. Kuntakokeilussa valmistaudutaan vuoden 2025 alussa voimaan tulevaan TE-uudistukseen, jolloin monet työllisyyden palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi. Salpaus tekee tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa muutoksen toteuttamiseksi mm. kouluttamalla kuntakokeilun omavalmentajia. Tässä onnistuminen on keskeinen osa strategiaamme palveluorganisaationa ja kaikkien salpauslaisten toimintaa. Näin turvaamme osaavaa työvoimaa alueelle ja salpauslaiselle työtä myös tulevaisuudessa.

Osana tulevan toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 valmistelua muutimme johtamisen vastuualueita ja palvelulinjoja tavoitteena vastata paremmin ja vaikuttavammin ammatillisen koulutuksen tuleviin haasteisiin. Petteri Orpon hallitusohjelman keskeisiä tavoitteita ammatilliselle toisen asteen koulutukselle on mm. osaamistason nosto eli se, että koulutuksella varmistetaan jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Tavoitteena on vastuu nuorista oppivelvollisista eli kaikille nuorille toisen asteen tutkinto tai tutkinnon osa, jolla voi työllistyä, jos koko tutkinto ei opiskelijasta johtuvista seikoista ja tarjotuista tukitoimista huolimatta ole mahdollista. Lisäksi tavoitellaan aikuisten päällekkäisten, samantasoisten tutkintojen vähentämistä. Rahoitusjärjestelmään on tulossa muutoksia, joilla tuetaan vaikuttavuuden merkitystä ja painoarvoa mm. tutkintojen ja niiden osien suorittamista, keskeytysten vähentämistä sekä erityisesti työllistymistä ja jatko-opintoihin sijoittumista. Koulutuksen järjestäjien tulee mahdollistaa nykyistä enemmän osaamisen hankkiminen työn ohessa iltaisin, viikonloppuisin ja etänä, jolloin perheiden toimeentulo ei vaarannu opintojen aikana. Ammatillinen koulutus on myös hallitusohjelmassa keskeisessä roolissa TE2024/25-uudistuksessa erityisesti osaamisen päivittämisessä.

Elintarvikealojen ja mm. Viljaklusterin merkitys Salpauksen toimialueella on keskeinen. Tässä näkyvät sekä korkealaatuinen kädentaito, että lisääntyvä teknologinen osaaminen. Alueen teollisuuden tarpeisiin vastaamiseksi Salpauksessa käynnistyi elokuussa aiemman perustutkinnon lisäksi prosessiteollisuuden ammattitutkinto. Myös logistiikan, laboratorioalan ja ympäristöalan osaamiset kytkeytyvät läheisesti elintarvikealaan. Lisäksi lisääntyvässä määrin

myös automaatio ja kunnossapito, erityisesti suurissa elintarvikealan yrityksissä. Päijät-Hämeessä on suurten yritysten lisäksi paljon pieniä ja keskiuuria yrityksiä, maataloutta ja siinä erityisesti viljanviljelyä. Näiden kaikkien merkitys alueen hyvinvointiin on monelta osin keskeistä sekä työllisyyden että kerrannaisvaikutusten kautta. Salpaus toimii kiinteässä ja hyvässä yhteistyössä koko alueella ja myös valtakunnallisesti erikokoisten yritysten ja toimijoiden kanssa. Omassa työssä onnistuminen on tänä päivänä mitä suurimmassa määrin yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Luontaisia yhteistyökumppaneita ovat kaikki tällä alueella toimivat työpaikat, eri kokoiset yritykset, ammattikorkeakoulut ja tiedekorkeakoulut. Yhdessä olemme enemmän, eikä toisen onnistuminen ole toiselta pois; päinvastoin. Kansainvälistymisen, globaalin turvallisuuden, ja huoltovarmuuden sekä ympäristövastuullisuuden, mutta myös osaamisen näkökulmasta nopeasti muuttuvan maailman tilanteessa on tärkeää, että alueen merkitys koko Suomen hyvinvoinnin kannalta tiedostetaan ja tunnustetaan. Elintarvikealan ja siihen liittyvien innovaatioiden merkitys kasvaa nyt ehkä nopeammin, kuin koskaan aiemmin. Samalla se sekä mahdollistaa, että velvoittaa meitä kaikkia tällä alueella toimivia osallistumaan tähän työhön rohkeasti. Salpauksen vuonna 2023 isännöimän ”Kohti viljavampaa vientiä ja vetovoimaa” – elintarvikealan ammattilaisten iltapäivän teeman mukaisesti olemme myös tässä rohkeita uuden rakentajia.

Salpauksella oli aktiivista yhteistyötä vuoden aikana yli 4000 yrityksen kanssa mm. työpaikalla tapahtuvan oppimisen muodossa. Asiakkuudenhallinnan ohjelma CRM on uudistettu ja tavoitteena on, että siitä tulee nykyistä enemmän jokaisen työelämäyhteistyötä tekevän salpauslaisen arjen työkalu. Opiskelijat, opettajat ja työelämän edustajat kohtasivat työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäksi mm. useissa erilaisissa yritys- ja rekrytointitapahtumissa vuoden aikana. Lahti on myös ympärivuotinen tapahtuma- ja urheilukaupunki, vuonna 2023 täällä on ollut useita suuria erilaisia messu- ja urheilutapahtumia, joissa Salpauksen opiskelijat ja henkilöstö ovat olleet monin tavoin mukana. Mm. perinteiset Kätevä & Tekevä-käsityömessut, Salpausselän kisat ja kesällä peräti kahdet Ironman -kisat (kansalliset ja elokuussa MM-kisat).

Opiskelijoiden vuoden 2023 EuroSkills-kilpailut kisattiin tänä vuonna syyskuussa Puolan Gdanskissa. Suomen ammattitaitomaajoukkue Team Finland sijoittui hyvin ja Salpaus oli aktiivisesti mukana. Vuoteen mahtui myös Salpauksen 25-vuotishistoriikin julkaisu heti vuoden 2023 alussa. Upean ”Leipää ja sirkushuveja”-kirjan, muistoja ja kokemuksia entisiltä ja nykyisiltä salpauslaisilta sekä yhteistyökumppaneilta ja verkostoilta olivat toimittaneet Marita Modenius ja Sirkku Blinnikka vuoden 2022 aikana.

Tuleviin haasteisiin Salpaus pyrkii vastaamaan vuoden 2024 alusta voimaan tulleella toimintamallilla. Uudessa toimintamallissa johtajien salpaustasoiset matriisivastuut jakautuvat asiakkaiden palvelupolkujen ja toiminnan uudistamisen mukaisesti oppivelvollisten palveluihin, jatkuvan oppimisen palveluihin, yritys ja työelämän palveluihin sekä digitaalisiin palveluihin. Keskiössä on erityisesti opiskelijoiden työllistymisen ja uraohjauksen parantaminen opiskelijan iästä tai hakuväylästä riippumatta. Myös erityiseen tukeen ja maahanmuuttaneiden palveluihin sekä opetushenkilöstön osaamisen salpaustasoiseen kohdentamiseen tullaan kiinnittämään vielä aiempaa enemmän huomiota toiminnan kehittämiseksi. Kuntayhtymäpalvelut ovat niinkään kiinteä osa perustehtävän toteutusta ja siten tänä päivänä paljon enemmän kuin perinteiset ”tukipalvelut”, jotka usein toteutetaan myös ostopalveluina ja toimivat siten enemmän irrallaan varsinaisesta koulutuksen perustehtävästä.

Salpaus käynnisti vuonna 2023 työnantajamielikuvan kehittämiseen liittyvän hankkeen yhdessä Duunitorin kanssa. Tämä on tärkeää, kun kilpailu osaavasta työvoimasta koskettaa nykyisin mitä suuremmissa määrin myös oppilaitoksia. Kilpailemme opetushenkilöstön lisäksi myös erityisesti taloushallinnon ja tietotekniikan osaajista muiden työnpaikkojen ja yritysten kanssa Päijät-Hämeessä ja valtakunnallisesti. Salpauksen työnantajalupaus valmistuu ja julkaistaan vuoden

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

2024 alussa. Työntajalupausta käytetään sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä ja perehdytyksessä, mutta myös rekrytoitaessa uusia osajia Salpaukseen.

Hämeen ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen 11/2023 mukaan työttömyys alueella on lisääntynyt hieman viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lahden työttömyysaste on suurten kaupunkien (12) vertailussa toiseksi korkein. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli marraskuun lopussa 14,3 %. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 32,9 %. Kansalaisuuden mukaan eniten oli työttömänä ukrainalaisia, virolaisia, venäläisiä ja irakilaisia. Työpaikkoja ilmoitettiin eniten avoimeksi erityisesti toisen asteen ammatillista koulutusta edellyttäviin ammatteihin kuten lähihoitajille, myyjille ja ravintola- ja suurtaloustyöntekijöille. Uusien, avoimien työpaikkojen määrä väheni edellisvuodesta. Eniten työpaikat vähenivät rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden osalta.

Kohtaanto haasteen vuoksi työttömyydestä huolimatta osaavan työvoiman saatavuus on ollut koko Suomessa haastavaa ja tilanne on vuoden 2023 aikana edelleen vaikeutunut. Samalla se on tiivistänyt yhteistyötä yritysten ja Salpauksen kesken. Työvoiman saatavuuden turvaamisessa katse kääntyy yhä useammin myös työperäisen maahanmuuton suuntaan. Salpauksen maahanmuuttajataustaisten opiskelijoiden määrä vuonna 2023 oli 371 enemmän kuin vuonna 2022 ja tähän on edelleen odotettavissa lievää kasvua lähivuosina. Keväällä 2022 Silkkkitien, Päijät-Soten ja Salpauksen yhteistyönä aloittaneista filippiiniläisistä lähihoitajaopiskelijoista ensimmäiset valmistuivat vuoden 2023 loppupuolella. He opiskelivat oppisopimuksella Päijät-Soten eri toimipisteissä. Koulutuksesta saadut kokemukset ovat kaikkien osapuolten mukaan rohkaisevia, mutta riittävään suomen kielen perusosaamiseen ja sen varmistamiseen erityisesti hoitoalalle tultaessa tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Tutkintoon valmentavaa TUVA-koulutusta tarjottiin laajasti yhteistyönä alueen eri koulutustoimijoiden kanssa ja Salpauksessa koulutuspaikkoja lisättiin merkittävästi peruskoulunpäättävien lisäksi myös aikuisille ja maahan muuttaneille. Vaativan erityisen tuen tutkintokoulutusta sekä TUVA- ja TELMA-koulutusta (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus) Salpaus järjestää yhteistyössä Kaarisilta ry:n kanssa. Vaativan erityisen tuen alueellista saavutettavuutta tukee tiivis yhteistyö samalla kampuksella ja osin yhteisissä tiloissa toimivan Kiipulan ammattiopiston kanssa. Vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoja toiselle asteelle tarvitaan kuitenkin edelleen lisää alueella ja tähän pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Kiipulan kanssa. Samassa yhteydessä korostuu peruskoulujen tekemä opintojen ohjaus sen suhteen, että nuori alusta alkaen sijoittuisi sellaiseen oppilaitokseen, jossa hän voi opinnoissaan kokea onnistumista ja edistymistä omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti sekä saada riittävän laajasti tarvitsemaansa tukea.

Alueella on edelleen suuri tarve koululääkäri-, mielenterveys- ja päihdehuollon palveluille. Korona-ajan yksinäisyys on osaltaan lisännyt tuen tarvetta osalla nuoria ja perheitä, tämä tulee todennäköisesti heijastumaan vielä vuosia eteenpäin. Alueen hyvinvointipalvelujen uudelleenjärjestelyyn liittyen Salpaus on esittänyt toiveen palvelujen järjestäjälle, että jatkossa myös kouluterveydenhoitajat voisivat sijaita Salpauksen kampuksilla psykologien ja kuraattorien kanssa. Näin parannettaisi huomattavasti palvelujen saavutettavuutta ja moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Vuonna 2023 toteutettiin kokeilu terveydenhoitajien sijoittumisesta Vipusenkadun kampukselle ja tämä toiminta näyttäisi vakiintuvan samalla, kun Lahden keskustan kampuksella alkaa vastaava kokeilu vuoden 2024 alussa. Näille toimille toivomme tietysti pysyvyyttä kaikilla Salpauksen kampuksilla.

Kevään yhtymäkokous pidettiin Salpauksen Asikkalan kampuksella ja samalla osallistujilla oli mahdollisuus tutustua luonnonvara-alojen monipuoliseen koulutustarjontaan. Vuoden aikana käynnistettiin myös luonnonvara-alojen tulevaisuus selvitys, jonka on tarkoitus valmistua vuoden

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

2024 loppuun mennessä tai alkuvuodesta 2025. Selvityksen tavoitteena on tarkastella sitä, millainen näiden alojen kouluttaja Salpauksen tulee jatkossa olla sekä alueellisesti että valtakunnallisesti, miten huoltovarmuus ja globaali maailman tilanne tulee huomioida suomalaisessa luonnonvara-alojen koulutuksessa jne. Selvityksellä on vaikutusta myös Asikkalan kampuksella tehtäviin tilaratkaisuihin ja kiinteistöjen saneerauksiin vuosikymmenen loppupuolella.

Salpauksen palveluiden piirissä on yli 13 000 eri henkilöä vuodessa. Toimintatuotot vuonna 2023 olivat 67,5 miljoonaa euroa ja henkilöstöä kuntayhtymässä 31.12.2023 oli 670. Vuosi päättyi sekä toiminnallisesti että taloudellisesti hyvissä tunnelmissa. Kuntayhtymän talous on onnistuttu pitämään tasapainossa edellisten hallituskausien raskaista rahoitusleikkauksista huolimatta. Kuluvalle hallituskaudella rahoitus on kasvanut määräaikaisten valtionosuusrahoituksen korotuksen ansiosta. Rahoituksen loputtua lisäresursseja ei kaikilta osin ole mahdollista pitää yllä.

Salpaus on palveluorganisaatio, jonka toiminta nojaa yhteisiin arvoihimme: oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne sekä eettisen toiminnan kulmakiviin: vastuullisuus ja tarttuminen, keskustelu ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä vaikuttavuus ja keskittyminen olennaiseen. Visiomme on Salpaus – enemmän kuin koulu – opiskelijoiden ja työelämän kohtaamispaikka. Näistä on edelleen hyvä koko Salpauksen henkilöstön kanssa hyvä ponnistaa vuoteen 2024.

Kiitos teille kaikille siitä, että teitte mahdolliseksi onnistuneen vuoden 2023. Jatkamme yhdessä työtä edelleen Päijät-Hämeen hyväksi.

1.1.2 Hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Yhtymäkokousedustajat ja varaedustajat vuonna 2023

Vuonna 2023 pidettiin kaksi kokousta: 16.5. ja 21.11.2023.

<i>Kunta</i>			
<i>Edustaja</i>	<i>Varaedustaja</i>	<i>Edustaja</i>	<i>Varaedustaja</i>
Kokous 16.5.		Kokous 21.11.	
Asikkala			
Teija Hiltunen	Terhi Vesterinen	Teija Hiltunen	Terhi Vesterinen
Sarita Saloheimo	Tiina Wangel	Sarita Saloheimo	Tiina Wangel
Yrjö Mattila	Terttu Mäkinen	Yrjö Mattila	Terttu Mäkinen
Hartola			
Vesa Järvinen	Pekka Raitala	Vesa Järvinen	Pekka Raitala
Sanna Vuokila	Erkki Päiveröinen	Sanna Vuokila	Erkki Päiveröinen

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Heinola

Jorma Peltonen	Jouko Vuorenniemi	Jorma Peltonen	Jouko Vuorenniemi
Mikko Rautkoski	Sami Laukkanen	Mikko Rautkoski	Sami Laukkanen
Lauri Kotilainen	Ville Hölttä	Lauri Kotilainen	Ville Hölttä

Hollola

Pia Salo	Christa Asikainen	Pia Salo	Christa Asikainen
Sanni-Maria Tiihonen	Riku Korpela	Sanni-Maria Tiihonen	Riku Korpela
Jouko Parviainen	Pasi Jalonen	Jouko Parviainen	Pasi Jalonen
Sarianne Järvinen	Ann-Mari Lehtinen	Sarianne Järvinen	Ann-Mari Lehtinen

Kuhmoinen

Ossi Simola	Satu Harmainen	Ossi Simola	Satu Harmainen
Ulla Salmi	Kari Launonen	Ulla Salmi	Kari Launonen

Kärkölä

Jukka Tammelin	Ari Wahlberg	Jukka Tammelin	Ari Wahlberg
Matti Sallila	Martti Aslamaa	Matti Sallila	Martti Aslamaa

Lahti

Petri Hotti	Patrick Alander	Petri Hotti	Patrick Alander
Niklas Tommola	Paul Carroll	Niklas Tommola	Paul Carroll
Markku Kamula	Lasse Pakkanen	Markku Kamula	Lasse Pakkanen
Arttu Kaukinen	Johannes Mäkilä	Arttu Kaukinen	Johannes Mäkilä
Heidi Huldén	Johanna Stenlund	Heidi Huldén	Johanna Stenlund
Sara Etola	Anja Sagulin	Sara Etola	Anja Sagulin
Kari Lempinen	Taito Rinteelä	Kari Lempinen	Taito Rinteelä

Orimattila

Tuija Pessinen	Tuija Kosonen	Tuija Pessinen	Tuija Kosonen
Kai Koskinen	Marko Taavila	Kai Koskinen	Marko Taavila
Petri Marjamäki	Marja Rainio	Petri Marjamäki	Marja Rainio

Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Padasjoki

Asko Ojala	Ilpo Siljander	Asko Ojala	Ilpo Siljander
Mira Vilkmán	Leena Hopeela-Juvonen	Mira Vilkmán	Leena Hopeela-Juvonen

Pertunmaa

Kirsi Vekkelí	Ari Lehtimäki	Kirsi Vekkelí	Ari Lehtimäki
---------------	---------------	---------------	---------------

Sysmä

Tuula Vuorinen	Anuliisa Lahtinen	Tuula Vuorinen	Anuliisa Lahtinen
Esa Einonen	Jouni Nurmela	Esa Einonen	Jouni Nurmela

Yhtymähallitus ajalla 1.1. – 31.12.2023

Puheenjohtaja

Jetta Laakso, Lahti

Varapuheenjohtaja

Niina Varjo, Heinola

Jäsenet

Minna Halme, Hollola

Antti Laaksonen, Lahti

Oona Löytänen, Lahti

Jouni Nurminen, Orimattila

Jukka Pietiläinen, Lahti

Jouko Rajajärvi, Heinola

Toni Seppälä, Asikkala

Jasmin Tuomi 22.11.2022 asti,
Tiina Vainio 22.11.2022 alkaen

Merja Vahter, Lahti

Varajäsenet

Hanne Savolainen, Lahti

Netta Malin, Heinola

Kristiina Joensuu, Hollola

Miika Toivonen, Lahti

Päivi Ruotonen 17.5.2022 asti,
Marjo Jokinen 17.5.2022 alkaen

Tero Jäppinen, Orimattila

Ismo Nygren, Lahti

Kimmo Huvinen, Heinola

Markku Salomaa, Asikkala

Tiina Vainio 22.11.2022 asti,
Riitta Vuori 22.11.2022 alkaen

Lea Smolander, Lahti

Tarkastuslautakunta ajalla 1.1. – 31.12.2023

Puheenjohtaja

Jari Laaksonen, Asikkala

Arto Juva, Asikkala

Varapuheenjohtaja

Sami Kivi, Lahti

Marko Niskanen, Lahti

Jäsenet

Arja Hiltunen, Sysmä

Matti Tanskanen, Hartola

Hannu Kemppe, Hartola

Maija Pentikäinen-Laine, Hartola

Kirsti Laatonen, Orimattila

Olli Jokinen, Orimattila

Hanna Rapatti, Hollola

Minna Nieminen, Hollola

Kuntayhtymän/Koulutuskeskus Salpauksen hallinto

Johtoryhmä 1.1. – 31.12.2023

Martti Tokola, toimitusjohtaja, vuorotteleva puheenjohtaja

Päivi Saarelainen, rehtori, vuorotteleva puheenjohtaja

Arja Mikkonen, palvelupäällikkö, kokoussihteeri

Henna Erkamo, opetuslajohtaja

Jarmo Kröger, henkilöstö- ja kehittämisjohtaja

Merja Helminen, talouspäällikkö

Merja Tirkkonen, opetuslajohtaja

Mika Rauhala, tietohallintojohtaja

Risto Salmela, opetuslajohtaja

Seija Katajisto, vararehtori

Jonna Uski, markkinointi- ja viestintäpäällikkö

Johtavat viranhaltijat

<i>Sitovuustaso/vastuualue</i>	<i>Virkanimike</i>	<i>Viranhaltija</i>
Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymä	toimitusjohtaja	Martti Tokola

Oppimis- ja koulutuspalvelut

Oppimis- ja koulutuspalvelut -sitovuustaso	rehtori	Päivi Saarelainen
Vastuualue 1	vararehtori	Seija Katajisto

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Opiskelijapalvelut, valmentava koulutus, maahanmuuttajakoulutus, erityisen tuen koordinointi		
Vastuualue 2 Tekniikan ja liikenteen alat, luonnonvara- alat, kulttuurin alat (Vipusenkadun osalta) Yhteiset opinnot, kaksoistutkinnot (oman vastuualueensa osalta)	opetusalaohjaaja	Risto Salmela
Vastuualue 3 Hyvinvoinnin alat, liiketoiminta, matkailu-, ravitsemis- ja elintarvikealat, kulttuurin alat (Keskustakampuksen osalta) Yhteiset opinnot, kaksoistutkinnot (oman vastuualueensa osalta)	opetusalaohjaaja	Merja Tirkkonen
Vastuualue 4 Kaupan ja hallinnon alat Yritys- ja työlämäyhteistyö	opetusalaohjaaja	Henna Erkamo
Vastuualueen yhteiset Pedagoginen johtaminen, tutkintojen arviointi ja laatu, kansainvälisyys, kilpailutoiminta ja Kaarisilta-yhteistyö	vararehtori	Seija Katajisto

Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut

<i>Sitovuustaso/vastuuyksikkö</i>	<i>Virkanimike</i>	<i>Viranhaltija</i>
Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut -sitovuustaso	toimitusjohtaja	Martti Tokola
Hallinto ja johtaminen	toimitusjohtaja	Martti Tokola
Henkilöstö- ja kehittämisspalvelut	henkilöstö- ja kehittämissjohtaja	Jarmo Kröger
Talousspalvelut	toimitusjohtaja	Martti Tokola
Viestintä- ja markkinointipalvelut	toimitusjohtaja	Martti Tokola
Ravintolapalvelut	toimitusjohtaja	Martti Tokola
Tietohallintopalvelut	tietohallintojohtaja	Mika Rauhala
Kiinteistöpalvelut	toimitusjohtaja	Tokola Martti

Organisaatio ja toimintamalli

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä ja kuntayhtymän tytäryhtiö Salpaus-palvelut Oy muodostavat konsernin, joka palvelee aluetta ammatillisen toisen asteen koulutuksen toiminnalla.

Organisaatio ja toimintamalli vuoden 2023 aikana

Tarkastuslautakunta **Yhtymäkokous** **Opiskelijan oikeusturvatoimikunta**
Yhtymähallitus **Palvelualuejen sekä Tekniikan ja Luonnonvara-alojen koulutusneuvottelukunnat**

Martti Tokola, toimitusjohtaja Päivi Saarelainen, rehtori

Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut

Martti Tokola, toimitusjohtaja

Hallinto ja johtaminen
toimitusjohtaja ja rehtori
Henkilöstö- ja kehittämisspalvelut
henkilöstö- ja kehittämisjohtaja
Talousspalvelut
talouspäällikkö
Viestintä- ja markkinointipalvelut
markkinointi- ja viestintäpäällikkö
Kiinteistöpalvelut
teknisen palvelun päällikkö
tilapalvelupäällikkö
Tietohallintopalvelut
tietohallintojohtaja
Ravintolapalvelut
opetusalaopäällikkö

Oppimis- ja koulutuspalvelut

Päivi Saarelainen, rehtori

Pedagoginen johtaminen, opiskelijapalvelut ja erityinen tuki, valmentava- ja maahanmuuttajakoulutus, kansainvälisyys ja kilpailutoiminta, Seija Katajisto, vararehtori

Tekniikan ja liikenteen alat, luonnonvara-ajat, kulttuurialat
Risto Salmela,
opetusalaopäällikkö

Hyvinvoinnin alat, kaupan ja hallinnon alat, matkailu-, ravitsemis- ja elintarvikealat, kulttuurialat
Merja Tirkkonen,
opetusalaopäällikkö

Yritys- ja työelämäpalvelut
Henna Erkamo,
opetusalaopäällikkö

opetusalaopäällikköt, opiskelijapalvelupäällikkö, opetuspalvelupäällikkö, opettajat ja opinto-ohjaajat

Työelämäkaltaiset oppimisympäristöt

autokorjaamot, Kauneustalo, opetusmyymälät, talotyömaat, Kulinaaritalo, Ravintola Haave ja muut ravintolat, opetusmaaila ja -talli, Koira- ja kissahoitola Tassula, Kiinteistöpalvelut, TOP-IT ja muut Oppilaitospalveluiden yksiköt

salpaus
palvelut Oy

Koulutuskeskus Salpaus
-kuntayhtymän tytäryhtiö

1.1.3 Yleinen ja kuntayhtymän alueen taloudellinen kehitys

Poikkeuksellinen maailmantilanne ja epävarmuus vaikuttavat yritysten näkymiin ja tekevät yleisestä tunnelmasta pessimistiseksi. Toimintaa rajoittavat riittämätön kysyntä sekä raaka-aineiden ja komponenttien hintojen nousu. Päijät-Hämeen alueen vetovoima ja elinvoima kehittyvät kuitenkin positiivisesti ja vuoden aikana on tehty merkittäviä investointeja ja investointipäätöksiä esim. sähköisessä liikenteessä, elintarviketeollisuudessa sekä kiertotaloudessa ja uusiutuvassa energiassa.

Myönteiset tapahtumat kuten investoinnit sekä erikoistuva huippuosaaminen luovat kysyntää, vahvistavat toimintaympäristöä ja lisäävät työllistymisen mahdollisuuksia. Päijät-Hämeessä pienten ja keskisuurten yritysten kanta on vahva ja alueella on paljon perheyriksii. Uusien investointien myötä alueen toimialarakenne uusiutuu ja monipuolistuu edelleen. Alueen vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä ovat vahvat kärkialat kuten sähköinen liikenne, ruoan ja juomien valmistus, kiertotalous, ympäristö sekä liikunta ja hyvinvointi.

Maakunnan tilanne on monilla aluetalouden mittareilla edelleen haastava. Alueella näkyy korostuneesti rakennemuutoksen, matalan koulutustason, väestön ikääntymisen ja ylisukupolvisen syrjäytymisen vaikutukset. Päijät-Hämeen bruttokansantuote per asukas on Suomen maakunnista alhaisimpia.

Päijät-Hämeen väestömäärä tulee Tilastokeskuksen laskelman mukaan vähenemään tulevina vuosina. Maakunnan pohjoiset kunnat ikääntyvät, kun nuoremmat muuttavat kaupunkiin tai taajamien laajenemisalueille. Erityisesti pienemmissä kunnissa väestön väheneminen aiheuttaa haasteita monilla alueilla, kuten koulutuksessa, taloudessa ja palveluiden saatavuudessa. Viimeisen vuoden aikana alueen väkiluku on kuitenkin ollut pienessä kasvussa. Suurimpina syinä vaikuttavat maahanmuutto ja ukrainalaisten asettuminen. Ukrainalaiset ovat voineet anoa kotikuntaa maaliskuun alusta ja esim. Lahti on tammi-elokuussa 2023 saanut yli 300 uutta kaupunkilaista ukrainalaisista.

Työttömyysluvut ovat edelleen maakuntien korkeimpia. Marraskuussa 2023 Päijät-Hämeen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 12,1 % (11 222 henkilöä). Lahden työttömyysaste oli 13,4 % ollen suurten kaupunkien korkeimpia. Nuorten työttömyys on lisääntynyt lähes prosenttiyksikön vuodessa ollen 13,6 %. Lomautettujen määrä on kasvanut vuodessa reilusta 600 yli 1200 henkilöön. Ulkomaalaisten työttömien osuus viiteryhmässään on lisääntynyt vuodessa 24,5 prosentista 30,8 prosenttiin.

Työllisyystilannetta heikentää erityisesti lomautettujen määrän kasvaminen. Tämä koskee erityisesti rakennusala ja tähän kiinteästi liittyviä aloja. Uusia avoimia työpaikkoja on määrällisesti selvästi vähemmän kuin viime vuonna vastaavana aikana. Päijät-Hämeen alueella on samanaikaisesti näkyvissä työllisyyden ja lomautusten lisääntyminen sekä ammattitaitoisen työvoiman saatavuushaasteet. Työvoiman kysynnälle on tarvetta edelleen erityisesti sote-alalla, myyntitehtävissä, ravitsemisalalla ja logistiikan aloilla.

Osaavan työvoiman saatavuuden turvaamisessa yritysten ja oppilaitosten yhteistyö on tärkeässä roolissa. Yhteistyön muodot ovat moninaiset, mutta matalaan työvoimaosuuteen ja matalaan koulutustasoon tulisi kiinnittää edelleen erityistä huomiota. Joustavia malleja ja erilaisia koulutuspolkuja tulee kehittää yhteistyössä.

Oppivelvollisuuden laajentaminen

Oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille. Oppivelvollisuuslaki tuli voimaan 1.8.2021 ja hakeutumisvelvoitetta koskevat säännökset 1.1.2021.

Velvoite hakeutua ja jatkaa toisen asteen koulutuksessa on vaikuttanut käytännössä niihin nuoriin, jotka keväällä 2021 olivat perusopetuksen 9. luokalla. Tästä alkaen oppivelvollisuuden laajentaminen on koskenut kaikkia perusopetuksesta toiselle asteelle siirtyviä nuoria. Nyt Salpauksessa on opiskelijoina täysi määrä oppivelvollisia.

Oppivelvollisuuden laajentamisen aiheuttamia muutoksia on seurattu ja oppivelvollisuuslain säännöksiä on tarkennettu toimeenpanossa havaittujen kehittämistarpeiden pohjalta. Viimeisimmät muutokset tulivat voimaan 1.8.2022.

Muutoksen yhteydessä yhteishaku ja -valinta rajattiin koskemaan peruskoulun päättäneitä, mutta he voivat hakeutua opintoihin myös jatkuvassa haussa, jossa hakeutuvat kaikki muut

Opetus- ja kulttuuriministeriö seuraa oppivelvollisuuden laajentamisen toimeenpanoa vuosina 2021–2024. Seuranta kohdistuu seitsemään laajaan aihekokonaisuuteen:

1. Oppivelvollisten hakeutuminen koulutukseen ja koulutukseen pääsy
2. Opinto-ohjaus ja koulutukseen kiinnittyminen
3. Opetus ja ohjaus
4. Erityinen tuki ja muut tukimuodot
5. Oppilaiden ja opiskelijoiden hyvinvointi
6. Uudistuksen kustannusvaikutukset
7. Uudistuksen tavoitteiden toteutuminen ja vaikuttavuus

2023 tehdyn selvityksen mukaan oppivelvollisuuden laajentamisen maksuttomuuden uudistus on onnistunut erityisesti opiskelijoiden näkökulmasta.

Jatkuva oppiminen

Jatkuvalla oppimisella vastataan tarpeeseen kehittää ja uudistaa osaamista elämän ja työuran eri vaiheissa. Uudistuksen linjaukset valmistuivat vuoden 2020 lopussa ja toteutusta jatketaan nyt alkaneella hallituskaudella.

Osana jatkuvan oppimisen uudistusta perustettiin uusi viranomainen Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (lyhyemmin JOTPA), jonka tehtävänä on edistää työikäisten osaamisen kehittämistä ja osaavan työvoiman saatavuutta. Jotpa on uusi rahoitustoimija, joka rahoittaa osaamispalveluiden toteuttamista hankinnoilla ja valtionavustuksilla. Kohderyhmä Jotpan rahoittamissa koulutuksissa on työssä olevat tai työvoiman ulkopuolella olevat kuten perhevapaalla tai eläkkeellä olevat.

Työllisyyden kuntakokeilu

Työllisyyden kuntakokeilun tavoitteena on edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä tai koulutukseen ohjautumista. Lisäksi tavoitteena on löytää uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saantiin. Toimenpiteet kohdistetaan erityisesti pidempään työttömänä olleisiin ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllisyyden edistämiseen. Kokeilun aikana kehitetään uusia palveluja ja palvelumalleja, joissa integroidaan työllisyys-, koulutus- sekä sosiaali- ja terveystyöpalvelut entistä tiiviimmin yhteen tavoitteena tunnistaa yksilölliset palvelutarpeet.

Työllisyyden kuntakokeilun alkuperäinen toteutusaika oli 1.3.2021 - 30.6.2023, jatkui Lahden seudulla 31.12.2023 ja edelleen 31.12.2024 saakka. Päijät-Hämeen alueelta kuntakokeilussa ovat mukana Lahden lisäksi Hollola, Asikkala, Kärkölä ja Orimattila. Kokeilun aikana osa valtion työ- ja elinkeinotoimistojen tehtävistä siirtyy kuntien vastuulle. Vuoden 2025 alusta Päijät-Hämeen alueella on kaksi työllisyysaluetta:

1. Lahden kaupunki
2. Päijät-Hämeen työllisyysalue, johon kuuluvat Asikkala, Hartola, Heinola, Hollola, Iitti, Kärkölä, Orimattila, Padasjoki ja Sysmä. Vastuukuntana toimii Hollola.

Salpauksen määräaikainen rahoitus kokeilun tekemiseksi päättyi kesällä 2022, mutta olemme edelleen aktiivisesti mukana perustehtävämme - ammatillisen osaamisen kehittämisen - mukaisesti. Kuntakokeilun piiriin kuuluvat työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan. Lisäksi kuntakokeiluun kuuluvat kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat sekä työttömät maahanmuuttajat. Kokeiluun liittyen Salpauksessa on kehitetty TUVA-koulutus maahanmuuttaneille ja aikuisille sekä täydennyskoulutusta ohjaajille.

Maahanmuutto ja maahan muuttaneiden osallistuminen

Suomessa useiden alueiden haaste on väestöennusteiden vähenevä asukasmäärä, syntyvyyden lasku, nuorten osuuden pieneneminen ja ikääntyneiden määrän kasvu. Useilla alueilla yritysten haasteena ja jopa kasvun esteenä on osaavan työvoiman rekrytointi. Myös Päijät-Häme tarvitsee yhä enemmän työ- ja koulutusperäistä maahanmuuttoa, jotta alueen ikärakenne saadaan kestäväälle pohjalle. Siksi onnistuneen kotoutumisen merkitys kasvaa koko ajan. Päijät-Hämeen Maakuntahallituksen vuonna 2021 hyväksymän Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelman mukainen toiminta jatkuu edelleen.

Monet työllisyysuudistukset kohentavat maahanmuuttajienkin työllisyyttä, mutta on myös paljon toimia, joilla maahanmuuttajien työllistymistä voidaan nopeuttaa ja työelämän vastaanottavuutta parantaa. Henkilön oma aktiivisuus on kotoutumisessa tärkeää, mutta myös yhteiskunnan asenneilmapiiri voi helpottaa tai heikentää kotoutumista. Rekrytointisyrjintää ja muita kielteisiä asenteita pystytään kitkemään työmarkkinoilta vain laajalla yhteistyöllä. Salpauksen maahanmuuttaneiden palvelupolku on palvelukokonaisuus, jonka tavoite on työllistyminen.

Koko Suomessa haetaan tapoja lisätä työperäistä maahanmuuttoa ja varmistaa kansainvälisten osaajien kiinnostuminen suomalaisista työpaikoista. Ammattimainen työntekijöiden rekrytointi on tuonut keskusteluun sosiaalisen vastuullisuuden ja rekrytointitoiminnan eettisyyden, varsinkin, kun henkilöitä rekrytoidaan kolmansista maista. Suomen vastikkeeton koulutus kiinnostaa. Salpauksella on suomenkielinen koulutuksen järjestämislupa ja siten opiskelijoilta edellytetään kielen osaamista ja sitoutumista sen kehittämiseen. Työpaikat rekrytoivat henkilöitä myös suoraan työsuhteeseen, jolloin koulutamme heitä oppisopimuksella ja työnantaja vastaa työtehtäviin riittävästä kielitaidosta.

Vuonna 2022 Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja siitä seurannut sota lisäsi maahan tulevien määrää ja edellytti erilaisten – myös vapaaehtoisuuteen perustuvien – palveluiden kehittämistä. Valtaosa oleskeli Suomessa tilapäisen suojelun tarpeen perusteella, ilman kuntapaikkaa ja siten ilman kotoutumiskoulutusta. Tilanne on nyt muuttunut, kun Suomessa vuoden oleskelleet ovat saaneet kotikuntaoikeuden. Salpauksen on ollut mahdollista tarjota ukrainalaisille tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA) ja nyt he voivat osallistua myös kotoutumiskoulutukseen. Perusopetuksesta on yhteisvalinnan kautta tullut opiskelijoiksi ensimmäiset ukrainalaiset nuoret oppivelvolliset.

Lähteet

Pk-yritysbarometri 2/2023

<https://www.yrittajat.fi/tutkimukset/pk-yritysbarometri-2-2023/>

Työ- ja elinkeinoministeriö. Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2023

[Alueelliset kehitysnäkymät syksyllä 2023 \(valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi/alueelliset-kehitysnakymat-syksylla-2023)

Oppivelvollisuuden laajentaminen

<https://okm.fi/oppivelvollisuuden-laajentaminen>

Oppivelvollisuuden laajentamisen seurannan kohteet ja aikataulu (pdf)

<https://okm.fi/documents/1410845/22596361/Oppivelvollisuuden+laajentamisen+seurannan+kohteet+ja+aikataulu+290822.pdf/8cf9ab06-f642-d407-c9be-e63828eb289f/Oppivelvollisuuden+laajentamisen+seurannan+kohteet+ja+aikataulu+290822.pdf?t=1662355106565>

Oppivelvollisuuden seuranta:

<https://okm.fi/-/selvitys-oppivelvollisuuden-laajentamisen-maksuttomuuden-uudistus-on-onnistunut-erityisesti-opiskelijoiden-nakokulmasta>

Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA)

<https://www.jotpa.fi/fi>

Lahden seudun työllisyyden kuntakokeilu

<https://www.lahti.fi/tyo-ja-yrittaminen/tyollisyyspalvelut-kuntakokeilu/>

Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma

<https://paijat-hame.fi/vetovoima/maahanmuutto-ohjelma/>

Päijät-Hämeen liitto. Kuukausittainen elinvoimakatsaus.

<https://paijat-hame.fi/kuukausittainen-elinvoimakatsaus/>

1.1.4 Olennaiset muutokset toiminnassa ja taloudessa vuonna 2023

Kuntayhtymän toimintaa ja muutoksia on tämän lisäksi selvitetty osana toimintakertomuksen muuta sisältöä.

Yhtymäkokous kokoontui toimintavuonna kaksi kertaa.

Toukokuussa yhtymäkokous hyväksyi

- hallituksen esityksen tilikauden 2022 tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä,
- vuoden 2022 tilinpäätöksen,
- irtaimistoinvestointien ja lainanlyhennysten talousarviomuutoksen vuodelle 2023,
- sekä merkitsi tiedoksi yhtymähallituksen infon, henkilöstökertomuksen vuodelta 2022 ja tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen vuodesta 2022.

Marraskuun kokouksessa yhtymäkokous hyväksyi

- talousarviomuutoksen vuodelle 2023,
- kuntayhtymän toiminta- ja taloussuunnitelman vuosille 2024–2026 ja talousarvio vuodelle 2024
- sekä merkitsi tiedoksi yhtymähallituksen infon ja selvityksen tarkastuslautakunnan havaintoihin arviointikertomuksessa vuodelta 2022

Yhtymähallitus kokoontui toimintavuonna 16 kertaa. Merkittävimmän yksittäisen asiakokonaisuuden muodosti yhtymäkokoukseen menevien asioiden valmistelutyö.

Muita päätöksiä ja käsittelyssä olleita asioita olivat mm.:

- Koulutuskeskus Salpauksen vuoden 2022 tilinpäätöksen valmistelu
- raportti vuoden 2022 sijoituksista
- tilinpäätös vuodelta 2022, luottotappiot
- pankkitilien käyttöoikeudet ja nimenkirjoitusoikeuden haltijat
- kuntarahoituksesta otetun lainan lisälyhennys ja poismaksu
- Koulutuskeskus Salpauksen vuoden 2022 tietotilinpäätös
- opetusneuvos Arpo Heinosen stipendirahaston stipendit vuodelle 2023
- Provincia Oy:n omistajastrategia
- Päijät-Hämeen Laitoshuoltopalvelut Oy:n omistajastrategia
- tilinpäätöksen valmistelu, vuoden 2022 toiminnan tulokset ja strategian kehitysohjelmien tavoitteiden toteutuminen
- selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, tilinpäätös vuodelta 2022
- edustus eri yhteisöissä ja osakeyhtiöissä, edustajien nimeäminen vuonna 2023
- varainhoitovuoden 2023 ensimmäisellä lisäsuoritepäätöksellä oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamisen kokeiluun myönnettävän lisärahoituksen hakeminen ja päätös
- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän henkilöstökertomus vuodelta 2022
- hallituksen esitys tilikauden 2022 tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä
- Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätöksen hyväksyminen
- sääntömääräisen yhtymäkokouksen koollekutsuminen 16.5.2023 sekä 21.11.2023
- Salpaus-palvelut Oy:n varsinaisen yhtiökokouksen koollekutsuminen sekä edustajien nimeäminen yhtiökokoukseen ja yhtiön hallitukseen
- Koulutuskeskus Salpauksen koulutuksen järjestämisluvan täydentäminen prosessiteollisuuden ammattitutkinnolla 1.8.2023 alkaen
- Koulutusneuvottelukuntien sekä Opiskelijan oikeusturvatoimikunnan jäsenmuutokset

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

- sisäinen tarkastus 2022 ”Jatkuvaan hakuun liittyvät käytänteet Koulutuskeskus Salpauksessa”, sisäisen tarkastuksen tulokset ja jatkotoimenpide-ehdotukset
- kuntarahoituksesta otetun lainan nro 19315/18 lisälyhennys ja poismaksu
- irtaimistoinvestointien ja lainanlyhennysten talousarviomuutos vuodelle 2023
- osavuositarkastukset vuonna 2023, Q1, Q2 ja Q3
- Salpauksen palvelut Oy:n toiminnan ja talouden raportit vuonna 2023, Q1, Q2 ja Q3
- toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 ja talousarvion 2024 laadintaohje, sen valmistelu, kehitysohjelmien esittely, tavoitteet ja mittarit sekä jäsenkuntien lausuntopyyntö ko. asiaan
- maa- ja metsätalous- sekä luonnonvara-alojen kokonaisselvitys
- ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailu 2023
- tilinpäätöksen suunnittelu vuodelle 2023
- talousarvion täytäntöönpano-ohje ja toimivallan delegointi vuodelle 2023 sekä vuodelle 2024
- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodesta 2022, selvityksen antaminen
- talousarviomuutos vuodelle 2023
- Provincia Oy:n osakassopimuksen hyväksyminen
- Salpaukselle myönnetty Päijät-Hämeen maakuntahallituksen Päijät-Häme -mitali nro 61
- selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, tilinpäätös vuodelta 2023
- varainhoitovuoden 2023 aikana toisella lisäsuoritepäätöksellä myönnettävä perusrahoitus
- hakemukset opetus- ja kulttuuriministeriön ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaisesti rahoitushakuihin vuonna 2024
- ammatillisen koulutuksen toiminnan ohjauksen kokeilu
- Salpauksen palvelut Oy:n talousarvio vuodelle 2024

Koulutusalojen, opetuksen kehittämisen sekä ohjaus- ja tukipalvelujen esittelyt

- kauneus- ja kulttuurialojen (hius- ja kauneudenhoitoala, sirkusala, musiikkiala) tutkintojen esittely
- kasvatus- ja ohjausalan, taideteollisuusalan (mm. jalometalliala) sekä tekstiili- ja muotialan tutkintojen esittely
- opintotoimiston ja hakutoimiston palveluiden ja toimintojen esittely
- Pedagogisen toiminnan suunnittelu ja tuki, tutkintojen arviointi ja laatu
- maahanmuuttajakoulutuksen esittely

Henkilöstöasiat

- Koulutuskeskus Salpauksen Syke-henkilöstökyselyn 2023 tulokset
- työterveyshuoltopalvelujen hankinta Salpauksen henkilöstölle

Hankinta-asiat

- elintarvikkeiden ja non-food tuotteiden hankinta 1.10.2023 alkaen
- leasingrahoituspalveluiden hankinta Koulutuskeskus Salpauksen hankittavien tietokoneiden, näyttöjen ja tarvittavien muiden IT-laitteiden leasingrahoittamista varten
- Koulutuskeskus Salpauksen ammatillisen koulutuksen rakennustarvikkeiden ja pientyökalujen hankinta
- perunoiden, vihannesten, juuresten ja hedelmien hankinta vuosille 2024–2025 (2026–2027).

Kiinteistöasiat

- Koulutuskeskus Salpauksen Lahden keskustakampuksen toimitilaohjelman päivityksen taustaselvitys

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

- Asikkalan toimipisteen toimitilo-ohjelman valmistelun tilannekatsaus ja kaavahakemuksen jättäminen
- Koulutuskeskus Salpaus, Svinhufvudinkatu 6 F, Lahti ja Ståhlberginkatu 4 B, Lahti suunnitelmien hyväksyntä ja urakoitsijoiden valinta
- sähköhankinnan kilpailutus Lahden kaupunkikonsernin hankintaryhmässä
- Koulutuskeskus Salpaus, Ståhlberginkatu 8, Lahti, rakennuttamiseen liittyvät puitejärjestelyt, puitejärjestelyjen muodostamiset, kilpailuttamiset ja toimijoiden valinnat.

1.1.5 Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2024 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Vuosi 2023 alkoi ja päättyi taloudellisesti hyvissä merkeissä. Saatu ensikertainen rahoituspäätös oli lähes kaikilla mittareilla mitattuna vuotta 2022 parempi. Tilinpäätös 2023 toteutui ylijäämäisenä ja kuntayhtymän talous on vakaalla pohjalla. Viimeinen pankkilaina tältä erää maksettiin pois toukokuussa. Tämä siitä huolimatta, että kuntayhtymä on toteuttanut kiinteistöohjelmansa mukaisia investointeja. Kuljemme julkisessa taloudessa tässä suhteessa vastavirtaan. Nousut korkotaso ei rasita talouttamme vaan saamme korkotuottoja tileillä ja talletuksissa oleville kassavaroillemme.

Taloussuunnitelmakausi 2024–2026 on alijäämäinen ilman indeksitarkistuksia tehdyn taloussuunnitelman johdosta. Ammatillinen koulutus ja Salpaus sai vielä vuodelle 2024 indeksikorjatun rahoituspäätöksen. Vuoden 2024 talousarvio korjataan talousarviomuutoksella syksyn yhtymäkokouksessa ylijäämäiseksi. Huolta ja ennakointitarvetta edellyttää inflaatiosta johtuva kustannusten nousu ja julkisen talouden epävarmuus erityisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Hyvä maksuvalmius turvaa tulevaa, ja antaa sopeutumisaikaa, jos julkisen talouden leikkauksia tulee.

Salpauksen rahoitus kasvoi vuonna 2023 valtakunnan keskiarvoa enemmän ja olemme edelleen kahdeksanneksi suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä Suomessa. Vuoden 2024 rahoituspäätös ei ollut enää niin positiivinen suhteessa muihin koulutuksenjärjestäjiin. Rahoitus kasvoi 5,3 prosenttia, valtakunnallisen keskiarvon ollessa 7,8 prosenttia. Opiskelijavuosikertymä 2023 oli 357 opiskelijavuotta yli OKM:n rahoituspäätöksen tason. Tämä ei kuitenkaan nostanut vuoden 2024 rahoituksen perustana olevaa opiskelijavuosimäärää, koska samaan aikaan lähes kaikki oppilaitokset ylittivät opiskelijavuosimäärä tavoitteensa. Päinvastoin ministeriö leikkasi useiden koulutuksenjärjestäjien opiskelijavuosimääriä vuodelle 2024 yhteensä 2518 opiskelijavuodella. Salpauksen tavoitteellinen opiskelijavuosimäärä laski viime vuodesta 140 vuotta. Vaikka hyvä opiskelijamäärän toteutuma kertoo kyvystä vastata alueen tarpeisiin, on se kuitenkin myös haasteellinen pitkään jatkuessaan, mikäli emme saa tulevaisuudessa lisää opiskelijavuosia ja sitä kautta lisää rahoitusta. Kovin pitkän aikaa koulutusta ei voi järjestää ”ylipaikoilla” ilman varmuutta tulevan rahoituksen vakaasta tasosta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2022 Salpaukselle myöntämät harkinnanvaraiset valtionosuusrahoituksen korotukset opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin olivat käytettävissä vielä vuonna 2023 ja käyttö jatkuu edelleen vuonna 2024. Vaikka opiskelijoiden tarvitsemat tukitarpeet ovat jatkuvia, saatujen resurssien määräaikaisuus estää opetusresurssien vakiinnuttamisen tälle tasolle. Määräaikaisella valtionosuusrahoituksella palkattiin lähes 50 opettajaa ja ohjaushenkilöä. Ennen sitä kuntayhtymä vakinaisti noin 150 uutta lehtoria vuoden 2019 alussa. Määräaikaiset satsaukset näkyvät vuosina 2023–25 kuluina, mutta ei enää lisätuottoina. Budjetoitua parempi tilinpäätös 2023 ja odotettua parempi rahoituspäätös vuodelle 2024 korjaavat onneksemme vuosien 2024–26 taloussuunnitelmakauden tasapainoisemmalle pohjalle. Tulemme käyttämään saavutettua ylijäämää koulutuksen hyväksi tulevina vuosina mahdollisten julkisen talouden leikkausten

tilanteessa. Maksuvalmiutena olevaa ylijäämää käytetään myös investointien rahoittamiseen välttämällä lainanoton. Näin rahoituskustannukset eivät rasita talouttamme.

Viimeisen kuuden vuoden aikana vuodesta 2018 vuoteen 2023 Salpauksen Oppimis- ja koulutuspalveluiden palkkakulut¹ ilman henkilösivukuluja ovat kasvaneet saatujen lisäresurssien turvin 6,1 miljoonaa euroa, 31 prosenttia. Muiden henkilöstöryhmien palkat ovat samanaikaisesti kasvaneet 0,5 miljoonaa euroa, 7,8 prosenttia. Muut kuin henkilöstökulut ovat nousseet vastaavana aikana ainoastaan 0,7 miljoonaa euroa, 3,5 prosenttia. Tämä kertoo sen, että resurssien käyttö kohdistuu perustehtävään samalla, kun kuntayhtymän talous on pidetty erinomaisessa kunnossa ja tulevaan epävarmuuteen on varauduttu hyvin.

1.1.6 Henkilöstö

Vuoden 2023 voidaan toimintavuotena sanoa olleen tavanomainen ja huomio keskittyikin erityisesti henkilöstöresurssien johtamiseen kohti normaalin perusrahoituksen kantavaa tasoa. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2022 Salpaukselle myöntämät harkinnanvaraiset valtionosuusrahoituksen korotukset opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin olivat täydessä käytössä vuonna 2023 ja käyttö jatkuu edelleen vuonna 2024.

Harkinnanvaraisilla valtionosuuksilla toteutetut henkilöstöresurssien lisäykset nostivat Salpauksen opetus- ja ohjaushenkilöstön resurssia noin 50–60 henkilötyövuodella vuositasona vuosille 2022–2023. Tämä tavoite on toteutunut vuoden 2023 osalta. Kokonaisuudessaan tehdyt henkilöstöpanostukset tarkoittavat noin 150 henkilötyövuoden kokonaispanostusta vuosien 2021–2024 aikana. Talouden tasapainon hallinnan ja tuleviin vuosiin varautuminen edellyttävät, että voimassa olevaa henkilöstösuunnitelmaa toteutetaan tarkasti. Vuoden 2023 aikana henkilöstösuunnittelua ja rekrytointiprosessia tämä onkin ohjannut vahvasti.

Salpauksen henkilötyövuositaso, johon harkinnanvaraisia korotuksia ryhdyttiin vuonna 2020 toteuttamaan, oli noin 643 henkilötyövuotta. Tavoitteena on, että vuoden 2024 loppuun mennessä saavutamme lähes vastaavan tason. Vuoden 2023 henkilötyövuosikertymä oli 658, sen ollessa vuoden 2022 lopussa 681. Laskua toimintavuoden aikana siis ollut kaikkiaan lähes 23 henkilötyövuotta. Henkilöstöresurssien kehityssuunta on siis ollut tavoitteen mukainen. Tässä onnistuminen on edellyttänyt tarkkaa henkilöstösuunnitelman noudattamista ja rekrytointipolitiikkaa, mitä on tarpeen jatkaa myös vuonna 2024.

Henkilöstöjohtamisen painopisteet ja toimenpiteet vuoden 2023 osalta kiinnittyivät pitkälti määräaikaisen lisärahoituksen käytön johtamiseen. Myös strategian toteuttaminen on vaikuttanut esihenkilötyöhön ja koko henkilöstöön laajasti osallistaen muun muassa TAHTO-keskustelujen kautta.

Vuoden 2023 toisella puoliskolla valmistauduttiin Salpauksen toimintamallin uudistamiseen johdon yhteisenä työskentelynä. Uuden toimintamallin muutokset koskevat ensivaiheessa Salpauksen johtoa. Uusi toimintamalli korostaa opiskelijoiden ja asiakkaiden odotusten muutosta ja niihin nykyistä parempaa kykyä vastata. Uusi toimintamalli tuli käyttöön 2024 vuoden alusta.

---

¹ Vertailu on tehty palkkakuluilla ilman henkilösivukuluja siksi, että eläkekulut laskivat 1,6 miljoonaa euroa vuonna 2023 eläkemenoperusteisen eläkemaksun loppuessa.

Painopisteitä vuonna 2023 ovat erityisesti olleet:

- Uuden toimintamallin valmistelu
- Salpauksen strategian toteuttaminen perustehtävää tukevia toimintamalleja kehittämällä
- Opetus- ja ohjaushenkilöstön vahvistettujen resurssien johtaminen

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän päätoimisen henkilöstön määrä oli 31.12.2023 yhteensä 652 henkilöä ja henkilötövuosia kertyi kaikkiaan noin 658. Tarkempi henkilöstömääräselvitys sekä henkilöstökulut on esitetty kohdassa 4.6.1.

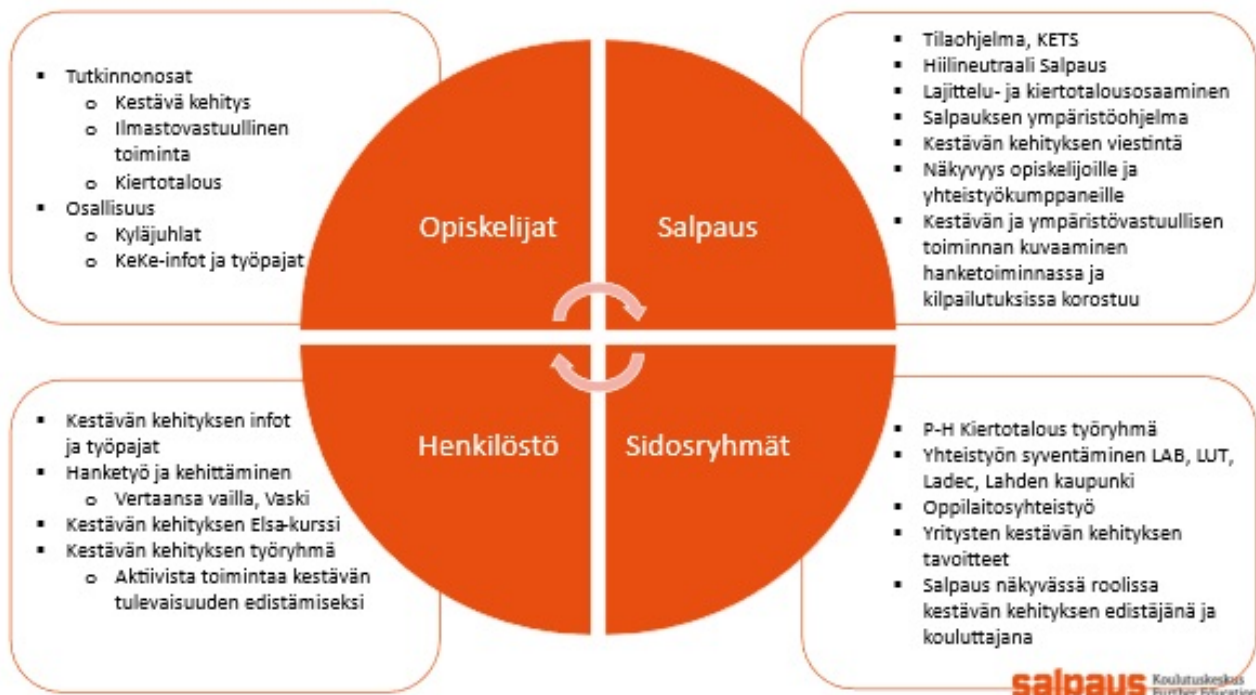
Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymässä laaditaan vuodelta 2023 erillinen Henkilöstökertomus, joka valmistuu sähköisenä julkaisuna helmikuussa 2024 ja julkaistaan kuntayhtymän www-sivuilla. Henkilöstökertomuksessa on kattavasti tietoa henkilöstötunnusluvuista ja henkilöstöjohtamisen toteuttamisesta sekä kuntayhtymästä työnantajana.

1.1.7 Kestävä tulevaisuus

Vuoden 2023 keskeisiä toimenpiteitä olivat kestävän kehityksen ohjelmatyön edistäminen, kansalliseen Vaski- hankkeeseen osallistuminen ja hankkeessa luotu kestävyystiekartta, jätelain muutosten aiheuttamat toimenpiteet sekä Ekokompassi. sertifioinnin edistäminen Salpauksen ravintolapalveluissa sekä Kulinaari ravintolassa.

Kestävän kehityksen työryhmä edistää kestävästä kehitystä ja ympäristövastuullista toimintaa Salpauksessa. Työryhmän jäsenet edistävät kestävän kehityksen toimenpiteitä omilla vastuualueillaan ja tuovat käsiteltäviä asioita ja huomioita koko ryhmän käsiteltäväksi. Vuonna 2023 vierailimme Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymässä tutustumassa heidän kestävän kehityksen toimenpiteisiin ja tavoitteisiin. Samalla saimme arvokasta tietoa oman kestävän kehityksen ohjelmamme valmisteluun.

Kestävän kehityksen toimenpiteet ja kehittämiskohteet on jaettu Salpauksessa neljään eri kokonaisuuteen. Opiskelijat, henkilöstö, sidosryhmät sekä organisaatiotaso.

Opiskelijat

Salpaus ja Salpakierto aloittivat syksyllä 2022 yhteistyön opiskelijoiden kierrätys- ja lajitteluosaamisen kehittämiseksi. Syksyn 2023 aikana pidettiin 8 tilaisuutta Salpauksen eri kampuksilla, joissa opiskelijoille ja henkilökunnalle tuotiin tietoa lajittelusta, uuden jätelain muutoksista ja kestävästä kehityksestä. Vastaavanlaisia tilaisuuksia järjestetään vuosittain uusille opiskelijoille.

Opiskelijoille kehitetään kestävä kehityksen valinnaisia tutkinnonosia vuonna 2023. Opiskelijalla on jatkossa mahdollisuus valita kestävä kehitys -painotteinen opiskelupolku, johon kuuluu opintokokonaisuudet kiertotaloudesta, ilmastovastuullisuudesta, luonnon monimuotoisuudesta ja kestävä kehityksen edistämisestä.

Salpauksen Kyläjuhlien teemana oli vuonna 2023 hyvinvointi. Tapahtuma keräsi n. 3000 Salpauksen opiskelijaa ja henkilökuntaa yhteiseen syksyn aloitukseen. Eri opetusalat kertoivat omista tutkinnoistaan ja toivat esille miten hyvinvointi ja kestävä kehityksen tavoitteet näkyvät alan opetuksessa. Erytishuomio oli Kyläjuhlien esteettömyydessä. Alueelle rakennettiin erillinen tila ja alue, jossa Salpauksen ja Kiipulan opiskelijat saivat ruokailla, jos he tarvitsevat rauhallista tilaa. Myös fyysinen esteettömyys huomioitiin entistä paremmin juhlan valmisteluissa ja opasteissa. Kyläjuhlia kehitetään tulevina vuosina edelleen kestävä kehityksen tavoitteiden mukaisesti.

Salpaus oli mukana OPH:n Vaski-hankkeessa yhdessä 60 muun koulutuksen järjestäjän kanssa. Hankkeen tavoitteena oli edistää kestävä kehityksen teemojen sisällyttämistä ammatilliseen koulutukseen ja ohjata ammatillista koulutusta kohti hiilineutraalia ja ilmastovastuullista toimintaa. Hankkeen avulla Salpauksessa kehitettiin mm. ilmastovastuullinen toiminta ja kestävä kehityksen edistäminen tutkinnonosien alakohtaista sisältöä. Hankkeessa saatiin valmisteltua myös ammatillisiin tutkinnonosiin kestävä kehityksen sisältöjä sekä henkilökunnan kestävä kehityksen kurssi. Päätuotoksena hankkeessa voidaan pitää kuitenkin ammatillisen koulutuksen yhteistä vastuullisuustiekarttaa ja yhteistä näkemystä kestävä kehityksen edistämiseksi.

Syksyllä 2023 aloitettiin Salpauksen ravintoloissa hävikkiruoka palvelu Salpauksen opiskelijoille. Linjastosta yli jäänyt ruoka jaetaan opiskelijoille veloituksetta päivittäin. Tällä pyritään vähentämään syötäväksi kelpaavan ruuan joutumista biojätteeseen. Hävikkiruulla on myös suuri sosiaalinen vaikutus. Osalle opiskelijoista se on tärkeä lisä päivittäiseen ruokailuun.

Henkilöstö ja Salpaus-organisaatio

Henkilöstön kestävä kehityksen osaamista ja vaikuttamismahdollisuuksia edistetään koko henkilökunnalle suunnatulla kestävä kehityksen kurssilla. Aihe on esillä myös säännöllisesti pedagogisissa iltapäivissä. Henkilöstöllä on tärkeä rooli kestävä kehityksen edistämisessä ja esimerkiksi edistetään kestäviä toimintatapoja myös opiskelijoille. Kyläjuhlien teema valitaan vuosittain kestävä kehityksen työryhmässä. Teema liittyy aina kestävä kehityksen edistämiseen ekologisesti, kulttuurisesti tai sosiaalisesti.

Salpaus on aloittanut kestävä kehityksen ohjelman rakentamisen yhteistyössä OKKA-säätiön kanssa, tarkoituksena kestävä kehityksen sertifiointi vuonna 2025. Myös Salpauksen Ravintolapalvelut on aloittanut oman ympäristöohjelman rakentamisen yhteistyössä Ekokompassin kanssa. Ekokompassin ensimmäinen auditointi on tarkoitus suorittaa toukokuussa 2024. Hankinnoissa kehitämme vastuullisten hankintojen toimintaohjeita.

Olellaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

Sidosryhmät

Salpaus on keskeinen toimija alueellisessa kestävässä kehityksessä työssä ja koulutuksessa. Olemme mukana mm. Päijät-Hämeen liiton vihreän siirtymän tiekartan valmistelussa, Lahden kaupungin kiertotalouden tiekartassa sekä Kestävä ruoka Häme -ohjelmassa. Tiivistämme yhteistyötä alueellisten, kansallisten ja kansainvälisten kumppaneiden kanssa ja olemme aktiivinen toteuttaja kestävässä kehityksessä hankkeissa.

Energia ja jätemäärät

Koulutuskeskus Salpaus on mukana kuntien energiatehokkuussopimuksessa, ja hyödyntää toiminnassaan energiankulutuksen seurantaohjelmaa. Energiansäästöavoitteeksi asetettiin 7,5 % vuodelle 2025 vuoden 2016 tasosta. Salpaus on saavuttanut välitavoitteet energiatehokkuudelle. Vuodelle 2020 asetettiin 4 % välitavoite, mutta toteutunut säästö vuoden 2020 lopulla oli jo noin 6 %. Tavoite saavutettiin siis kirkkaasti. Energiatehokkuutta on parannettu monin eri tavoin, esimerkiksi vanhan valaistuksen uusiminen LED-valaistukseksi, linjasäätöventtiilien vaihtamisella ja lämmitysjärjestelmän tasapainotuksella.

Energian- ja veden kulutus on jatkanut laskemista myös vuoden 2023 aikana. Muutokset johtuvat tehokkuustoimenpiteistä ja rakennuksien purkamisista ja remonteista.

Energialaji	2022	2023	Muutos (2023-2022)
Sähkönkulutus KWh	7 105 243	6 625 104	-6,80 %
Veden kulutus m ³	19 120	18 090	-5,40 %
Kaukolämmön kulutus MWh	14 085	13 969	-0,80 %

Salpauksen jätemäärissä ei ole samankaltaista kehitystä kuin energiankulutuksessa. Jätteiden kokonaismäärä on laskenut vain hieman vuodesta 2022, mutta toisaalta noussut vuoteen 2021 verrattuna. Vuoden 2024 tavoitteet liittyvät kierrätysasteen parantamiseen ja jätemäärän pienentämiseen. Toimenpiteinä kokeilemme toimistotilojen lajittelupisteiden lisäämistä sekä ravintoloiden biojätteen määrän pienentämistä asiakastiedotteilla ja ostojen tarkentamisella sekä ruokahävikin minimoimisella. Lajitteluaste on parantunut sekajätteen osalta kuitenkin n. 6 %. Muovipakkausjätettä ei kerätä vielä Salpauksessa.

Jätelaji	2021	2022	2023	Kehitys (2023-2022)
Biojäte	133 576	135 584	144 144	6,30 %
Energiajäte	223 649	232 276	237 310	2,20 %
Sekajäte	266 152	274 520	258 623	-5,80 %
Kartonki	4 248	4 642	5 042	8,60 %
Lasi	40 660	44 300	44 243	-0,10 %
Metalli	21 938	45 683	45 668	0,00 %
Paistinrasva	360	420	360	-14,30 %
Pahvi	16 926	15 397	17 021	10,50 %
Lehdet	26 690	38 366	31 988	-16,60 %
Tietosuoja	1 500	120	3 624	2920,00 %
Vaarallinen jäte	5 517	4 723	5 278	11,80 %
Muovipakkaus				
	741 216	796 031	793 301	-0,30 %

1.2 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä vuonna 2023

1.2.1 Ammatillisen koulutuksen järjestäminen

Riskienhallinnan näkökulmasta keskeistä on onnistua henkilöstöressurssien ja -osaamisen oikeassa kohdentamisessa. Tärkeää on taata opiskelijoille laadukas opetus ja riittävät tukitoimenpiteet sekä varmistaa työelämän palvelutehtävän toteutuminen ja Salpauksen strategiset linjaukset palveluorganisaationa toimimisessa. Virkavastuulla toimivan opetushenkilöstön osaaminen tulee varmistaa mm. riittävällä koulutautumisella. Isossa ja monialaisessa oppilaitoksessa on tärkeää, että jokainen toimija tunnistaa myös oman vastuunsa tiedonkulusta huolehtimisessa. Henkilöstön tulee myös osata käyttää opetuksen laadukkaan toteuttamisen kannalta keskeisiä ohjelmistoja ja välineitä sekä huolehtia tietosuojan toteutumisesta oppilaitoksessa vaadittavalla tavalla. Salpauksessa opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista on tuettu mm. hankkeiden kautta sekä esihenkilöiden ja henkilöstön erilaisilla koulutuksilla. Sisäistä koulutusta on suunnattu esiin tulleiden tarpeiden mukaan vastaamaan toimintakentälle tulleisiin muutoksiin ja haasteisiin.

Salpauksessa on kohdennettu opetus- ja koulutustoimintaan viisi sisäistä tarkastusta vuosina 2019–2023 (Henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelma -prosessin oikeellisuus ja sujuvuus v. 2019, Opiskelijapalautteen keräämiseen liittyvät käytänteet Salpauksessa v. 2020, Osaamisen arviointi ja aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen v. 2021 sekä Jatkuva haku, raportointijärjestelmän kehittäminen sekä hakeutumiseen ja valintaan liittyvät prosessit ja toimenpiteet v. 2022. Vuoden 2023 tarkastuksen kohde on ollut eronneeksi katsomisen prosessi ja sen toimivuus, joka jatkuu vuoden 2024 aikana. Tarkastusten avulla varmistetaan toiminnan laatua, prosessien toimimista käytännössä, mahdollisten riskitekijöiden minimoimista, koulutuksen järjestäjiä koskevien lakien velvoitteiden täysimääräistä toteutumista sekä opiskelijoiden oikeusturvan takaamista.

Oppivelvollisuuden laajentuminen toi esiin hyvän yhteistyön merkityksen alueen perusopetuksen, huoltajien, muiden koulutuksen järjestäjien ja opiskelijoiden asuinkuntien kanssa. Salpaus on alueella suurin tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta (TUVA) järjestävä toimija, mutta voi järjestää koulutuksen järjestämislupansa mukaisesti vaativaa erityistä tukea tarvitsevaa koulutusta vain Kaarisillassa rajatulla opiskelijavuosimäärällä. Yhteistyö erityisammattioppilaitoksena toimivan Kiipulan ammattiopiston kanssa on tiivistynyt entisestään, mutta Kiipula tarvitsisi edelleen lisää koulutuspaikkoja Päijät-Hämeeseen vastaamaan lisääntyneeseen vaativan erityisen tuen tarpeeseen. Erityistä tukea tarvitsevia opiskelijoita on yhä enemmän ja näihin Salpaus on varautunut mm. erityisopetuksen, opinto-ohjaajien sekä opiskeluhuoltopalveluiden kehittämällä ja tuen tarjonnan lisäämisellä.

Salpaus on kehittänyt laajasti toimintaa alueellisen yhteistyön ja työelämän palvelemiseksi Yritys- ja työelämäpalveluiden organisoitumisen myötä. Alueellista vaikuttavuutta ja perustehtävän toteutumista on varmistettu mm. tiiviillä yhteistyöllä työelämän toimijoiden, omistajakuntien ja niiden työllisyys- ja elinvoimayksiköiden, erilaisten hankkeiden kautta sekä alueen muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa. Yhteistyön tavoitteena on vastata osaavan työvoiman saatavuuteen ja tarjonnan oikeaan kohdentumiseen nuorille sekä aikuisille, joita tällä hetkellä Salpauksen opiskelijoista on jo yli kaksi kolmasosaa.

Alueellista vaikuttavuutta tukevat mm. työllisyysden kuntakokeilu, jossa Salpauksella on alueellisena kouluttajana tärkeä rooli. Yhteistyötä tehdään myös muiden koulutuksen järjestäjien kanssa eri koulutusasteilla (esim. LAB ammattikorkeakoulu). Salpaus on aktiivisesti mukana TE palvelujen uudistamisessa Päijät-Hämeen alueella.

Edellä kuvatuilla toimenpiteillä varmistetaan rahoituksen opiskelijavuosituotto sekä tutkintojen laadullinen ja määrällinen toteutuminen. Näissä asioissa onnistumisen varmistaminen on osa hyvin toteutettua opetustoimen riskienhallintaa.

1.2.2 Johtaminen ja hallinnon järjestäminen

Kuntayhtymän luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatio määräytyy perussopimuksen ja hallintosäännön mukaisesti. Kuntalain mukaisia kuntayhtymän hallintoelimiä ovat yhtymäkokous, tarkastuslautakunta ja yhtymähallitus. Ammatillisen koulutuksen lainsäädännön mukaisesti Koulutuskeskus Salpaukselle on kaksi työelämäneuvottelukuntaa sekä Opiskelijan oikeusturvatoimikunta.

Yhtymähallitus johtaa kuntayhtymää ja sen hallintoa. Kuntayhtymän omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumisen seuranta on yhtymähallituksen tehtävä. Yhtymähallitus käyttää kuntayhtymän valmistelu-, päätäntä- ja toimeenpanovaltaa sekä vastaa omistajaohjauksesta, seuraa omistajapoliittisten tavoitteiden toteutumista sekä taloudellista kehitystä ja tunnuslukuja systemaattisesti. Yhtymähallituksen vastuulla on huolehtia siitä, että kuntayhtymällä on sellainen riskienhallinta-, valvonta- sekä johtamis- ja hallintojärjestelmä, että hallitus voi olla tarkoituksenmukaisella laajuudella varma tavoitteiden saavuttamisesta.

Kuntayhtymällä on toimitusjohtaja, joka johtaa yhtymähallituksen alaisena kuntayhtymän hallintoa, taloutta ja muuta toimintaa. Koulutuskeskus Salpaus –oppilaitoksen toimintaa johtaa rehtori. Yhtymähallituksen esittelijöinä toimivat toimitusjohtaja ja rehtori oman vastualueensa näkökulmasta.

Kuntayhtymän ylimmällä johdolla on ensisijainen vastuu riskienhallinnasta, sisäisen valvonnan järjestämisestä ja johtamisesta, samoin kuin kuntayhtymän tavoitteiden saavuttamisesta ja niihin liittyvän toiminnan järjestämisestä. Sisäisellä tarkastuksella tuetaan johtoa valvontavelvollisuuden arvioinnissa ja kehittämisessä.

Kuntayhtymän johtaminen ja hallinnon järjestäminen konkretisoituu toimintamalliksi, johtamisjärjestelmäksi, organisaatiomalliksi, säännöiksi ja toimivallaksi. Johtamisjärjestelmän kuvaus sisältää säännöt päivityksineen, organisaation vahvistamisen, ydinprosessien johtamis-, arviointi- ja kehittämisvastuut, laskentamallin vahvistamisen, vuosittaiset delegointipäätökset, arvioinnit järjestelmän toimivuudesta sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen. Lisäksi johtamisjärjestelmä sisältää ohjauksen tiedolla johtamiseen, tietojärjestelmiin, asiakirjoihin ja dokumentteihin, kuten sääntöihin, päätöksiin ja ohjeisiin.

Yhtymähallitus antaa vuosittain talousarvion laadintaohjeen sekä täytäntöönpano-ohjeen ja tekee tarvittavat delegointipäätökset (viranhaltijapäätösten tekijät, hankintavaltuudet ja tositteiden hyväksyjät sekä allekirjoitusoikeudet). Toimivallan delegointi jakautuu allekirjoitusoikeuksiin, päätöksiin viranhaltijapäätösten tekijöistä, päätöksiin hankintavaltuuksista ja tositteiden hyväksyjistä, hankinta- ja tilausoikeuksiin, tilaus- ja hyväksymisoikeuksiin sisäisissä ravintolapalveluissa sekä muihin delegointeihin kuten varahenkilöistä tehtäviin päätöksiin.

Sääntöjen päivittämisen ja ajan tasalla pitämisen avulla kehitetään edelleen eri hallintoelimille tehtävää valmisteluprosessia sekä varmennetaan toiminnan laatu- ja hallintoprosessien sujuvuutta ja tarkoituksenmukaisuutta.

Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden seuranta on vaiheistettu ja laadittu aikataulu kuntayhtymän vuosikellon avulla. Raportointia tukevat toiminta-, henkilöstö- ja taloussuunnittelupalaverit sekä PowerBi raporttien ja tietovaraston käyttö. Vuosittaisten

lähetekeskustelujen sekä TAHTO- ja onnistumiskeskustelujen avulla konkretisoidaan ja seurataan toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamista eri organisaatiotasolla ja yksiköissä.

Ammatillisen koulutuksen uuden lainsäädännön ja rahoituslain vaikutukset voimistuvat ja vaikuttavat yhä enemmän Salpauksen toimintaedellytysten ja johtamisen toimintakentän muutoksiin. Samanaikaisesti kuntayhtymän johtoryhmässä, erityisesti opetus- ja koulutustoiminnan johdossa, tulee tapahtumaan seuraavien vuosien aikana vaihtuvuutta. Osaava johtaminen tulee varmistaa muutostilanteet ja toiminnan uudistuvat tarpeet ennakkoiden.

1.2.2.1 Riskienhallinnan järjestäminen

Kuntayhtymän johto päättää osana strategiatyötä ja johtamistyöskentelyä, miten riskejä hallitaan ja miten toimintaympäristömuutoksiin vastataan ja niitä ennakoidaan. Kuntayhtymän johto arvioi ja kehittää strategiaprosessia systemaattisesti. Erityistä huomiota kiinnitetään strategiassa onnistumiseen liittyviin riskeihin sekä taloudellisiin riskeihin. Sisäistä tarkastusta hyödynnetään riskien arvioinnin suunnittelun ja toteutuksen tukena.

Kuntayhtymän toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaamaan on määritelty keskeiset mittarit. Strategian 2021–2025 toteutumista sekä toiminnan tuloksellisuutta kuvaavat mittarit on määritelty osana strategiaprosessia. Kuntayhtymän johto toteuttaa riskienhallintaa oleellisena osana toiminnan ja talouden suunnittelua, ydinprosessien toteuttamista, arviointia ja kehittämistä. Vastuu riskienhallinnan johtamisesta on kuntayhtymän johdolla. Päivittäinen riskienhallinta on kiinteä osa johtamista ja esihenkilötyötä liittyen kaikkeen toimintaan.

1.2.2.2 Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Sisäinen tarkastus on riippumaton toimintamuoto, jolla on raportointivastuu yhtymähallitukselle sekä toimitusjohtajalle ja rehtorille. Kuntayhtymän sisäisen tarkastuksen tehtävät on järjestetty osana toimivan johdon arviointi- ja kehittämistehtävää. Sisäisen tarkastuksen operatiivinen toteutus hankitaan ostopalveluna tilintarkastusyhteisöltä. Sisäisen tarkastuksen toteuttaminen tapahtuu yhteistyössä tilintarkastajien ja tarkastuslautakunnan kanssa. Sisäisen tarkastuksen kohteet suunnitellaan vuosittain tunnistettujen tarpeiden perusteella. Lähivuosina tarkastuksen kohteiksi on valittu uuden ammatillisen koulutuksen lainsäädännön säännösten toteutuminen ja toteuttaminen Salpauksessa. Sisäisellä tarkastuksella on nimenomaan keskitytty kohdan tämän Riskienhallinnan selonteon kohdan 'Ammatillisen koulutuksen järjestäminen' riskien hallintaan.

Yhtymähallituksen sekä toimitusjohtajan ja rehtorin tulee seurata ja raportoida sisäisen tarkastuksen antamien kehityssuositusten käsittelyä ja suositusten perusteella toteutettujen toimenpiteiden tehokkuutta riskien hallinnassa ja toiminnan kehittämisessä.

1.2.3 Talouden hallinta

Riskienhallinta on olennainen osa toiminnan ja talouden suunnittelua. Tavoitteena on tasapainoisen talouden turvaaminen, jonka menestystekijöinä on tulorahoituksen turvaaminen ja siihen suhteutettu resurssien käyttö ja rahoituksen turvaaminen koulutuksen käyttöön.

Kuntayhtymän tulorahoituksen riskit muodostuvat ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ja rahoituslain rakenteista sekä ammatillisen koulutuksen muun tulorahoituksen vaikeasta ennakoitavuudesta. Nykyinen valtionosuusrahoitus painottaa toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Talouden tasapainoon vaikuttavat merkittävästi opetus- ja kulttuuriministeriön

vuosittaiset päätökset tavoitteellisista opiskelijavuosista ja sen kautta määräytyvästä perusrahoituksesta (70 % rahoituksesta). Lisäksi Salpauksen tulee onnistua uuden ammatillisen koulutuksen tulosperusteisessa rahoituksessa. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että vuoden 2023 rahoitukseen vaikuttivat vuoden 2021 tulokset. Rahoitusmallin peruselementit ovat perusrahoitus 70 % (opiskelijavuodet), suoritusrahoitus 20 % (tutkinnot ja tutkinnon osat), vaikuttavuusrahoitus 10 % (työllistyminen ja jatko-opinnot sekä opiskelija- ja työelämäpalaute) sekä erikseen haettava strategiarahoitus.

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymälle ja muille koulutuksenjärjestäjille myönnetään laskennallisesti perusrahoitusta, suoritusrahoitusta ja vaikuttavuusrahoitusta kunkin rahoitusosuuden euromäärästä se osuus, joka vastaa Salpauksen suoritteiden suhteellista osuutta kyseisen rahoitusosuuden kaikkien koulutuksen järjestäjien suoritteista Suomessa. Ammatillisen koulutuksen rahoitus on nollasummapeli. Oman suorituskyvyn ohella rahoitukseen vaikuttaa muiden koulutuksenjärjestäjien tulokset.

Valtionosuusrahoitus muodostuu 70 prosenttisesti opiskelijavuosista, joista opetus- ja kulttuuriministeriö päättää vuosittain. Uusi ammatillisen koulutuksen lainsäädäntö on ollut voimassa kuusi vuotta vuoden 2023 loppuun mennessä. Vuoden 2023 suorite- ja rahoituspäätöksessä Salpauksen opiskelijavuosimäärä nousi 59 opiskelijavuodella (1 %). Valtakunnallisesti nousua oli vain 0,06 prosenttia. Vuoden 2023 toteutunut opiskelijavuosimäärä Salpauksessa ylitti tavoitteen peräti noin 350 vuodella. Opiskelijavuodet toteutuivat yli rahoituksen perustana olevasta määrästä nyt ensi kertaa Salpauksessa. Koulutuskeskus Salpaus on saanut vuosien 2018–2022 välisenä aikana yhteensä 227 opiskelijavuotta rahoitusta enemmän, kuin se on opiskelijavuosia tuottanut. Nyt vaakakuppi kääntyi toisin päin, opiskelijavuosia on toteutettu noin 100 enemmän kuin rahoitusta on saatu.

Hallitusohjelman tulevaisuusinvestointirahoituksen kautta saatujen määräraikaisten harkinnanvaraisten valtionosuuksien korotusten kautta rahoitettujen lisärekrytointien hallittu alasajo vuoteen 2025 mennessä vaatii toiminnan, henkilöstöresurssien ja talouden hallinnan edelleen kehittämistä. Vuonna 2023 palkkakulut ilman sivukuluja toteutuivat käytännössä talousarvion mukaisesti (määräraha käytettiin 99,9 %:sti), mikä kertoo onnistuneesta henkilöstökulusuunnittelusta päättyneenä vuotena. Lisäksi sivukulut laskivat hieman budjetoitua enemmän (määräraha käytön alitus 3,2 %).

Toisen asteen ammatillisen koulutuksen tulevaisuusnäkymät vaativat strategista ja etupainotteista suunnittelua ja varautumista sekä ohjausmenetelmien kehittämistä painottaen yhä vaikeammin ennakoitavien ja pienemmistä puroista muodostuvaan, erityisesti aikuisille kohdistuvaan opiskelijahakuun. Vuonna 2023 aloittaneista opiskelijoista 2/3 tuli muun kuin peruskoulun päättävien yhteishaun kautta. Opiskelijoista ainoastaan vajaa 20 % on alle 18-vuotiaita, ja yli 25-vuotiaita jo yli puolet.

Talouden ennakkoinnin haastavuus ja Salpauksen palveluiden ja asiakasprofiilin muutos edellyttävät kuntayhtymän onnistunutta talouden hallintaa myös jatkossa. Osaavan taloushallinnon henkilöstön määrä tulee turvata myös jatkossa.

Kuntayhtymän rahoitus-, maksuliikenne- ja sijoitustoiminta hoidetaan riskejä halliten. Talousarvion ja taloussuunnitelman hyväksymisen yhteydessä yhtymäkokous päättää antolainojen ja vieraan pääoman muutoksista. Lainan ottamisesta ja muusta sijoitustoiminnasta päättää yhtymähallitus. Päätökset lainojen ottamisesta tehdään eri rahoittajien kilpailuttamisen jälkeen. Korkoriskin hallinnassa on käytetty korkosuojausta osalle suunnitellusta lainapääomasta. Pankkilainat on maksettu etupainotteisesti pois. Viimeinen lyhennys oli toukokuussa 2023.

Kuntayhtymässä sijoitusriskit hallitaan Lahden kaupunkikonsernin konserniohjeiden mukaisesti. Lyhytaikainen kassavajaus sijoitetaan mahdollisimman vähäriskisesti siten, että sijoitukselle pyritään saamaan korkeampi tuotto kuin maksuliikennetileiltä.

Kassavarojen sijoittamisen periaatteina ovat luottokelpoisuus, likvidisyys ja tuotto. Lahden kaupungin konserniohjeiden mukaan sijoituksia ilman aika-, määrä- tai osapuolirajoituksia voidaan tehdä

- pankkitileille
- rahamarkkinatalletuksiin sekä
- valtion ja suomalaisten kuntien sekä näihin rinnastettavien osapuolten kunta-, yritys- tai sijoitustodistuksiin velkakirjoihin.

Rahavarojen lyhytaikaisesta sijoittamisesta päättää toimitusjohtaja raportoiden sijoituksista hallitukselle.

Kuntayhtymän maksuvalmiuteen liittyvien riskien hallintaa tukee reaaliaikainen taloushallinnon järjestelmä. Maksuvalmiuden ylläpitämiseksi vastuuyksiköiden on noudatettava tarvittaessa yhtymähallituksen ja toimitusjohtajan antamia ohjeita mm. menojen jaksottamisessa. Tällä hetkellä tilanne ei ole vaatinut tätä ohjausta. Johtoryhmä antaa luvat talousarviossa olevien investointien toteutukseen, mikä tukee investointien tarveharkinnan lisäksi myös tarvittavilta osin maksuvalmiuden hallintaa.

Kuntayhtymän pankkilainojen korkoriskin hallintaan on vuonna 2013 otettu (hallitus 158 § 26.8.2013) kynnysellinen koronvaihtosopimus, joka on tehty kuntayhtymän lainasalkun korkoriskin suojaamiseksi. Sopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi 8 miljoonan euron pääoma osalta kymmeneksi vuodeksi. Kuntayhtymän toteutuvan lainakannan loppuosan korko määräytyy markkinakorkojen mukaan. Koronvaihtosopimuksella kuntayhtymän lainasalkun korko on 8 miljoonaan euron osalta muutettu kiinteäksi 2,55 prosentin koroksi 6 kuukauden euriborin ollessa korkeintaan 5 %. Koron ollessa yli 5 % kuntayhtymän maksama korko on 6 kuukauden euribor-korko vähennettynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Koronvaihtosopimuksella kiinteäksi muutettu korko ei sisällä varsinaisten lainojen marginaalia. Korkotarkastelu tehdään aina korkojaksoittain 6 kuukauden välien. Koronvaihtosopimus alkoi 27.12.2016 ja erääntyy 28.12.2026. Korkotason nousu vuonna 2022 muutti tehdyn sopimuksen edulliseksi kuntayhtymälle. Kuntayhtymän pankkilainat maksettiin pois päättyneen tilikauden aikana. Korkosuojaus puretaan tarpeettomana.

Saatavien perintää hoitaa Lowell Oy, hallitus käsittelee luottotappiot vuosittain. Hallituksen valtuutuksella talouspalveluiden asiantuntijoilla on oikeus keskeyttää perintäprosessi alle 100 euron epävarmojen saatavien osalta.

Toimitilaohjelman toteuttaminen on keskittänyt Salpauksen toiminnan kolmen kunnan (Lahti, Heinola, Asikkala) alueelle viiteen toimipisteeseen (Lahdessa kolme: keskustan kampus, Vipusenkatu ja Jokimaa). Tavoitteena on ollut vähentää Salpauksen käytössä olevia tiloja noin 40 prosenttia noin 100 000 neliöön vuoteen 2023 mennessä. Toimitilaohjelma on toteutunut odotettua paremmin ja on kiinteistöjen taloudellisen riskin näkökulmasta hyvin hallinnassa. Toimitilaohjelmaa kehitetään edelleen ja nykyisen käsityksen mukaan 2030 -luvun alkupuolella toimitilaa on vielä -20 prosenttia, -20 000 m² vähemmän.

1.2.3.1 Omaisuuden hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Investointien käynnistämisen toimintatavat ja prosessit on määritelty ja ohjeistettu. Kuntayhtymän johtoryhmä käsittelee irtaimistoinvestoinnit ja antaa investointien toteutusluvat. Hankintaprosessi on mallinnettu, ohjeistettu ja hankintaprosessiin osallistuvia koulutetaan säännöllisesti. Kuntayhtymä hyödyntää yhteishankintoja laajasti.

Kiinteän omaisuuden hankinnasta päättää yhtymähallitus. Rakennushankkeet toteutetaan talousarviossa hyväksytyjen hankintaohjelmien mukaisesti seuraavasti: Yhtymähallitus hyväksyy 300 000 euroa ylittävien hankkeiden suunnitelmat ja urakkatarjoukset, muiden hankkeiden suunnitelmat ja urakkatarjoukset hyväksyy toimitusjohtaja.

Kiinteistöjen hallintajärjestelmä on osa kuntayhtymän suunnittelu- ja toimintajärjestelmää. Perustoiminnan talouden hallinnassa on tärkeässä roolissa toimitilojen käytön tehostaminen ja tiloista luopuminen.

Kiinteistä ja irtaimesta omaisuudesta, arvopapereista, saamisista ja muusta omaisuudesta sekä talousarviolainoista, sopimuksista, sitoumuksista, vakuutuksista ja vakuutusasiakirjoista pidetään luetteloita. Kuntayhtymän omistamien kiinteistöjen tasearvot määritellään käyttöomaisuuskirjanpidon avulla. Tarvittavia kiinteistöjen arvojen alaskirjauksia on tehty. Kiinteistömassan arvo kokonaisuudessaan turvataan vakuutusyhtiön kanssa solmitulla täysarvovakuutuksella. Kiinteistöpalvelut ylläpitävät tietoja kiinteistöjen kaupoista, kiinteistöjen saannon lainhuudatuksista, kiinnityksistä ja vuokraoikeuksien siirroista sekä huolehtivat kiinteistöjen markkinahintojen seurannasta.

Käyttöomaisuuden myynnistä päättää yhtymähallitus. Irtaimen omaisuuden sekä osakkeiden ja osuuksien myynnissä yhtymähallitus voi siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Irtaimen, käytöstä poistetun omaisuuden myyntiluvan antaa toimitusjohtaja ja myyntikanavana käytetään julkista nettipohjaista huutokauppaa, joka mahdollistaa omaisuuden aidon julkisen myynnin. Kuntayhtymän Talouspalvelut vastaa käyttöomaisuuskirjanpidon ylläpidosta ja neuvonnasta sekä ylläpitää intranetissä käyttöomaisuuden luetteloitiohjetta.

1.2.3.2 Sopimustoiminta

Dynasty-asianhallintajärjestelmä sisältää toiminnot kokous-, asian-, viranhaltijapäätösten, sopimusten ja dokumenttien hallintaan.

Lisäksi PTC Services Oy:n kanssa on allekirjoitettu sopimus 1.9.2017 hankintajuridisten asiantuntijapalveluiden käytöstä, joka tukee kuntayhtymän toimintaa tarpeen mukaan.

Kuntayhtymän hankintaohjeistuksen mukaisesti hankinnat kilpailutetaan sähköisellä kilpailutusjärjestelmä Cloudivalla, jonne kilpailutusasiakirjat tallentuvat. Hankintaan liittyvä hankintapäätös sekä hankintasopimus viedään Dynastyn sopimushallintaan. Vahvaan tunnistautumiseen pohjautuvan sähköisen allekirjoittamisen käyttöönoton myötä hankintasopimukset on mahdollista laatia ja sähköisesti allekirjoittaa Dynastyn sopimushallinnan kautta. Hankintalain mukaisesti kaikista kansallisen kynnyksarvon ylittävistä (yli 60 000 euroa) hankinnoista tulee tehdä sopimus.

Dynasty-sopimushallinnan järjestelmän avulla seurataan sopimusmääriä sopimustyypeittäin. Sopimushallinnasta kerätään vuosittain sopimusmääräraportti tilinpäätöskirjaa varten. Sopimusten seurannan tukena on käytössä sopimushallinnan hälytystoiminto. Hälytystoiminnon avulla seurataan sopimusten voimassaolo- ja päättymisaikoja. Hälytys ohjautuu sopimuksesta vastuuhenkilölle, sopimusneuvottelijalle ja laatijalle.

1.2.4 Henkilöriskien hallinta

Toimivalta henkilöstöasioissa on määritelty hallintosäännössä sekä henkilöstöasioiden ja -prosessien toimintaohjeissa. Henkilöriskien hallinta sisältää yksilöihin liittyvien ja työyhteisöön liittyvien riskien lisäksi toimintakulttuurin ja henkilöstön osaamisen. Keskeiset tekijät henkilöstöriskien hallinnassa ovat toiminnan tarpeista lähtevä sekä tulevaisuuden tarpeisiin vastaava osaamisen varmistaminen, henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi sekä turvallisuus ja yksilön työkyky. Työyhteisöön liittyviä riskejä (osaaminen, työn oikea kohdentuminen, vaihtuvuus, rekrytointi, esihenkilötyö ja ikärakenne) hallitaan ajantasaisella ohjeistuksella, valmentamalla esihenkilöitä sekä kehittämällä laadullista ja määrällistä henkilöstösuunnittelua.

Henkilöstöriskkejä hallitaan Henkilöstöpalvelujen asiantuntijoille keskitetyillä ja säännöllisesti päivitettävillä henkilöstöjohtamisen prosesseilla, ajantasaisella ohjeistuksella sekä vuosikierron mukaisella, toiminnan suunnittelusta lähtevällä henkilöstösuunnittelulla.

Henkilöstöjohtamisen tukena ovat henkilöstötietojärjestelmät, joka tuottavat ajantasaista tietoa. Käytössä on kattavat HR-raportit, joiden avulla henkilöstösuunnitteluun ja osaamiseen liittyvää tietoa pystytään kokoamaan, analysoimaan ja johtamaan. Pitkällä aikavälillä tämä tukee henkilöstöprosessien ja riskienhallinnan kehittämistä.

1.2.4.1 Henkilöstö- ja opiskelijaturvallisuus

Henkilöstö- ja opiskelijaturvallisuuteen liittyvä riskienhallinta on jatkuvaa ja säännönmukaisesti kehittyvää. Keskeinen rooli on ajantasaisella ohjeistuksella sekä osaamisen kehittämisellä. Turvallisuuden ylläpitoa ja kehittämistä varten Salpauksessa on kriisiryhmä, turvallisuusasioiden ohjausryhmä sekä toimipistekohtaiset turvallisuusryhmät. Turvallisuusriskien hallintaan sisältyvät kriisitoimintamalli ja kriisiviestintäsuunnitelma sekä toimipisteisiin laaditut pelastussuunnitelmat. Turvallisuusohjeiden ajantasaisuutta ylläpidetään säännöllisesti, toimintamalleja harjoitellaan.

Työturvallisuusvaarojen arvioinnit päivitetään vuosittain ajan tasalle toimipistekohtaisesti. Työturvallisuuden hallinnassa huomioidaan sekä henkilöstö että opiskelijaturvallisuus. Kuntayhtymässä on käytössä Falcony-työturvallisuusriskien arviointijärjestelmä. Työturvallisuuden hallintaan sisältyy myös kone- ja laiteturvallisuuden ylläpito sekä kemikaaliturvallisuuden hallinta.

Vastuujako turvallisuuden hallinnassa jakautuu seuraavasti:

Ylin johto

- Periaatteiden ja toimintatapojen luominen sekä organisointi
- Vastuiden ja velvollisuuksien määrittäminen
- Resurssien varmistaminen
- Työturvallisuusvaarojen arvioinnin organisointi ja seuranta

Esihenkilöt vastuualueensa osalta

- Vastaa henkilöstönsä työhyvinvoinnista ja työturvallisuudesta
- Vastaa opiskelijoiden ja oppimisympäristöjen työturvallisuudesta
- Perehdytys, ohjeistus ja ohjaus
- Työympäristön ja toiminnan seuranta ja valvonta
- Työturvallisuusvaarojen arvioinnin toteuttaminen
- Koneiden ja laitteiden turvallisuudesta ja käyttökunnosta huolehtiminen
- Valtioneuvoston asetus työvälineiden turvallisesta käytöstä ja tarkastamisesta
- Määräaikaistarkastusten ja huoltojen organisointi

- Kemikaaliturvallisuudesta huolehtiminen
- Toimipisteen turvallisuusryhmän toiminnan ylläpitäminen (pelastus- ja ensiapuvalmiuden järjestäminen)

Jokainen työntekijä

- Vastuu oman työskentelynsä ja toimintansa turvallisuudesta
- Annettujen työturvallisuusohjeiden noudattaminen
- Työturvallisuusvaarojen arviointi osana omaa työtä
- Ilmoitusvelvollisuus esimiehelle havaituista epäkohdista

Henkilöstö- ja opiskelijaturvallisuutta, erityisesti kriisiviestintää ja -johtamista tuetaan jatkuvalla toimintamallien ja -välineiden kehittämällä. Kuntayhtymä on ottanut Secapp kriisiviestintäjärjestelmän käyttöön ja toteuttanut koko henkilöstöä koskevat turvallisuuskoulutukset. Koulutuksia ja poikkeustilanteiden harjoittelua jatketaan.

Kuntayhtymässä on sisäilmatyöryhmä ja käytössä toimintamalli sisäilma-asioiden selvittämisessä. Toimintamallissa on kuvattu menettelytavat, joiden mukaan havaitun sisäilmaongelman käsittely toteutetaan.

1.2.5 Tietosuoja ja tietoturvaluus

Tietosuojalla tarkoitetaan henkilötietojen käsittelyä koskevien säädösten huomioon ottamista Salpauksen toiminnassa. Tarkoituksena ei ole ainoastaan tiedon suojaaminen, vaan ohjaaminen hyviin käytäntöihin ja yksityisyyden suojan turvaaminen henkilötietojen käsittelyssä. Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymässä huolehditaan yksityisyyden suojasta ja henkilötietojen yksityisyyttä kunnioitetaan. Kuntayhtymä sitoutuu tietosuojapolitiikassaan huolehtimaan käsittelemiensä henkilötietojen tietosuojasta ja tietoturvasta. Kuntayhtymässä noudatetaan EU:n yleistä tietosuoja-asetusta, Suomen lainsäädäntöä sekä viranomaismääräyksiä ja ohjeita.

Tietoturvaluusustyön päämääränä on turvata Koulutuskeskus Salpauksen toiminnalle tärkeiden tietojärjestelmien ja tietoverkkojen keskeytymätön toiminta, estää tietojen ja tietojärjestelmien valtuudeton käyttö, tahaton tai tahallinen tiedon tuhoutuminen tai vääristyminen sekä minimoida aiheutuvat vahingot ja varautua toiminnan keskeyttäviin uhkatilanteisiin ja niistä toipumiseen. Hallinnollisten, teknisten ja muiden toimenpiteiden avulla Salpauksen tiedot, tietojenkäsittelyjärjestelmät ja palvelut pidetään asianmukaisesti suojattuina sekä normaali- että poikkeusoloissa.

Tavoitteena on, että jokainen ymmärtää tietoturvaluuden merkityksen kaikessa toiminnassa ja tietoturvaluujärjestelyt ovat hyvää kansallista ja kansainvälistä tasoa. Salpauksen tiedot, tiedostot, tietojenkäsittelyjärjestelmät, tietoverkko ja sen palvelut pidetään asianmukaisesti suojattuina normaali-, häiriö- ja erityistilanteissa sekä poikkeusoloissa hallinnollisten, teknisten ja muiden toimenpiteiden avulla. Tietoturvaluu kehitetään ennakoiden, Salpauksen toiminnan luonteen, tarpeiden ja tavoitteiden lähtökohdista. Palveluiden digitalisoituessa tietoturvaluun ja tietosuojan merkitys organisaation toiminnalle ja toiminnan jatkuvuudelle lisääntyy.

Koulutuskeskus Salpauksessa on tietoturvaluun hallintamalli, joka määrittelee tietoturvaluun organisoimisen siten, että se kattaa johdon, esihenkilöt, henkilöstön, opiskelijat ja muut sidosryhmät. Näkökulmina mallissa ovat hallinnollinen, tekninen sekä fyysinen tietosuoja ja tietoturvaluus.

Koulutuskeskus Salpauksen tietoturvalu- ja tietosuojapolitiikat ja ohjeistus on julkaistu organisaation www-sivuilla ja henkilöstölle tarkemmin organisaation intrassa. Tietoturvaluupolitiikka määrittelee Koulutuskeskus Salpauksen tietoturvaluun tavoitteet,

vastuut ja toteutustavat. Tietosuojapolitiikassa määritellään tavoitteet ja periaatteet sekä vastuut ja toimintatavat, joita noudatetaan kuntayhtymän tietosuojan toteuttamisessa ja kehittämisessä. Tietosuojapolitiikka koskee kaikkea organisaation vastuulla olevaa henkilötietojen käsittelyä riippumatta käsittelypaikasta, välineistä tai muista järjestelyistä.

Kuntayhtymässä tietoturvallisuutta ja tietosuojaan liittyviä toimintamalleja ja ohjeita ylläpitää ja kehittää nimetty hallinnollinen tietoturvaryhmä sekä tietotekninen tietoturvaryhmä. Lisäksi Salpaukseen on nimetty tietosuojavastaava.

Tietosuoja- ja tietoturvallisuuspoikkeamia, -tapahtumia ja -kehitystä seurataan ja hallitaan tietoturvaryhmien toimesta ja raportoidaan säännöllisesti johtoryhmälle ja vuosittain organisaation tietotilinpäätökseen.

Tietosuoja- ja tietoturvaloukkauksiin tarvittavaa toimintamallia kehitetään ja toimenpiteitä harjoitellaan säännönmukaisesti mm. kansallisiin tietoturvarajoituksiin osallistumalla. Tekniset tietosuoja- ja tietoturvaratkaisut ovat myös jatkuvan kehityksen kohteena.

1.2.6 Kuntayhtymän toimintaan liittyvät tunnistetut keskeiset riskit

	KESKEISET TUNNISTETUT RISKIT
Ammatillisen koulutuksen järjestäminen	<p>Opiskelijoiden työllistymisen ja uraohjauksen varmistamisessa onnistuminen.</p> <p>Suoritus- ja vaikuttavuustulosten saavuttaminen mm. varmistamalla opiskelijoille laadukas opetus ja riittävät tukitoimet.</p> <p>Alueellisessa yritys- ja työelämäpalvelutehtävässä onnistuminen ja sen kehittäminen päivitetyn strategian mukaisesti.</p> <p>TE2024/25 yhteisessä alueellisessa suunnittelussa onnistuminen osana alueen palvelutehtävää.</p> <p>Opetus- ja ohjaushenkilöstön ajanmukaisen osaamisen varmistaminen ja resursoinnin tarkoituksenmukainen kohdentaminen.</p>
Johtaminen ja hallinnon järjestäminen	<p>Osaavan johtamisen varmistaminen ja henkilöstön vaihtuvuuden tarvittava ennakointi.</p> <p>Toimintamallin kokonaiskehittäminen vastaamaan toisen asteen ammatillisen koulutuksen muutoksia ja tulevaisuusnäkyviä</p> <p>Kuntayhtymäpalveluiden ja muiden koulutuksen matriisipalveluiden kehittäminen uudessa toimintamallissa toiminnallisesti aiempaa tiiviimmäksi kokonaisuudeksi siten, että palveluyksiköiden toiminnallisia ja resurssijohtamisen rajoja vähennetään.</p> <p>Opetus- ja koulutuspalveluiden digitaalisen transformaation johtaminen.</p>
Talouden hallinta	<p>Rahoituksen ennakoitavuus on heikentynyt aiemmasta. Ammatillisen koulutuksen rahoitus on nollasummapeli. Oman suorituskyvyn ohella rahoitukseen vaikuttaa muiden</p>

	<p>koulutuksenjärjestäjien tulokset. Rahoitukseen vaikuttavat tulokset tulevat lisäksi kahden vuoden takaa.</p> <p>Salpauksen suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen kasvu vuoden 2023 rahoituspäätöksessä oli valtakunnallista keskiarvoa parempi. Vuoden 2024 rahoituspäätöksessä suoritusrahoitus kasvoi valtakunnan keskiarvoa vähemmän (tutkinnot), mutta opiskelija- ja työelämäpalautteen muutos oli keskiarvoa parempi. Suoritus- ja vaikuttavuusrahoituksen muutos oli kaikkiaan -0,5 miljoonaa euroa valtakunnallista keskiarvomutosta pienempi.</p> <p>Valtion talousarvion opiskelijavuosimäärän ja sitä kautta rahoituksen riittävyys suhteessa tarpeeseen valtakunnallisesti ja Salpauksessa. Salpauksen on tuottanut opiskelijavuosia vuodesta 2018 alkaen noin 100 yli rahoituksen perustana olleen määrän. Ylitys vuonna 2023 oli noin 350 opiskelijavuotta.</p> <p>Kuntayhtymän onnistunut talouden hallinta tulee varmistaa myös jatkossa, osaavan taloushallinnon henkilöstön riittävän määrä tulee turvata.</p> <p>Toiminnan, henkilöstön ja sitä kautta talouden suunnittelu- ja seurantajärjestelmiä tulee edelleen kehittää.</p> <p>Kiinteistöjen peruskorjausvelka on kartoitettu ja arvioitu edellisen kerran vuonna 2015. Velka on vähentynyt kiinteistöjen purkujen ja myyntien sekä toteutettujen perusparannusten vaikutuksesta. Peruskorjausvelan uusi analyysi on tavoitteena teettää nyt alkavan Ståhlberginkatu 8, Lahti perusparannuksen valmistettua vuonna 2026.</p>
Henkilöriskien hallinta	<p>Johdettu henkilöstökulurakenteen hallinta vastaamaan tulorahoituksen tasoa ja määräaikaista lisärahoitusta edeltävää tilannetta.</p> <p>Osaavan henkilöstön saatavuus jatkuvasti haasteellisemmaksi muodostuvassa työvoiman kilpailutilanteessa.</p> <p>Henkilöstö- ja opiskelijaturvallisuuden toimintamallien jatkuva kehittäminen ja henkilöstön osaamisen varmistaminen.</p> <p>Henkilöstö- ja opiskelijaturvallisuuden uhkien tunnistaminen ja ennaltaehkäisy.</p>
Tietosuoja ja tietoturvallisuus	<p>Tietosuoja- ja tietoturvahkien huomioiminen ja ennaltaehkäisy jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä.</p> <p>Henkilöstön osaamisen varmistaminen tietosuoja- ja tietoturvahkien ennaltaehkäisyssä.</p> <p>Laajan laite-, ohjelmisto- ja palveluympäristön hallinta ja ajantasaisuuden varmistaminen.</p>

1.3 Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tulos 2,2 miljoonaa euroa laski edellisvuodesta -0,8 miljoonaa euroa. Toimintatuotot kasvoivat valtionosuusrahoituksen kasvun turvin 1,5 miljoonaa euroa, 2,3 prosenttia. Toimintakulut lisääntyivät 2,8 miljoonaa euroa, 5,0 prosenttia. Eläkemenoperusteinen eläkemaksu jäi pois kuntayhtymiltä hyvinvointialueiden aloittamisen yhteydessä vuoden 2023 alusta. Tämä vähensi viime vuoden henkilösivukuluja -1,6 miljoonaa euroa. Ilman tätä muutosta toimintakulut olisivat nousseet 7,8 prosenttia, 4,4 miljoonaa euroa. Palkat ilman sivukuluja kasvoivat 4,9 %. Ostettujen palvelujen ja muiden ostojen kulut nousivat 15 prosenttia.

Toimintakate pieneni -1,3 miljoonaa ollen 8,6 miljoonaa euroa, toimintakateprosentti oli 12,7.

Rahoitustuotot ja kulujen tulosvaikutus 757 181 euroa oli 182 516 euroa edellisvuotta parempi. Tilikaudella 2022 lainasalkun korkosuojausten pakollisen varauksen purku vaikutti positiivisesti tulokseen ja näkyi + -merkkisinä korkokuluina. Vuonna 2023 kuntayhtymän pankkilainat maksettiin pois, joten Salpaus pääsi nauttimaan ainoastaan nousseen korkotason mahdollistamista korkotuotoista ilman rahoituskustannusten kasvua. Korkotuotot nousivat edellisvuodesta 591 136 euroa.

Suunnitelman mukaiset poistot kasvoivat edellisvuodesta 22 269 euroa. Satunnaiset erät laskivat edellisvuodesta -290 878 euroa.

Tilikauden tulos 2,2 miljoonaa euroa ylitti talousarvio 1,6 miljoonalla eurolla. Budjetoitua parempi tilinpäätös perustui alla selvitettyihin syihin.

Toimintatuotot toteutuivat 1 prosenttia (0,7 milj. euroa) suurempina ja toimintakulut -1 prosenttia (0,6 milj. euroa) pienempinä kuin talousarviossa odotettiin. Tuotoissa lisäopiskelijavuodet (49) tuottivat 337 000 euroa enemmän. Lisäksi kiinteistöjen vuokratuotot ja muut tuotot toteutuivat 343 000 euroa odotettua suurempina. Palkkamäärärahat käytettiin 99,9 prosenttisesti, henkilöstösivukuluissa tuli säästöä 218 000 euroa, toteuma 96,7 %. Muissa kuin henkilöstökuluissa määrärahoista säästy 332 000 euroa.

Toimintatuotot ja valtionosuusrahoituksen opiskelijavuodet on selvitetty alla olevassa taulukossa.

Kokonaistalouden tarkastelu

TOIMINTATUOTOT 1000 €	TP 2021	TP 2022	TAM 2023	TP 2023	Tot% TAM 2023
Valtionosuusrahoitus	60 352	60 263	61 628	61 965	101 %
Opiskelijavuodet	6 228	6 067	5 983	5 983	100 %
Strategiarahoitus	243 654	118 700			-
Muut koulutustuotot	1 509	1 735	1 328	1 835	138 %
Koulutustoiminnan tuotot yhteensä	62 105	62 117	62 956	63 800	101 %
Projektit	755	1 077	1 225	990	81 %
- opetuksen kehitt.hankkeet	494	819	995	767	77 %
- muut projektit	261	258	230	223	97 %
Muut tuotot	2 324	2 775	2 624	2 724	104 %
- työtoiminta (koulutukseen liittyvä)	601	765	1 251	811	65 %
- Ravintolapalvelut	797	923	795	924	116 %
- Kiinteistöpalvelut	615	785	443	652	147 %
- Tietohallintopalvelut	1	2		5	-
- Hallintopalvelut	22	38	13	20	163 %
- muut tuotot	287	262	123	312	253 %
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	65 183	65 969	66 806	67 514	101 %

Tilikauden tuloksesta tehtiin seuraavat kirjaukset:

Poistoeron vähennyksenä

- kirjattiin aiempina vuosina investointivaroilla tehdyistä investoinneista lähes talousarvion mukaisesti 780 595 euroa.

Salpauksen kassavaroina oleville stipendiraheistoille maksettavina korkoina kirjattiin 26 187 euroa, joista rahastojen sääntöjen mukaan osa maksetaan stipendejä opiskelijoille ja osalla kartutetaan rahastojen pääomaa.

Kokonaistalouden tarkastelu

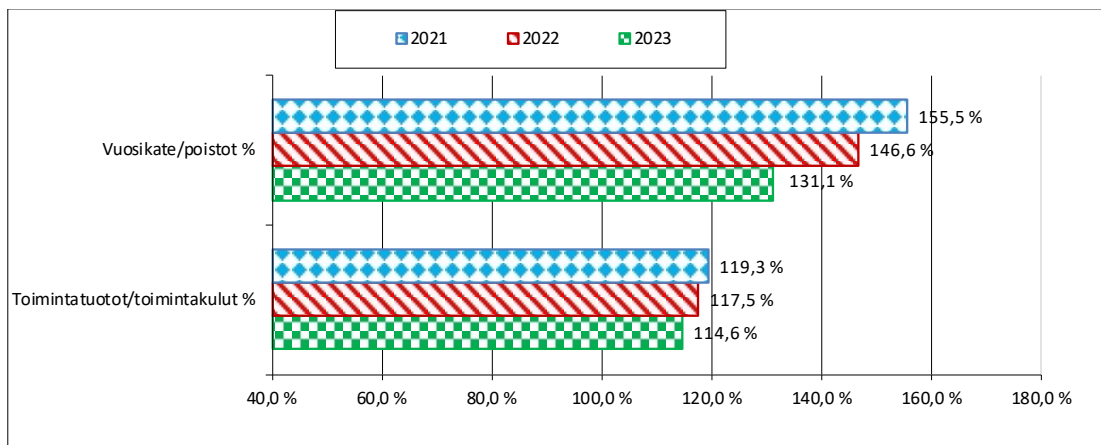
1.3.1.1 Tuloslaskelma

	2023 1000 €	2022 1000 €
Toimintatuotot	67 514	65 969
Myyntituotot	65 500	63 698
Maksutuotot	13	16
Tuet ja avustukset	1 225	1 439
Vuokratuotot	601	748
Muut tuotot	175	68
Valmistus omaan käyttöön	0	0
Toimintakulut	-58 935	-56 136
Henkilöstökulut	-39 089	-38 888
Palveluiden ostot	-10 437	-8 927
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 267	-5 749
Avustukset	-764	-706
Vuokratulot	-1 309	-1 163
Muut kulut	-1 070	-703
Toimintakate	8 578	9 833
Korkotuotot	623	32
Muut rahoitustuotot	157	312
Korkokulut	-4	246
Muut rahoituskulut	-19	-16
Vuosikate	9 335	10 408
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 121	-7 099
Kertaluontoiset poistot	0	0
Arvon alentumiset	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	-56	-347
Tilikauden tulos	2 158	2 961
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	781	781
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	0	0
Rahastojen lisäys(-), vähennys(+)	-26	-13
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 912	3 729

Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.1.2 Tuloslaskelman tunnusluvut

	2023	2022	2021	Muutos 23-22
Toimintatuotot 1 000 €	67 514	65 969	65 183	1 545
Toimintakulut 1 000 €	58 935	56 136	54 651	2 800
Vuosikate 1 000 €	9 335	10 408	10 545	-1 072
Poistot ja arvonalentumiset 1 000 €	7 121	7 099	6 782	22
Lainanhoitokustannukset (lyhennykset + korot) 1 000 €	3 372	806	1 343	2 566
Valtionosuustuotot (op.- ja kult.toim. Rahoituslaki) 1 000 €	61 965	60 263	60 352	1 702
Bruttoinvestoinnit 1 000 €	6 112	2 722	10 611	3 391
Opiskelijavuodet VOS -suoriteperusteinen	6 032	6 067	6 228	-35
Vuosikate €/opiskelijavuosi	1 548	1 715	1 693	-168
Toimintatuotot/toimintakulut %	114,6 %	117,5 %	119,3 %	-3,0 %
Vuosikate/poistot %	131,1 %	146,6 %	155,5 %	-15,5 %
Vuosikate/toimintatuotot %	13,8 %	15,8 %	16,2 %	0,0
Poistot/toimintatuotot %	10,5 %	10,8 %	10,4 %	0,0
Bruttoinvestoinnit/toimintatuotot %	9,1 %	4,1 %	16,3 %	0,0
Lainanhoitokustannukset/toimintatuotot %	5,0 %	1,2 %	2,1 %	0,0
Valtionosuustuotot/toimintatuotot %	91,8 %	91,4 %	92,6 %	0,0

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, % =

$100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate/poistot, % =

$100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot}$

Vuosikate/toimintatuotot, % =

$100 * \text{Vuosikate} / \text{Toimintatuotot}$

Poistot/toimintatuotot % =

$100 * \text{Poistot} / \text{Toimintatuotot}$

Bruttoinvestoinnit/toimintatuotot, % =

$100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Lainanhoitokustannukset/toimintatuotot, % =

$100 * \text{Lainanhoitokustannukset} / \text{Toimintatuotot}$

Valtionosuustuotot/toimintatuotot, % =

$100 * \text{Valtionosuustuotot} / \text{toimintatuotot}$

1.3.2 Toiminnan rahoitus

Varsinaisen toiminnan ja investointien kassavirta

Toiminnan rahavirta, vuosikate, oli 9,3 miljoonaa euroa. Satunnaisia eriä oli -56 466,16 euroa (tarkemmin kohdassa 4.2.5., liite 14). Tulorahoituksen korjauseriä kirjattiin -96 244,75 euroa perustuen omaisuuden myyntiin (-56 977,45 euroa) sekä pakollisten varausten purkuun (-13 079,86 euroa) ja stipendirahastojen korkoihin (-26 187,44 euroa).

Investoinnit olivat 6,1 miljoonaa euroa ja jakautuivat kiinteistöinvestointeihin 4,6 miljoonaa euroa ja irtaimistoinvestointeihin 1,5 miljoonaa euroa. Investoinnit alittivat talousarvion 1,1 miljoonalla eurolla johtuen muun muassa irtaimistoinvestointien toimitusten viivästymisistä ja hankintojen viivästämisestä vuoden 2024 puolelle. Kevään 2024 yhtymäkokoukselle tullaan esittämään irtaimistoinvestointeihin noin 0,35 miljoonan euron talousarviomuutos vuodelle 2024.

Pysyvien vastaavien luovutustulot 57 000 euroa koostuu käytöstä poistuneen käyttöomaisuuden myynnistä.

Toiminnan ja investointien nettokassavirta oli ylijäämäinen 3,1 miljoonaa euroa.

Rahoitustoiminnan kassavirta

Kokonaisuutena rahoitustoiminnan nettokassavirta oli noin 60 000 euroa. Lainoja lyhennettiin -3,37 miljoonaa euroa. Uutta lainaa ei nostettu. Muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät (saamiset ja velat) lisäsivät kassavaroja 3,43 miljoonaa euroa.

Muut maksuvalmiuteen vaikuttavat erät sisältävät siirtosaamisten vähenemisen Lahden Talojen maksettua Svinhufvudinkadun tontin (1,25 milj. euroa). Lisäksi kassavaroja lisäsi ostovelkojen kasvu 1,4 miljoonaa euroa ja siirtovelkojen kasvu tuloennakkojen kasvun vaikutuksesta (0,9 milj. euroa).

Kassavarojen muutos

Kassavarat kasvoivat 3,2 miljoonaa euroa ja olivat vuoden lopussa 22,7 miljoonaa euroa. Maksuvalmius oli 121 päivää ja quick ratio -tunnusluvulla (rahoitusomaisuus/lyhytaikaiset velat) tarkasteltuna 3,21. Maksuvalmius vuotta aiemmin oli 119 päivää, ja quick ratio 2,29.

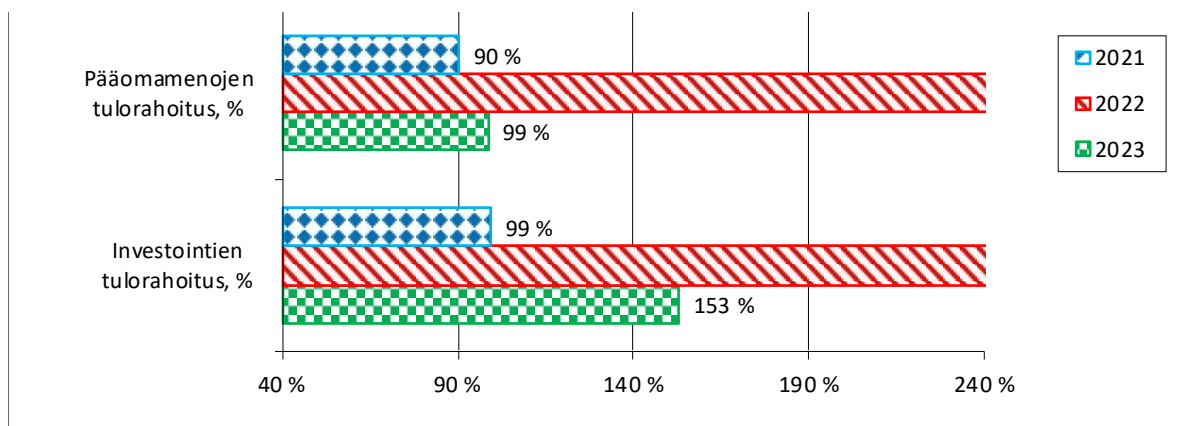
Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.2.1 Rahoituslaskelma

	2023 1000 €	2022 1000 €
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 335	10 408
Satunnaiset erät	-56	-347
Tulorahoitukseen korjauserät	-96	-536
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 112	-2 722
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	57	42
Toiminnan ja investointien nettokassavirta	3 134	6 844
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 368	-1 053
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	28	20
Vaihto-omaisuuden muutos	-194	-55
Saamisten muutos	1 244	-62
Korottomien velkojen muutos	2 351	-383
Rahoituksen nettorahavirta	60	-1 532
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 194	5 312
Rahavarat 31.12.	22 704	19 510
Rahavarat 1.1.	19 510	14 198

Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.2.2 Rahoituslaskelman tunnusluvut

	2023	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodeltä (1 000 €)	11 950	8 422	3 639
Investointien tulo-rahoitus, %	153 %	382 %	99 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	99 %	276 %	90 %
Lainanhoitokate	2,8	12,6	8,1
Kassan riittävyys (pv)	121	119	78
Opiskelijavuodet VOS -suoriteperusteinen	6 032	6 067	6 228
Kassavarat 31.12. (1 000 €)	22 704	19 510	14 198
Kassasta maksut/vuosi, me	68	60	67

Investointien tulo-rahoitus, % =

$100 * \text{vuosikate} / \text{investointien omahankintameno}$

Pääomamenojen tulo-rahoitus, % =

$100 * \text{vuosikate} / (\text{investointien omahankintameno} + \text{antolainojen nettolisäys} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate =

$(\text{vuosikate} + \text{korkokulut}) / (\text{korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokyky on hyvä jos arvo on yli 2.

Kassan riittävyys (pv) =

$365 * \text{kassavarat 31.12.} / \text{kassasta maksut tilikaudella.}$

Kassavarat =

Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset 31.12.

Kassasta maksut/vuosi, me =

Kootaan tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä.

Tuloslaskelmasta; Toimintakulut - valmistus omaan käyttöön, alv-takaisinperintä, korkokulut, muut rahoituskulut. Rahoituslaskelmasta; Käyttöomaisuusinvestoinnit, antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys.

1.3.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kuntayhtymän taseen loppusumma oli 107,4 miljoonaa euroa (106,6 miljoonaa euroa vuonna 2022).

Omavaraisuus oli 90,1 prosenttia (89,1 % vuonna 2022) ja suhteellinen velkaantuneisuus 14,7 prosenttia (16,6 % vuonna 2022).

Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.3.1 Tase

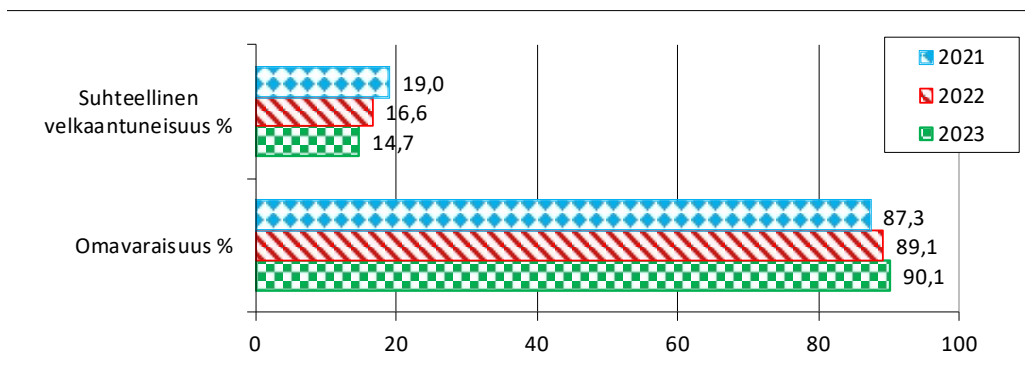
VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT *)	81 898	83 314
I Aineettomat hyödykkeet	226	114
Aineettomat oikeudet	226	114
Aineettom.hyöd. ennakkomaksut	0	0
II Aineelliset hyödykkeet	79 464	80 992
Maa- ja vesialueet	2 738	2 738
Rakennukset	73 328	75 182
Kiinteät rakenteet ja laitteet	184	211
Koneet ja kalusto	2 962	2 653
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	253	208
III Sijoitukset	2 208	2 208
Tytäryhteisöosakkeet ja osuudet	200	200
Muut osakkeet ja osuudet	122	122
Muut pysyvät lainasaamiset	1 512	1 512
Muut pysyvät saamiset	375	375
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	26	26
Muut toimeksiantojen varat	26	26
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 435	23 291
I Vaihto-omaisuus	1 337	1 143
Aineet ja tarvikkeet	168	177
Keskeneräiset tuotteet	1 121	907
Valmiit tuotteet	48	59
II Saamiset	1 394	2 638
Lyhytaikaiset saamiset	1 394	2 638
Myyntisaamiset	452	592
Muut saamiset (alv, valtionosuus)	434	206
Siirtosaamiset	508	1 840
III Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	15 823	15 131
IV Rahat ja pankkisaamiset	6 881	4 379

Kokonaistalouden tarkastelu

VASTATTAVAA	2023 1000 €	2022 1000 €
A OMA PÄÄOMA	89 026	86 514
I Peruspääoma	41 156	41 156
III Arvonkorotusrahasto	237	637
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	44 721	40 992
VI Tilikauden yli-/alijäämä	2 912	3 729
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	7 748	8 529
Poistoero	7 748	8 529
C PAKOLLISET VARAUKSET	0	13
Muut pakolliset varaukset	0	13
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	648	620
Muut toimeksiantojen pääomat	648	620
E VIERAS PÄÄOMA	9 938	10 952
I Pitkäaikainen	132	2 444
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	2 315
Lainat julkisyhteisöiltä	129	129
Muut velat	3	0
II Lyhytaikainen	9 806	8 509
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0	1 053
Ostovelat	2 729	1 291
Muut velat	759	687
Siirtovelat	6 319	5 478
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	107 360	106 628

Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.3.2 Taseen tunnusluvut

	2023	2022	2021
Omavaraisuus %	90,1	89,1	87,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	14,7	16,6	19,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	47 633	44 721	40 992
Kertynyt yli-/alijäämä, €/opiskelijavuosi	7 897	7 371	6 582
Lainakanta 31.12., 1000 €	132	3 496	4 549
Lainakanta 31.12., €/opiskelijavuosi	22	576	730
Opiskelijavuodet VOS-suoriteperusteinen	6 032	6 067	6 228
Lainakanta 31.12. %	0,1	3,3	4,3
Sidotun pääoman osuus %	38,6	39,2	39,8
Rahoitusvarallisuus, 1000 €	14160	11196	4396

Omavaraisuusaste, % =

$100 * (\text{oma pääoma} + \text{poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}) / \text{käyttötulot}$

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnuslukuarvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin 30 %.

Kertynyt yli-/alijäämä =

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/opiskelija =

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä) / opiskelijamäärä

Lainakanta 31.12. =

Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat)

Lainakanta 31.12. €/opiskelija =

Vieras pääoma - (saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat) / opiskelijamäärä

Lainakanta 31.12. % =

$100 * \text{korollinen vieras pääoma} / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Sidotun pääoman osuus % =

$100 * \text{sidottu oma pääoma} / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakot})$

Rahoitusvarallisuus € =

(saamiset + rahoitusarvopaperit + rahat ja pankkisaamiset) - (vieras pääoma - saadut ennakot)

Kokonaistalouden tarkastelu

1.3.4 Kokonaistulot ja –menot

TULOT	1 000 €	%	MENOT	1 000 €	%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot, joista	67 514	98,8	Toimintakulut	58 935	85,9
<i>Valtionosuusrahoitus</i>	61 965	91,8	Valmistus omaan käyttöön	0	0,0
<i>Muut myyntituotot</i>	3 535	5,2	Korkokulut	4	0,0
<i>Maksutuotot</i>	13	0,0	Muut rahoituskulut	19	0,0
<i>EU-tuet</i>	461	0,7	Satunnaiset kulut	56	0,1
<i>Muut tuet ja avustukset</i>	764	1,1	Tulorahoituksen korjauserät	96	0,1
<i>Muut toimintatuotot</i>	776	1,1			
Korkotuotot	623	0,9			
Muut rahoitustuotot	157	0,2			
Satunnaiset tuotot	0	0,0			
Tulorahoituksen korjauserät	0	0,0			
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	0,0	Investointimenot	6 112	8,9
Käyttöomaisuuden myyntitulot	57	0,1			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0,0	Antolainasaamiset lisäykset	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	3 368	4,9
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Oman pääoman lisäykset	0	0,0	Oman pääoman vähennys	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	68 358	100,0	Kokonaismenot yhteensä	68 591	100,0

1.4 Kuntayhtymän konsernitilinpäätös

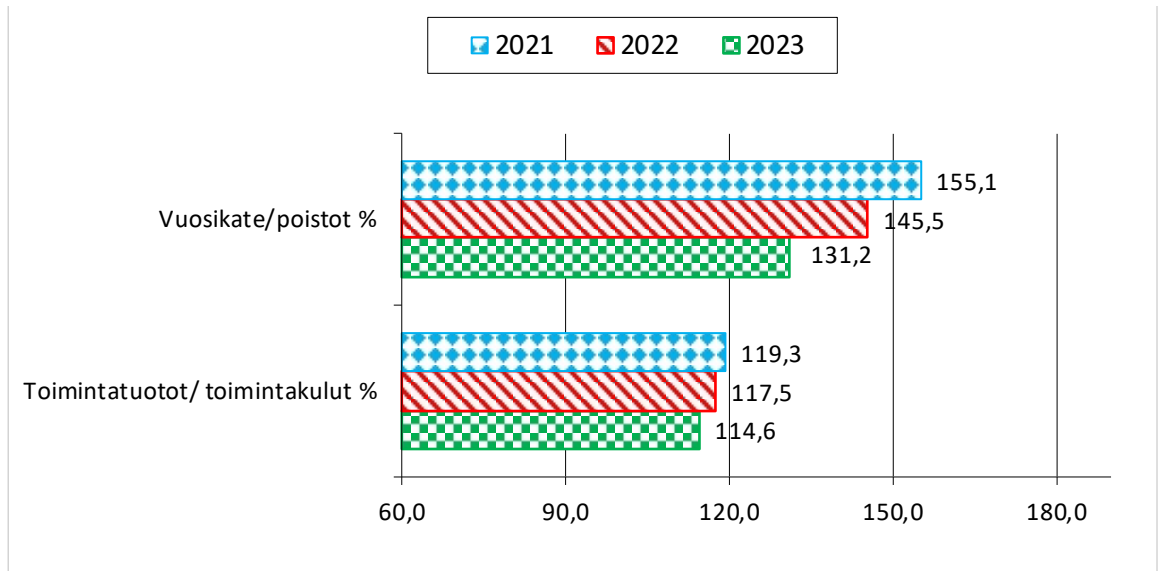
1.4.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	Y-tunnus	Yhdistetty konsernitilinpäätökseen	Omistus %	Ääni- vallasta %
Tytäryhteisöt Salpaus palvelut Oy	2797737-2	Kyllä	100,00	100,00
Osakkuus- ja omistusyhteisyydet -	-			

1.4.2 Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
Toimintatuotot	67 525	65 981
Toimintakulut	-58 940	-56 140
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	-88
Toimintakate	8 585	9 753
Korkotuotot	623	33
Muut rahoitustuotot	157	312
Korkokulut	-4	246
Muut rahoituskulut	-19	-16
Vuosikate	9 342	10 328
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 121	-7 099
Arvonlaskennat	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0
Satunnaiset kulut	-56	-347
Tilikauden tulos	2 164	2 881
Tilinpäätössiirrot	-26	-13
Tilikauden verot	0	0
Laskennalliset verot	0	0
Vähemmistöosuudet	0	0
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 138	2 868

Kokonaistalouden tarkastelu

	2023	2022	2021	Muutos 23-22
Toimintatuotot	67 524 912	65 980 512	65 196 240	1 544 400
Toimintakulut	58 940 214	56 139 972	54 655 730	2 800 241
Vuosikate	9 341 913	10 327 889	10 521 067	-985 976
Poistot + Arvonalentumiset	7 121 395	7 099 419	6 781 584	21 976
Opiskelijavuodet	6 032	6 067	6 228	-35
Vuosikate €/opiskelijavuosi	1 549	1 702	1 689	-154
Toimintatuotot/ toimintakulut %	114,6	117,5	119,3	-3,0
Vuosikate/poistot %	131,2	145,5	155,1	-14,3

Toimintatuottojen osuus toimintakuluista, % =

$100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

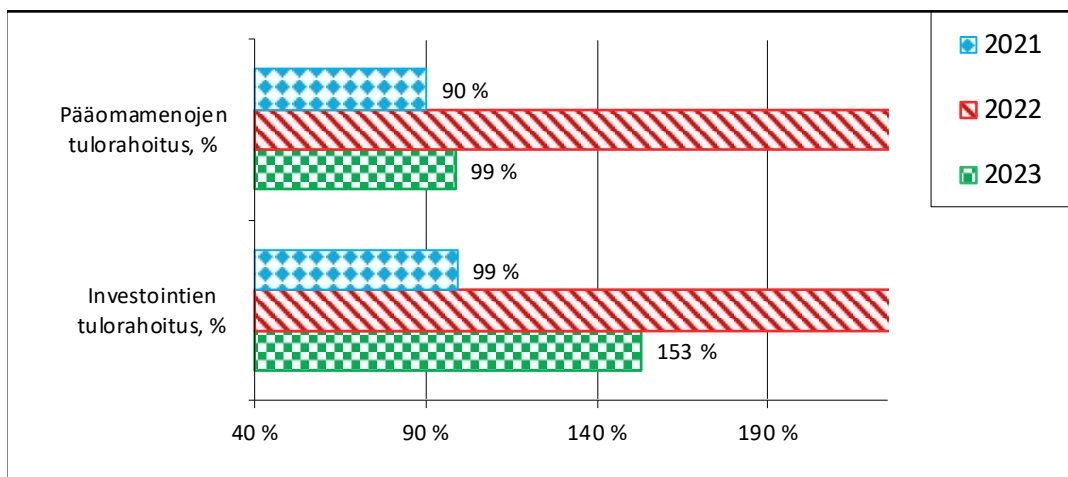
Vuosikate/poistot, % =

$100 * \text{Vuosikate} / (\text{Poistot} + \text{Arvonalentumiset})$

1.4.3 Konsernirahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

	2023 1 000 €	2022 1 000 €
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 342	10 328
Satunnaiset erät	-56	-347
Tulorahoitukseen korjauserät	-96	-449
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 112	-2 722
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	57	42
Toiminnan ja investointien nettokassavirta	3 140	6 852
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 368	-1 053
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	28	20
Vaihto-omaisuuden muutos	-194	-55
Saamisten muutos	1 342	-170
Korottomien velkojen muutos	2 351	-383
Rahoituksen nettorahavirta	159	-1 639
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 299	5 213
Rahavarat 31.12.	23 079	19 780
Rahavarat 1.1.	19 780	14 567

Kokonaistalouden tarkastelu

	2023	2022	2021
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodeltä (1 000 €)	11 999	8 478	8 537
Investointien tulo-rahoitus, %	153 %	379 %	99 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus, %	99 %	274 %	90 %
Lainanhoitokate	2,8	12,5	8,1
Kassan riittävyys (pv)	123	121	80
Opiskelijavuodet	6 032	6 067	6 228
Kassavarat 31.12. (1 000 €)	23 079	19 780	14 567
Kassasta maksut/vuosi, me	68	60	67

Investointien tulo-rahoitus, % =

100 * vuosikate / investointien omahankintameno

Pääomamenojen tulo-rahoitus, % =

100 * vuosikate / (investointien omahankintameno + antolainojen nettolisäys + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokate =

(vuosikate + korkokulut) / (korkokulut + lainanlyhennykset)

Lainanhoitokyky on hyvä jos arvo on yli 2.

Kassan riittävyys (pv) =

365 * kassavarat 31.12. / kassasta maksut tilikaudella.

Kassavarat =

Rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset 31.12.

Kassasta maksut/vuosi, me =

Kootaan tilikauden tuloslaskelman ja rahoituslaskelman eristä.

Tuloslaskelmasta; Toimintakulut - valmistus omaan käyttöön, alv-takaisinperintä, korkokulut, muut rahoituskulut. Rahoituslaskelmasta; Käyttöomaisuusinvestoinnit, antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys.

1.4.4 Konsernitase ja sen tunnusluvut

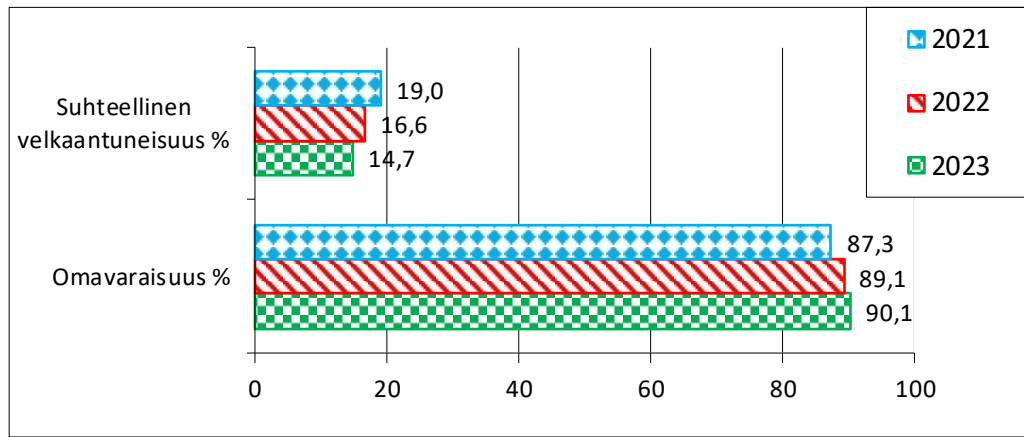
VASTAAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT *)	81 698	83 114
I Aineettomat hyödykkeet	226	114
Aineettomat oikeudet	226	114
II Aineelliset hyödykkeet	79 464	80 992
Maa- ja vesialueet	2 738	2 738
Rakennukset	73 328	75 182
Kiinteät rakenteet ja laitteet	184	211
Koneet ja kalusto	2 962	2 653
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	253	208
III Sijoitukset	2 008	2 008
Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet	102	102
Muut osakkeet ja osuudet	19	19
Muut pysyvät lainasaamiset	1 512	1 512
Muut pysyvät saamiset	375	375
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	26	26
Muut toimeksiantojen varat	26	26
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 713	23 562
I Vaihto-omaisuus	1 337	1 143
II Saamiset	1 298	2 640
Lyhytaikaiset saamiset	1 298	2 640
III Rahoitusarvopaperit	15 823	15 131
IV Rahat ja pankkisaamiset	7 256	4 648
VASTAAVAA YHTEENSÄ	107 437	106 701

*) Vastaavien arvostuserät sisältyvät ko. pysyvien vastaavien eriin.

Kokonaistalouden tarkastelu

VASTATTAVAA	2023 1 000 €	2022 1 000 €
A OMA PÄÄOMA	96 850	95 112
I Peruspääoma	41 156	41 156
III Arvonkorotusrahasto	237	637
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	53 320	50 452
VI Tilikauden yli-/alijäämä	2 138	2 868
C PAKOLLISET VARAUKSET	0	13
Muut pakolliset varaukset	0	13
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	648	620
Muut toimeksiantojen pääomat	648	620
E VIERAS PÄÄOMA	9 939	10 956
I Pitkäaikainen	132	2 447
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	0	2 315
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	132	132
II Lyhytaikainen	9 808	8 510
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	0	1 053
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 808	7 457
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	107 437	106 701

Kokonaistalouden tarkastelu

	2023	2022	2021
Omavaraisuus %	90,1	89,1	87,3
Suhteellinen velkaantuneisuus %	14,7	16,6	19,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	55 457 792	53 319 928	50 451 915
Kertynyt yli-/alijäämä, €/opiskelija	9 193 931	8 788 516	8 100 821
Korollinen lainakanta 31.12., 1000 €	0	3 367 639	4 420 269
Korollinen lainakanta 31.12., €/opiskelijavuosi	0	555	710
Opiskelijavuodet	6 032	6 067	6 228

Omavaraisuusaste, % =

$100 * \text{oma pääoma} / (\text{koko pääoma} - \text{saadut ennakat})$

Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona pidetään kuntatalouden keskimääräistä 70 %:n omavaraisuutta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % =

$100 * (\text{vieras pääoma} - \text{saadut ennakat}) / \text{käyttötulot}$

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnuslukuarvo on, sitä paremmat mahdollisuudet on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorillakeskimäärin 30 %.

Kertynyt yli-/alijäämä =

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Kertynyt yli-/alijäämä, €/opiskelija =

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + tilikauden ylijäämä (alijäämä) / opiskelijamäärä

Korollinen lainakanta 31.12. =

Vieras pääoma - (saadut ennakat + ostovelat + siirtovelat + muut velat + korottomat lainat)

Lainakanta 31.12. €/opiskelija =

Vieras pääoma - (saadut ennakat + ostovelat + siirtovelat + muut velat) / opiskelijamäärä

1.5 Keskeiset liitetiedot

1.5.1 Investointivarausten käyttö

Kuntayhtymässä ei tilinpäätöshetkellä ollut investointivarauksia.

1.5.2 Opiskelijoiden kotikuntajakauma

Tilanne 31.12.2023

KUNTA	YHTEENSÄ
Asikkala	220
Hartola	27
Heinola	504
Hollola	629
Kuhmoinen	6
Kärkölä	87
Lahti	3 968
Orimattila	364
Padasjoki	46
Pertunmaa	9
Sysmä	46
Jäsenkunnat yhteensä	5 906
Ulkomaat	4
Muut kunnat	1 771
Kaikki yhteensä	7 681

1.5.3 Laskelma peruspääoman ja ylijäämien jakautumisesta jäsenkunnittain

Kuntayhtymä ylläpitää Koulutuskeskus Salpaus -oppilaitosta kaikkien jäsenkuntiensa puolesta ja on pääomalainan antaja Lahden ammattikorkeakoulu Oy:lle (osa nykyistä LAB-ammattikorkeakoulua), kahdeksan jäsenkuntansa puolesta Lahden ammattikorkeakoulu Oy:n LUT-konserniin siirtojärjestelyn päätösten perusteella. Kuntayhtymän osuus Lahden ammattikorkeakoulu Oy:n pääomalainasta on 8,93 prosenttia.

Jäsenkunta	Salpaus		LAMK Oy:n pääomalainan osuus		Yhteensä	
	Peruspääoma	%	Peruspääoma	%	Peruspääoma	%
	31.12.2022		31.12.2022		31.12.2022	
Asikkala	1 553 962,85	3,80 %	85 172,48	3,29 %	1 639 135,34	3,98 %
Hartola	378 517,98	0,92 %	20 716,23	0,80 %	399 234,21	0,97 %
Heinola	3 943 164,42	9,64 %	0,00	0,00 %	3 943 164,42	9,58 %
Hollola	3 896 490,87	9,52 %	17 034,50	0,66 %	3 913 525,37	9,51 %
Kuhmoinen	89 087,75	0,22 %	4 848,48	0,19 %	93 936,23	0,23 %
Kärkölä	476 607,25	1,16 %	26 083,26	1,01 %	502 690,51	1,22 %
Lahti	26 281 669,42	64,22 %	0,00	0,00 %	26 281 669,42	63,86 %
Orimattila	2 884 411,81	7,05 %	0,00	0,00 %	2 884 411,81	7,01 %
Padasjoki	575 234,60	1,41 %	31 502,15	1,22 %	606 736,75	1,47 %
Pertunmaa	125 986,87	0,31 %	6 870,84	0,27 %	132 857,71	0,32 %
Sysmä	719 102,41	1,76 %	39 410,10	1,52 %	758 512,51	1,84 %
YHTEENSÄ	40 924 236,23	100,00 %	231 638,04	8,93 %	41 155 874,27	100,00 %

Keskeiset liitetiedot

Lahden ammattikorkeakoulun yhtiöittämisen yhteydessä palautettiin sekä peruspääomaa että ylijäämiä viidelle kunnalle, jotka tulivat ammattikorkeakoulu-yhtiön suoriksi omistajiksi. Tästä seuraa se, että 31.12.2014 asti kertynyt ylijäämä jakautuu omistajille eri osuuksin kuin 1.1.2015 alkaen.

Jäsenkunta	Edellisten tilikausien ylijäämien jakautuma						Tilikauden 2023 ylijäämän jakautuma		Ylijäämien jakautuma yhteensä	
	Salpaus		LAMK Oy:n pääomallainan osuus		Yhteensä		€	%	€	%
	€	%	€	%	€	%				
Asikkala	1 521 995,75	3,50 %	471 003,94	3,29 %	1 992 999,69	4,46 %	115 979,18	3,98 %	2 108 978,87	4,43 %
Hartola	370 862,13	0,85 %	114 560,78	0,80 %	485 422,91	1,09 %	28 248,34	0,97 %	513 671,25	1,08 %
Heinola	4 125 903,05	9,50 %	0,00	0,00 %	4 125 903,05	9,23 %	279 003,78	9,58 %	4 404 906,83	9,25 %
Hollola	4 056 586,11	9,34 %	94 200,79	0,66 %	4 150 786,90	9,28 %	276 906,63	9,51 %	4 427 693,53	9,30 %
Kuhmoinen	87 403,65	0,20 %	26 812,10	0,19 %	114 215,75	0,26 %	6 646,58	0,23 %	120 862,33	0,25 %
Kärkölä	466 973,40	1,07 %	144 240,48	1,01 %	611 213,88	1,37 %	35 568,53	1,22 %	646 782,40	1,36 %
Lahti	28 400 845,80	65,38 %	0,00	0,00 %	28 400 845,80	63,51 %	1 859 594,07	63,86 %	30 260 439,87	63,53 %
Orimattila	3 018 139,27	6,95 %	0,00	0,00 %	3 018 139,27	6,75 %	204 090,35	7,01 %	3 222 229,62	6,76 %
Padasjoki	563 515,14	1,30 %	174 206,94	1,22 %	737 722,07	1,65 %	42 930,46	1,47 %	780 652,53	1,64 %
Pertunmaa	123 544,04	0,28 %	37 995,75	0,27 %	161 539,79	0,36 %	9 400,52	0,32 %	170 940,31	0,36 %
Sysmä	704 325,93	1,62 %	217 937,90	1,52 %	922 263,82	2,06 %	53 669,55	1,84 %	975 933,37	2,05 %
YHTEENSÄ	43 440 094,28	100,00 %	1 280 958,66	8,93 %	44 721 052,94	100,00 %	2 912 037,99	100,00 %	47 633 090,93	100,00 %

Orimattilan kaupunki ja Artjärven kunta ovat yhdistyneet kuntaliitoksessa 1.1.2011 Orimattilan kaupungiksi. Yhdistymisessä lakanneen Artjärven kunnan omistama osuus peruspääomasta on siirtynyt Orimattilan kaupungin omistukseen. Perussopimuksessa ja kuntayhtymän muissa asiakirjoissa mahdollisesti mainittu Artjärven kunta on kuntaliitoksessa lakannut.

Hollola ja Hämeenkoski kunnat ovat yhdistyneet kuntaliitoksessa 1.1.2016 Hollolan kunnaksi. Yhdistymisessä lakanneen Hämeenkosken kunnan omistama osuus peruspääomasta on siirtynyt Hollolan kunnan omistukseen. Perussopimuksessa ja kuntayhtymän muissa asiakirjoissa mahdollisesti mainittu Hämeenkoski kunta on kuntaliitoksessa lakannut.

Lahden kaupunki ja Nastola kunta ovat yhdistyneet kuntaliitoksessa 1.1.2016 Lahden kaupungiksi. Yhdistymisessä lakanneen Nastolan kunnan omistama osuus peruspääomasta on siirtynyt Lahden kaupungin omistukseen. Perussopimuksessa ja kuntayhtymän muissa asiakirjoissa mahdollisesti mainittu Nastola kunta on kuntaliitoksessa lakannut.

Kuntajakolain (1698/2009) 8 luvun 36 §:n 1 momentin mukaan kuntien yhdistyessä lakkaavan kunnan oikeudet, luvat, omaisuus, velat ja velvoitteet siirtyvät uudelle kunnalle.

1.6 Tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.6.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä:

Poistoerojen lisäys ja vähennys

Poistoeron vähennyksenä kirjataan aiempina vuosina investointivarauksilla tehdyistä investoinneista 780 594,99 euroa.

Rahastojen lisäys

Tilikauden tuloksesta esitetään rahastosiirtoina kirjattavaksi korkoa kuntayhtymän kassavaroina oleville stipendirahastojen pääomille 26 187,44 euroa.

Tilikauden tuloksen käsittely

Varausten, poistoeron ja rahastosiirtojen jälkeen jäävä tilikauden ylijäämä 2 912 037,99 euroa esitetään kirjattavaksi tilikauden yli-/alijäämätilille.

1.6.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Vuosi 2023 päättyi ja vuosi 2024 alkoi sekä toiminnallisesti että taloudellisesti hyvissä tunnelmissa. Vuodelle 2023 ensikertainen rahoituspäätös oli lähes kaikilla mittareilla mitattuna vuotta 2022 parempi. Tilinpäätös 2023 toteutui ylijäämäisenä ja kuntayhtymän talous on vakaalla pohjalla. Viimeinen pankkilaina tältä erää maksettiin pois toukokuussa. Tämä siitä huolimatta, että kuntayhtymä on toteuttanut kiinteistöohjelmansa mukaisia investointeja. Kuljemme julkisessa taloudessa tässä suhteessa vastavirtaan. Nousut korkotaso ei rasita talouttamme vaan saamme korkotuottoja tileillä ja talletuksissa oleville kassavaroillemme.

Huolta ja ennakointitarvetta edellyttää kustannusten nousu ja julkisen talouden epävarmuus erityisesti vuodesta 2025 eteenpäin. Taloussuunnitelmakausi 2024–2026 on alijäämäinen ilman indeksitarkistuksia tehdyn taloussuunnitelman johdosta. Ammatillinen koulutus ja Salpaus sai vielä vuodelle 2024 indeksikorjatun rahoituspäätöksen. Vuoden 2024 talousarvio korjataan talousarviomuutoksella syksyn yhtymäkokouksessa ylijäämäiseksi. Hyvä maksuvalmius turvaa tulevaa, ja antaa sopeutumisaikaa, jos julkisen talouden leikkauksia tulee.

Opetus- ja kulttuuriministeriön vuosina 2019–2022 Salpaukselle myöntämät harkinnanvaraiset valtionosuusrahoituksen korotukset opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin olivat käytettävissä vielä vuonna 2023 ja käyttö jatkuu edelleen vuonna 2024. Vaikka opiskelijoiden tarvitsemat tukitarpeet ovat jatkuvia, saatujen resurssien määräaikaisuus estää opetusresurssien vakiinnuttamisen tälle tasolle. Määräaikaisella valtionosuusrahoituksella palkattiin lähes 50 opettajaa ja ohjaushenkilöä. Ennen sitä kuntayhtymä vakinaisti noin 150 uutta lehtoria vuoden 2019 alussa. Budjetoitua parempi tilinpäätös 2023 ja odotettua parempi rahoituspäätös vuodelle 2024 korjaavat onneksemme vuosien 2024–26 taloussuunnitelmakauden tasapainoisemmalle pohjalle. Tulemme käyttämään saavutettua ylijäämää koulutuksen hyväksi tulevana vuosina mahdollisten julkisen talouden leikkausten tilanteessa. Maksuvalmiutena olevaa ylijäämää käytetään myös investointien rahoittamiseen välttämällä lainanoton. Näin rahoituskustannukset eivät rasita talouttamme.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Koulutuskeskus Salpauksen toimintakertomus

Toimintakertomuksessa kuvataan vuonna 2023 toteutettuja toimenpiteitä ja tuloksia strategisten kehitysohjelmien ja toimintakulttuurin vahvistamisen osa-alueiden tavoitteiden mukaisesti. Lisäksi kuvataan henkilöstön koulutussuunnitelman toteuma.

2.1.1 Koulutuskeskus Salpauksen strategia 2021–2025

Koulutuskeskus Salpauksen strategiaa vuosille 2021–2025 on toteutettu yli puoli välin. Strategiassa painottuu Salpauksen palveluorganisaationa toimiminen sekä työelämävastaavuus. Aiempaa voimakkaammin strategia muodostuu laadukkaan arjen toiminnan varmistamisesta perinteisen vuosittaisen strategiaproessin sijaan. Tämä on ollut vahva valinta strategian laadinnan yhteydessä. Salpauksen ydinprosessien toimivuuden sekä laadukkaan, ammattimaisen ja korkeatasoisen asiakaskokemuksen tarjoavan toiminnan varmistaminen ovat menestyksemme tae ja kilpailuedun tuoja.

Salpauksen toiminnan suunnittelun rakenne

Salpauksen arvot ovat: *oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne* ja slogan: *"Me muutamme maailmaa"*. Arvot ohjaavat päätöksentekoa ja muodostavat perustan koko Salpauksen toiminnalle: opiskelijoille, henkilöstölle, esihenkilötyölle ja johtamiselle.

Salpauksen perustehtävä:
"Uudistavaa osaamista työhön ja yrittäjyyteen".

Salpauksen visio 2025:
"Salpaus - enemmän kuin koulu – opiskelijoiden ja työelämän kohtaamispaikka".

Strategiset kehitysohjelmat konkretisoivat toimenpiteet vision saavuttamiseksi:

- Rohkeita uuden rakentajia
- Jatkuvaa oppimista
- Onnistuneita asiakaskokemuksia

Salpauksen toiminnan eettiset kulmakivet

Toimintaamme ohjaavat eettiset periaatteet. Salpauksen arvot sekä toiminnan eettiset kulmakivet ovat toimintaamme ohjaavia periaatteita. Ne näkyvät arjessamme ja niiden tulee vaikuttaa toimintaamme ja valintoihimme. Päivitetyn strategiamme yhteydessä vahvistamme toiminnan eettisten kulmakivien merkitystä toimintakulttuuriamme ohjaavina periaatteina.

Salpauksen toiminnan eettiset kulmakivet ovat:

- Vastuullisuus ja tarttuminen
- Keskustelu ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen
- Vaikuttavuus ja keskittyminen olennaiseen

2.2 Toiminnan tuloksellisuus ja strategian toteutuminen

Salpauksen strategian yhtenä keskeisenä kantavana tavoitteena on keskittyä ydintoimintamme sujuvuuteen ja laadukkaan ammatillisen koulutuksen varmistamiseen. Vastaavasti asiakaslähtöisyys ja palveluorganisaationa toimimisen vahvistaminen ovat ohjanneet strategian toteuttamista sekä strategisten kehittämisryhmien työskentelyä.

Kuntayhtymän toiminnan vaikuttavuus ja toiminnan tuloksellisuutta kuvaavat mittarit muodostuvat ammatillisen koulutuksen suoritus- ja vaikuttavuustuloksissa onnistumisessa. Näitä tuloksia on kuvattu toimintakertomuksen opiskelijatuloksia sisältävissä kohdissa. Onnistumisia vuoden 2023 osalta ovat hyvin toteutuneet opiskelijavuodet sekä opiskelija- ja työelämäpalautteet.

Toimenpiteet sujuvan arjen ja laadukkaan ammatillisen koulutuksen varmistamisessa

Salpauksen opetus- ja koulutustoteutuksia on viety kohti verkkototeutuksia. Vuoden 2023 aikana digitaalisten toteutusten syntyä on tuettu erityisesti niiden alojen osalta, joissa tarve on noussut opiskelijoilta ja asiakkailta. Elsan kankursseja on luotu sovitun, tutkintotyössä työtetyn rakenteen mukaisesti. Samanaikaisesti tarjolle on tuotu tutkinnon osia ja pienempiä kokonaisuuksia aiempaa enemmän.

Yritysten ja työelämän kanssa tehtävää yhteistyötä on edelleen lisätty ja kumppanuussopimusten määrä on kasvanut. Tärkeä kehittymisen prosessi on ollut myös Opetus- ja kulttuuriministeriön laatupalkintokilpailuun osallistuminen, jossa läpi peilattiin laajasti Salpauksen verkostomainen toiminta. Arviointiprosessiin osallistui runsaasti työelämän sekä muiden keskeisten sidosryhmien edustajia. Yritys- ja työelämäyhteistyön kehitystä kuvaa myös käyttöönotettu CRM järjestelmä.

Alueemme työelämätarpeisiin vastataksemme haimme järjestämisluvan prosessiteollisuuden ammattitutkinnon järjestämiseksi. Kyseiselle tutkinnolle on ollut laajaa tarvetta Päijät-Hämeessä ja luvan saannin myötä kykenemme palvelemaan alueen yrityksiä aiempaa paremmin.

Tiedolla johtamiseen on vuoden 2023 aikana panostettu merkittävästi ja perustoimintaa tukevia PowerBi raportteja on tuotu laajasti eri toimijoiden tarpeisiin. Laajentunut ja kehittynyt raportointi auttaa seuraamaan onnistumista, tukee johtamista ja esihenkilötyötä.

Salpaustasoinen organisoituminen vastuullisuuden ja kestävä kehityksen tavoitteiden sekä toimintasuunnitelman laadinta on edennyt ja suunnitelmaa toteutetaan. Merkittävä rooli laadukkaan toiminnan varmistamisessa on myös henkilöstön osaamisen kehittämisellä, josta raportoidaan tarkemmin henkilöstökertomuksessa.

Kehittyminen palveluorganisaationa

Vuoden aikana on luotu yrityskohtaisia koulutusmalleja samalla, kun työelämä- ja asiakaslähtöisiä koulutuksia on kehitetty ja toteutettu yleisesti. Myös työpaikkaohjaajakoulutuksen kokonaisuus on edelleen uudistettu. Verkostoyhteistyö alueellisten toimijoiden kanssa on ollut vahvaa (toimintaa muun muassa viljaklusterissa ja sähköisen liikenteen klusterissa, kuntakokeilu). Tunnustuksena vuoden hyvin kehittyneestä yritys- ja työelämäyhteistyöstä Salpaukselle myönnettiin 61. Päijät-Häme mitali.

Merkittävää kehitystä on tapahtunut opiskelijapalautteen kasvaneina vastausten määrinä. Vastaavasti työelämäkyselyjen toteutuksia on mallinnettu yhteistyössä alojen kanssa. Tulokset työelämäpalautteissa ovat olleet valtakunnallista kärkitasoa.

Jatkuvan haun toimintatapaa kehitettiin yhdessä esihenkilöiden kanssa ja ryhmäaloitusten hakujaksot otettiin käyttöön. Jatkuvan haun opiskelijamäärät ovat jatkaneet kasvuaan ja jatkuvan haun merkitys on tunnustettu toiminnan keskeiseksi moottoriksi. Myös oppisopimusopiskelijoiden määrän kasvu on ollut merkittävää.

Strategiaa on toteutettu vuoden 2023 aikana henkilöstöä ja esihenkilöä muun muassa TAHTO keskustelujen avulla osallistaen. Tavoitteena on ollut kytkeä strategian toteuttaminen vahvasti osaksi kunkin vastualueen, työyhteisön ja yksilön omaa työtä. Valintanamme on ollut välttää erillisiä kehityshankkeita.

Strategian tavoitteiden yhteinen edistäminen vuonna 2023

- Strategian toteuttamista tukevan Lähetä – keskustelumallin käytäntöön vienti.
- CRM-järjestelmän käyttöönotto
- Digitaalisten koulutustoteutusten kehittäminen valittujen kärkialojen kanssa
- Työelämäkyselyjen toteutuksen mallintaminen yhteistyössä alojen kanssa
- TAHTO-keskustelumallin arviointi, kehittäminen ja keskustelukierroksen toteuttaminen sekä keskustelurakenteen kehittäminen arvioinnin perusteella.
- Keskeisten mittaritietojen raportoinnin kehittäminen, PowerBi raporttien käyttöönotto
- Osaamisen varmistamisen ohjeen käyttöönotto.
- Ydinprosessien kehittämisryhmät ovat jatkaneet toimintaansa
- Vastuullisuuden ja kestävä kehityksen edistäminen, painopisteenä opetus- ja koulutustoiminta.

Talousarvion toteutuminen

- Esihenkilöpäivän suunnittelu ja toteuttaminen helmikuussa: digitalisaation johtaminen.
- Esihenkilöpäivän suunnittelu ja toteuttaminen kesäkuussa: hyvinvoinnin tukeminen ja tunteet työelämässä
- Esihenkilöpäivän suunnittelu ja toteuttaminen syyskuussa: digitaalisuuden johtaminen
- Esihenkilöpäivän suunnittelu ja toteuttaminen lokakuussa: erityisen tuen työpaja
- Esihenkilöpäivän suunnittelu ja toteuttaminen marraskuussa: uusi toimintamalli ja Syke-kysely
- Salpauksen opetus- ja koulutustoiminnan suunnitteluprosessin kehittäminen, esihenkilöiden osallistaminen suunnitteluun.
- Strategiaryhmien työskentelyä.

2.2.1 Strategiset kehitysohjelmat

2.2.1.1 Rohkeita uuden rakentajia

Tavoitteet 2021–2025	Onnistuaksemme tavoitteissa, tähän keskitymme vuonna 2023	Toteutus 2023
Ammatillisen koulutuksen osaamisemme on Päijät-Hämeen voimavara.	<u>Koulutustarjonta ja palvelut</u> <ul style="list-style-type: none"> • Oppivelvollisuuden toimeenpanon ja vaikuttavuuden varmistaminen, toiminnassa onnistumisen arviointi ja toimintatapojen tarvittava kehittäminen. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppivelvollisuuden edellyttämiä toimintamalleja on saatu vakiinnutettua osaksi toimintaa. • Jatkuvan oppimisen palvelut ovat tunnistettu entistä tärkeämmäksi kehittämiskohteeksi ja toimintamallin muutosta tähän panostamiseksi on valmisteltu.
	<ul style="list-style-type: none"> • Ammatillisen koulutuksen rahoitusmallin muutokseen varautuminen, oppivelvollisten ja jatkuvan oppimisen rahoituksen eriytyminen. • Varaudutaan TE 2024 palvelumuutoksen vaikutuksiin Salpaukselle. 	<ul style="list-style-type: none"> • Esihenkilöpäivät opetus- ja koulutustoiminnan kehittämis- ja muutostarpeista. • Henkilöstön osaamistarpeiden priorisointimalli on kuvattu ja otettu käyttöön • Digikehittäminen Salpauksessa sekä ajankäytön hallinnan kehittäminen. • TE 2024 (muutettu TE 2025) alueellisen valmistelutyön seuranta.
Olemme palveluorganisaatio. Toimintaamme ja valintojamme ohjaavat työelämän sekä yhteiskunnan tarpeet.	<u>Palveluprosessin toteuttaminen</u> <ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön asiakaspalvelulähtöisen toiminnan ja osaamisen varmistaminen: TAHTO-keskustelumallin arviointi ja laajentaminen. Työyhteisöt arvioivat omaa toimintaansa osana TAHTO- keskusteluja. 	<ul style="list-style-type: none"> • TAHTO-keskustelumallin mukaista toimintaa on jatkettu ja toimintaa arvioitu. Mukaan on tuotu mukaillen OKR-mallia. • Strategian toteuttamista tukeva Lähetekeskustelumalli on käytössä ja strategian seurannan ja suuntaamisen rakenne on luotu ja viety käytäntöön. • Ennakointimallin kehittämistä on jatkettu.

Talousarvion toteutuminen

<p>Tunnetta Salpauksen perustehtävän ja oman työmerkityksen osana sitä. Tiedämme työtämme ohjaavat säädökset ja toimimme niiden mukaisesti.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Henkilöstön osallistaminen kehittämään Salpauksen koulutus- ja palvelutarjontaa asiakaslähtöisesti oman ammattialansa osalta. • Vastuullinen Salpaus: Jatketaan Salpauksen tiekartan rakentamista ja käytäntöön vieniä kohti vastuullista ammatillisen koulutuksen toteuttamista. • Jatketaan kuntakokeilun ja Lahden kaupungin Yritys Hunter -toiminnan toteuttamista ja arvioidaan toiminnan vaikuttavuutta. 	<ul style="list-style-type: none"> • OPH:n laatupalkintokilpailun 2023 prosessiin osallistuminen ja verkostomaisen toiminnan laajamittainen arviointi. • Salpaustasoinen organisoituminen vastuullisuuden ja kestävä kehityksen tavoitteiden sekä toimintasuunnitelman laadinta on tehty ja suunnitelmaa toteutetaan. Painopisteenä ovat ympäristövastuullisuus erityisesti opetus- ja koulutustoiminnassa. • Vaski-hankkeessa työskentely tukee Salpauksen kestävä kehityksen työtä. • Alueellista yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi on jatkettu Yritys Hunter -toiminnan päätyttyä.
<p>Arvostamme ammattitaitoa ja mahdollistamme sen, että jokainen ylittää parhaimpaansa.</p> <p>Teemme yhdessä ja opimme toisiltamme.</p>	<p><u>Henkilöstön hyvinvointi ja yhteisöllisyys</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Salpaus Syke -kyselyä kehitetään tavoitteena reagoiva ja ratkaisukeskeinen palautejärjestelmä. Henkilöstön osallisuuden vahvistaminen. • Varmistetaan motivaation ja kannustamisen sekä työyksiköiden omien virkistys- ja kehittämispäivien toteuttaminen. • Salpaustasoiset henkilöstötilaisuudet: Suunnitellaan ja toteutetaan salpaustasoinen yhteinen henkilöstötapahtuma. 	<ul style="list-style-type: none"> • Salpaus Syke -kysely on kytketty osaksi TAHTO-keskusteluja (syyskausi). Syke 2023 kysely on toteutettu. Kehittämistyö työnantajalupauksen ja työtekijäkokemuksen vahvistamiseksi on käynnistetty. • Henkilöstön virkistyspäivien järjestämiseen liittyvää ohjeistusta päivitetty ja yhteinen henkilöstötapahtuma Salpaus Wappu toteutettu

2.2.1.2 Jatkuvaa oppimista

Tavoitteet 2021 - 2025	Onnistuaksemme tavoitteissa, tähän keskitymme vuonna 2023	Toteutus 2023
<p>Koulutus- ja palvelutarjontamme vastaa opiskelijoiden ja työelämän tarpeita ja tulevaisuuden vaatimuksia.</p>	<p><u>Toteutussuunnitelmat, tuotteistus ja pedagogiikka</u></p> <p>Koulutuspalveluiden tuotteistamista jatketaan palvelumuotoilun keinoin. Opetus- ja ohjaushenkilöstöä kannustetaan tutkintojen ja tutkinnon osien suunnitelmalliseen ja laajempaan käyttöön ja yhdistämiseen tutkintojen sisällä sekä välillä opiskelijan yksilöllisen polun mahdollistamiseksi.</p> <p>Lyhytkoulutuksiin otetaan käyttöön yhteinen suunnitteluprosessi - <i>aloitettu</i></p> <p>Tutkintotyötä jatketaan sekä toteutus- ja arviointisuunnitelmien mukaista toimintaa varmistetaan. Opetushenkilöstö/Opettajaryhmät tuottavat yhteisiä ELSAn kantakursseja tutkintojen ja koulutusten osiin. Opetushenkilöstö validoi kantakurssit vuosittain ja käyttää niitä vuosittaisten toteutusten pohjana.</p> <p>Verkko-oppimisympäristö ElsaMoodlen käytettävyyttä kehitetään.</p> <p>Verkkototeutusten edistämiseksi valitaan kärkialat. Valinnan peruste on yritysten ja opiskelijoiden verkkototeutusten arvioitu kysyntä.</p> <p>Valtakunnallisten ratkaisujen ja palveluiden kehittämiseen osallistutaan aktiivisesti hanketoiminnassa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kokonaisarkkitehtuuri KARKKI <p>Salpauksessa käytettävä terminologian tarkistetaan vastaamaan valtakunnallista termistöä.</p>	<p>Koulutuspalveluita on tuotteistettu kaikilla koulutusaloilla. Jokainen opetusalapäällikkö on esitellyt vastuuyksikkönsä tarjontaa johtoryhmässä ja laajassa viikkopalaverissa. Jatkuvan haun aloitusajankohtia on lisätty ja tutkinnonosiin tai niiden yhdistelmiin on mahdollista hakeutua.</p> <p>Lyhytkoulutusten suunnitteluprosessin yhdenmukaistaminen on jatkunut. Prosessi noudattelee tutkintojen toteutusten suunnittelun prosessia.</p> <p>Elsa Moodlen päivitetty versio otettiin käyttöön kesäkuussa ja korjauksia on tehty käyttöönoton kokemusten pohjalta toimittajan kanssa.</p> <p>Verkkototeutusten kärkialoiksi valittujen (liiketoiminta, yrittäjyys, tieto- ja tietoliikennetekniikka, prosessiteollisuus, perustutkintojen yhteiset tutkinnonosat, rakentaminen ja yhdyskuntatekniikka) kanssa on edetty toteutuksien parantamiseen. Esihenkilöpäivässä 15.9. esiteltiin etenemistä ja kaikki esihenkilöt tekivät oman vastuuyksikkönsä etenemissuunnitelmat.</p> <p>Vuodelle 2024 asetettu tavoite otettiin käyttöön: Perusteiden uudistuessa ja tutkintotyön yhteydessä arvioidaan kaikkien tutkinnon osien kohdalla digitaalisen toteutuksen tarve ja mahdollisuudet.</p> <p>Salpaus osallistuu keskeisessä roolissa valtakunnallisiin oppimisanalytiikka ja Karkki-hankkeisiin (kokonaisarkkitehtuuri), mikä hyödyttää omien prosessien kuvausta.</p>

Talousarvion toteutuminen

<p>Tarjontamme on suunniteltu ja kuvattu selkeästi ja ymmärrettävästi.</p> <p>Toimintamme on joustavaa, luotettavaa ja suunnitelmallista.</p>	<p><u>Koko koulutustarjonta julkaistaan</u></p> <p>Koulutus- ja opintotarjonta suunnitellaan ja julkaistaan Salpauksen yhteisen vuosikellon ja aikataulun mukaan.</p> <p>Tarjonnan sisältö muodostuu työelämän ja opiskelijoiden kanssa palvelumuotoiluprosessissa ja tutkintotyön yhteydessä tuotteistetuista koulutustuotteista.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Verkkototeutukset kärkialoille <p>Henkilöstön perehdyttämisellä ja vertaismentoroinnilla (Luotsi-opettajat, KV-yhteysopettajat, Digimentorit ja Wilma-tuki) varmistetaan tasalaatuinen prosessien, linjausten ja ohjeiden mukainen toiminta.</p>	<p>Jatkuvan haun hakujaksot ovat tuoneet ennustettavuutta tarjontaan, mikä palvelee laajasti ohjaushenkilöstöä.</p> <p>Tarjonta julkaistaan eri kohderyhmille Opintopolku-palvelussa, Salpauksen verkkosivuilla, Wilman tarjottimella sekä tutkintokohtaisissa ajoitus suunnitelmissa.</p> <p>Oppisopimusopiskelijoille suunnatun yhteisen ns. lähipäivien tarjonnan julkaisun mallintaminen on aloitettu kahdella pilottialalla.</p> <p>Mentorointimallilla edetään edelleen uusien toimintatapojen käyttöönotossa.</p>
<p>Tarkoituksenmukaiset prosessit, tehtäväkuvat, työvälineet ja järjestelmät mahdollistavat sujuvan yhteistyön.</p> <p>Vuorovaikutus, oppimisen ohjaus ja tuki innostavat jatkuvaan oppimiseen.</p>	<p><u>Keskeiset prosessit kuvattu ja päivitetty</u></p> <p>Vuonna 2022 nimetyt prosessiryhmät päivittävät ja kehittävät Salpauksen pedagogisia prosesseja (Hakeutuminen ja opiskelijavalinta, Henkilökohtaistaminen, Osaamisen osoittaminen ja arviointi, Työpaikalla järjestettävä koulutus) yhteisen toimintamallin mukaan.</p> <p>Jatkuvan haun menettelyt ja oppimisen ohjauksen ja tuen erilaiset muodot suunnitellaan palvelemaan joustavaa ja jatkuvaa oppimista. <i>Sisäisen tarkastuksen tulokset on saatu ja niiden perusteella tehdään kehittämistoimenpiteet.</i></p> <p>Tukiprosessien kokonaisuus ja kuvaukset laaditaan ja päivitetään osana toiminnanohjausta. Lyhytkoulutusten prosessi (suunnittelu, tarjonta, julkaisu (kanavat), ilmoittautumiset, laskutus) <i>aloitettu</i></p> <p>Salpauksen prosessikartan kuvaus ja prosessien kuvaustapojen ja työvälineen uudistamiselle on tarvetta.</p>	<p>Prosessiryhmät ovat kokoontuneet ja päivittäneet prosesseja sekä niihin liittyviä ohjeita. Prosessiryhmien toimintaa tuetaan ja yhtenäistetään suunnittelija- ja assistenttipalvelulla.</p> <p>Sisäisen tarkastuksen tuloksista keskeisiksi kehittämiskohteiksi nostettiin mm. koulutustarjonnan suunnittelu ja muutosten ajantasainen hallinta, sisäisten siirtymien sujuvoittaminen, opiskelijavalinnasta vastaavien osaamisen varmistaminen, valintatiedon ja -aineiston säilytysratkaisut, raportointi ja viestintä sekä valitsematta jääneiden jatko-ohjauksen toimintamalli.</p> <p>Hakeutumispalveluiden kokonaisuutta on tarkasteltu hakeutuvalla tarjottujen eri palveluiden näkökulmasta.</p> <p>Opetus- ja ohjaushenkilöstön kalentereiden ja työjärjestysten synkronointi on edennyt pilotointiin.</p> <p>KARKKI- hankkeen tulosten pohjalta tarkastellaan Salpauksen prosessikuvauksia ja eri ohjeiden hierarkiaa. Tarkastelua varten on kerätty tietoa Salpauksen prosessikuvauksista, toimintamalleista ja erilaisista ohjeista.</p> <p>Wilman tiedonkäsittelyn prosessit on kuvattu Wilma-ohjeet Teamsissa.</p>

2.2.1.3 Onnistuneita asiakaskokemuksia

Tavoitteet 2021–2025	Onnistuaksemme tavoitteissa, tähän keskitymme vuonna 2023	Toteutus 2023
<p>Kuuntelemme työelämää, opiskelijoita ja toisiamme. Arvostamme aitoa kohtaamista ja toistemme työtä.</p>	<p>Työelämälähtöisten toimintatapojen kehittäminen ja uusien toimintatapojen käynnistäminen.</p> <p>Työelämälle suunnattujen koulutuspalvelujen toteuttaminen ja yhteistyön kehittäminen.</p> <p>Verkostoitumisen edistäminen. Verkostoyhteistyön laajentaminen ja syventäminen.</p> <p>Työelämän, alueen muiden koulutustoimijoiden ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa tehtävän yhteistyön jatkaminen ja kehittäminen.</p> <p>Työelämäopettaja - mallin käynnistäminen.</p> <p>Työpaikkaohjaajakoulutuksen uudistaminen.</p> <p>Yhteisöllisyyden edistäminen. Hyvinvointiryhmien toiminnan kehittäminen. Opiskelijakuntatoiminta. Edustuksellisen vaikuttamisen lisääminen.</p> <p>Sidosryhmähallintajärjestelmän rakentaminen ja käyttöönotto.</p> <p>Työelämässä oppimisen käytänteiden kehittäminen.</p>	<p>Koulutuskeskus Salpaus tekee laaja-alaista ja monipuolista yhteistyötä yritysten kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tutustuminen yritysten liikeideaan ja toimintaan, esim. Fazer Vantaan keksi- ja suklaatehdas, Soe Bus Production, Rambooms Oy, Kuusakoski Oy, Kemppi Group Oy, Lahti Energia, Kotka Mills ja Kärkkäisen logistiset mallit • Eri yritysten edustajat ovat tutustuneet Salpauksen toimintaan • Yrittäjien tapaamiset eri paikkakunnilla • Yrityskohtaisten koulutuspolkujen suunnittelu • Yrityksille räätälöidyt koulutuspalvelut, esim. Excel-koulutuksia, putkistojen hitsauskoulutus, näytteenotokoulutus, yritysviestinnän ja markkinoinnin koulutuksia, lupakorttikoulutuksia <p>Edistämme verkostoitumista ja rakennamme yhteisiä keskustelufoorumeja</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palvelualojen sekä Tekniikan ja luonnonvara-alojen koulutusneuvottelukuntien kokoukset • Alakohtaiset ja salpaustasoiset rekrytapahtumat • Alakohtaiset yhteistyötapaamiset, kuten Työelämän aamukahvit • Yhteistyö eri klustereiden kanssa, kuten Viljaklusteri ja Lahden seudun sähköisen liikenteen klusteri • Oppilaitosverkoston benchmarkingtilaisuus, johon osallistui Salpauksen lisäksi Koulutuskuntayhtymä OSAO, Kainuun ammattiopisto ja Seinäjoen koulutuskuntayhtymä. • LABin kanssa kumppanuussopimus • Päijät-Hämeen oppilaitosverkosto • Työelämätoimikuntien vierailut <p>Kuntakokeilun, TE-palvelujen ja ELY-keskuksen kanssa tehdään aktiivista yhteistyötä</p> <ul style="list-style-type: none"> • TE 24 mallin edistäminen • Yhteistyössä yritysten kanssa kehitetty työllisyyttä edistäviä

		<p>koulutuksia, kuten Osuuskauppa Hämeenmaan kanssa kaupan alan koulutus ukrainalaisille ja ravintola-alan toimijoiden kanssa Töihin ravintola-alalle.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Valtakunnallinen työvoimakoulutusviikko • Työpaja nivelvaiheiden prosessin kehittämiseen. Mukana Salpauksen lisäksi Hollolan kuntakokeilu ja TE-palvelut <p>Uudistettuun työpaikkaohjaaja-koulutukseen on osallistunut vuoden 2023 aikana yli 220 työpaikkaohjaajaa. Koulutus on räätälöity tarvittaessa myös työpaikkakohtaisesti. Salpaukseen on koulutettu 80 uutta tutoria.</p> <p>Yhteisyyden kehittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hyvinvointityöryhmän toiminnan kehittäminen kaikilla aloilla • Salpauksen opiskelijoille ja henkilökunnalle järjestettiin perinteiset Kyläjuhlat 24.8. • Salpauksen valmistujaisjuhlia vietetään neljä kertaa vuodessa <p>Salpauksessa otettiin käyttöön asiakkuudenhallintajärjestelmä (CRM). Tavoitteena on edistää johdonmukaista ja suunnitelmallista vuorovaikutusta työelämän kanssa, lisätä ennakoitavuutta, automatisoida asiakasviestintää ja kehittää raportointia ja tiedolla johtamista.</p> <p>CRM-asiakaskirjeet otettiin käyttöön Työelämässä oppimisen prosessia uudistettiin. Toiminnan jalkauttaminen ja tasalaatuisuuden varmistaminen</p> <p>Sähköisen allekirjoituksen käyttöönotto koulutussopimuksissa.</p>
--	--	--

Talousarvion toteutuminen

<p>Etsimme yhdessä toimivimmat ratkaisut tunnistettuihin tarpeisiin ja haasteisiin, tavoitteena jatkuva oppiminen ja työllistyminen.</p> <p>Teemme sen, mitä sovimme ja lupaamme.</p>	<p>Asiakaspalautteet</p> <p>Opiskelijapalautteet Opiskelijoille suunnattujen asiakaspalautteiden keräämisen tehostaminen, tulosten analysointi ja toiminnan kehittäminen saadun palautteen perusteella.</p> <p>Työelämäpalautteet Työelämälle suunnattujen asiakaspalautteiden keräämisen tehostaminen, tulosten analysointi ja toiminnan kehittäminen saadun palautteen perusteella.</p> <p>Salpauksen bränditutkimuksen / mielikuvatutkimuksen tekeminen Päijät-Hämeen alueella.</p>	<p>Opiskelijapalautteiden vastausprosentit ajalta 1.1.2023–31.12.2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> aloituskysely 52 % päätökysely, osatutkinto 38 % päätökysely, koko tutkinto 58 % <p>Opiskelijapalautteiden keskiarvot (asteikko 1–5) ajalta 1.1.2023–31.12.2023:</p> <ul style="list-style-type: none"> aloituskysely 4,3 päätökysely, osatutkinto 4,0 päätökysely, koko tutkinto 4,2 <p>Tehostetut toimenpiteet opiskelijapalautteen vastausprosenttien nostamiseksi on tuottanut merkittävän parannuksen Salpauksen prosentteihin useilla koulutusaloilla. Opiskelijapalautteen keräämisen tasalaatuisuuden parantamiseksi on vielä tehtävä toimenpiteitä koulutusalaakohtaisesti sopien.</p> <p>Työelämäpalautteen työpaikkaohjaajakyselyn vastausprosentti ajalta 1.1.–31.12.2023 on 29 %. Vastausten keskiarvo on 4,16 (asteikko 1–5).</p> <p>Työpaikkakyselyn vastausprosentti ajalta 1.1–30.6.2023 on 44 %. Vastausten keskiarvo on 4,07. Kysely toteutettiin ajalla 1.7.-31.8.2023.</p> <p>Tehostetut toimenpiteet työpaikkapalautteen saamiseksi on tuottanut erinomaista tulosta. Vastausten määrä lisääntyi huomattavasti, samoin vastausta laadullinen tulos verrattuna edellisiin kyselyihin. Salpauksen työpaikkakyselyyn kyselyyn vastasi 1026 työpaikkaa.</p> <p>Salpauksen bränditutkimusta ei tehty</p>
---	--	---

Talousarvion toteutuminen

<p>Varmistamme yhdessä onnistuneen asiakaskokemuksen.</p>	<p>Monipuolinen ja työelämälähtöinen koulutustarjonta.</p>	<p>Tutkintokoulutusten lisäksi Salpauksessa on koulutustarjontaa lisä- ja täydennyskoulutusten osalta. Yrittäjille, esihenkilöille ja asiantuntijoille on tarjolla monipuolinen koulutustarjotin, lyhytkoulutukset antavat täsmätietoa liiketoiminnan kehittämiseen.</p> <p>Työelämän kanssa yhteistyössä rakennetut koulutuskokonaisuudet mahdollistavat täsmäosaamisen kehittämisen työelämän tarpeisiin. Täsmäkoulutuksina on toteutettu esimerkiksi Excel-koulutuksia, putkistojen hitsauskoulutus, näytteenottokoulutus, yritysviestinnän ja markkinoinnin koulutuksia, myyntilaskutukseen ja kirjanpitoon liittyviä koulutuksia sekä korttikoulutuksia työelämän tarpeisiin.</p> <p>Salpauksen ja eri koulutusalojen jatkuvasta, pitkäkestoisesta näkyvyydestä ja löydettävyydestä Salpauksen verkkosivuilla, Google-hakukoneessa ja sosiaalisessa mediassa huolehditaan jatkuvasti.</p> <p>Verkkosivukilpailutus Valokuva- ja videokuvauspalveluiden kilpailutus</p> <p>Salpaukselle myönnettiin Päijät-Häme-mitali ansiokkaasta toiminnasta Päijät-Hämeen hyväksi. Tunnustus annettiin pitkäjänteisestä työstä toisen asteen koulutuksen toteuttajana.</p>
---	--	--

2.2.2 Henkilöstön koulutussuunnitelman toteuma

Henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaprosessi on jatkuvasti uudistuva ja suunnitelmaa sekä sen toteutumista seurataan, arvioidaan ja suunnataan useamman kerran vuodessa. Henkilöstön määrällistä ja laadullista seuranta toteutetaan kiinteänä osana johtamista ja esihenkilötyötä henkilöstösuunnitteluprosessissa. Painopiste henkilöstösuunnittelussa on ollut talousarvion mukaisen henkilöstösuunnitelman toteuttaminen sekä ammatilliselle koulutukselle kohdennetun lisärahoituksen hallittu hyödyntäminen. Henkilöstön koulutussuunnitelman osaamisen varmistamisen tarpeet käsiteltiin yhteistyötoimikunnassa 30.9.2022.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamisen varmistaminen on vuoden 2023 aikana painottunut erityisesti verkkopedagogisen osaamisen vahvistamiseen ja tekoälyyn perehtymiseen, arviointiosaamisen kehittämiseen, työelämälähtöisten toimintatapojen ja asiakkuudenhallinnan kehittämiseen sekä vastuuhjaajien kouluttamiseen varmistaaksemme ohjauksen tasalaatuisuutta ja oppivelvollisuuden laajentamiseen liittyvien toimintatapojen osaamista. Opetusaloja on tuettu verkkototeutusten kehittämisessä ja siinä tarvittavaa osaamista on kehitetty erityisesti digimentoreiden tuella. Luotsiopettajat ovat pitäneet perehdytyksiä ja työpajoja ydinprosesseihin liittyvän osaamisen varmistamisen aiheisiin.

Yhteisillä, säännöllisesti toteutettavilla pedagogisilla iltapäivillä on ollut vahva rooli koulutussuunnitelmaan nostettujen osaamisen varmistamisessa. Lisäksi tietoa erilaisista koulutusmahdollisuuksista ja webinaareista on tarjottu henkilöstölle aktiivisesti Santrassa, josta voi jokainen itse poimia henkilökohtaista osaamisen varmistamisen suunnitelmaa tukevia koulutuksia. 90-10 -mallin mukaisesti pyrimme luomaan oppimisen mahdollisuuksia arjen työhön mm. tekemällä tiimi- tai parityötä mm. verkkototeutusten kehittämisessä, osallistumalla hanketyöhön, kansainväliseen asiantuntijavaihtoon ja lisäämällä tiimien ja työyhteisöjen yhteistä keskustelua ja reflektiota työstä ja siinä vaadittavasta osaamisesta nyt ja tulevaisuudessa.

Vuoden 2023 alusta lisättiin työnantajan tukea omaehtoiseen kouluttautumiseen. Tämä tuki on tuntuva satsaus henkilöstölle, kun työnantaja voi myöntää maksimissaan viisi palkallista päivää esim. pedagogisten opintojen, tutkinnon tai jonkun muun laajemman koulutuskokonaisuuden suorittamiseen, kun ne oleellisesti edistävät työntekijän työtä ja työssä tarvittavaa osaamista.

Esihenkilöiden ja johdon osaamisen varmistamisessa keskityttiin Salpauksen strategian eläväksi tekemisen mukaisiin teemoihin. Vahvana teemana vuoden 2023 aikana on ollut digitalisaation johtamisosaamisen kehittäminen, josta järjestettiin kaksi kehittämispäivää. Nopeasti kehittyvät digitaaliset ratkaisut, tiedolla johtaminen ja tekoäly vaativat esihenkilöiden tiivistä ja jatkuvaa osaamisen varmistamista. Tätä osaamista on kehitetty Salpauksessa useiden OKM:n rahoittamien digitalisaatiohankkeiden avulla. Lisäksi esihenkilöiden ja johdon osaamista lisättiin psykofyysisten kuormitustekijöiden tunnistamisessa ja työhyvinvoinnin johtamisessa. Pedagogisen johtamisen työpajat järjestettiin erityisen tuen teemasta sekä innovaatio- ja kokeilukulttuurin johtamisesta.

Vuosittain tarkennettavan henkilöstö- ja koulutussuunnitelman tavoitteita ja tarpeita ohjaavat strategiset kehitysohjelmat. Henkilöstön osaamisen varmistamisen toimenpiteistä vuonna 2023 on kerrottu laajemmin erikseen julkaistavassa Salpauksen henkilöstökertomuksessa.

Osaamisen varmistamisen toimenpiteitä vuonna 2023

Perehdytys

- Salpauksen perehdytyskurssia Tervetuloa Salpaukseen -Elsa Moodle-kurssia on aktiivisesti ollut suorittamassa vuonna 2023 noin 24 henkilöä.
- Opettajana Salpauksessa perehdytyskurssia Elsa Moodlessa on suorittanut noin 21 henkilöä.
- Salpauksen yleisiä perehdytystilaisuuksia on pidetty alkuvuodesta ja syksystä, kun isompi määrä uusia työntekijöitä on aloittanut. Salpauksen yleiseen perehdytysohjelmaan kuuluu noin viisitoista tilaisuutta eri teemoista. Yhteensä vuoden 2023 aikana järjestettiin 30 perehdytystilaisuutta. Perehdyttäjinä toimivat luotsit sekä muut perehdytettävien teemojen sisäiset asiantuntijat.

Pedagogisten iltapäivien teemat vuonna 2023:

Koko henkilöstölle suunnattuja pedagogisia iltapäiviä järjestettiin seitsemän kertaa.

- Omat erityisopettajamme pitivät minityöpajoja erityisen tuen vinkeistä kaikkeen opetukseen
- Anssi Tuulenmäen johdattamana aiheeseen innovaatiot, luovuus ja strategiat eli kuinka meillä on lupa toimia uudella tavalla ja innovoida
- Kestävän kehityksen teema - ammatillisen koulutuksen uudistavasta roolista työelämän ja koko yhteiskunnan kehittämisessä
- Digipedagogiikka Salpauksessa
- Kohtaamisia – yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen, Päijät-Hämeen maahanmuutto-ohjelma sekä seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen moninaisuus
- Kun huoli herää – työpajat moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoamisesta, lastensuojeluilmoituksen tai ilmoituksen tekemisestä sosiaalihuoltoon täysi-ikäisen tuen tarpeen arvioimiseksi sekä päihdetoimintamallista
- Salpauksen ohjaussuunnitelma käytännössä

Henkilöstölle tarjolla olleita koulutuksia, työpajoja ja valmennuksia vuoden 2023 aikana

Vuoden 2023 aikana erilaisia järjestettyjä oppimistapahtumia oli tarjolla intran tapahtumakalenterissa 104 kappaletta. Osa tapahtumista oli omin voimin toteutettuna, osa ammatillisten opettajakorkeakoulujen kanssa yhteistyössä toteutettuina ja osa mm. hankkeiden tai muiden verkostojen toteuttamina. Tässä keskeisimpiä koulutuksia, joita oli henkilöstölle tarjolla:

- Ammatillisen opettajakorkeakoulun järjestämä digitaalisen pedagogiikan sparrausvalmennus digimentoreille ja opetusalojen päälliköille
- Ammatillisen opettajakorkeakoulun järjestämä digipedagogiikan valmennus opettajille
- Digipajoja eri teemoista 9 kpl
- Vastuuohjaajille järjestettiin kaksiosainen koulutus tukemaan roolissa vaadittavaa osaamista
- Turvallisuusryhmien uutta koulutusmallia pilotoitiin
- CRM-koulutustyöpajoja 12 kpl
- Ryhmäyttämiskoulutus
- Kestävän kehitykseen liittyviä webinaareja 9 kpl
- Tekoälytyöpajoja opetusaloilla ja työyksiköissä
- Simulaatiopajoja 5 kpl
- Jatkuvasta hausta koulutus

Talousarvion toteutuminen

- Koulutus- ja oppisopimusten uusista lomakkeista koulutus
- Digiosaavan webinaareja ChatGPT:stä, tekijänoikeuksista sekä megatrendeistä ja kyvykkyyksistä
- Pelillisuus opetuksessa ja oppimisessa -koulutus
- Yksinäisyyteen, motivaatioon ja huumeisiin liittyviä webinaareja
- Lisäksi monia muita yksiköiden itse järjestämiä koulutuksia ja kehittämispäiviä ajankohtaisista ja alakohtaisista teemoista

Talousarvion toteutuminen

2.2.3 Toiminnan tuloksellisuus ja strategian toteutumista kuvaavat mittarit (tulokortti)

Toiminnan tuloksellisuus ja strategian toteutumista kuvaavat mittarit									
Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023	Poikkeamaa on analysoitu tasekirjan kohdassa	Muutos-% TP2023- TP2022	TA 2024
Hakeutuminen									
							Kohta 2.3.1.		
Ensisijaiset hakijat/aloituspaikat (yhteishaku)	hakijat / aloituspaikat	1,13	1,02	1	0,97	-3,0		-14,2	1
Yhteishaun kautta aloittaneet	lkm	1103	1083	1070	1 067	-0,3			1040
Jatkuvan haun kautta aloittaneet ²⁾	lkm	1 663	4 609	4000	5 472	36,8		229,0	4200
Opiskelijavuodet ¹⁾									
	lkm	6 180	6 015	5 924	6 389	7,8	Kohta 2.3.2.	3,4	5 983
- yhteishaku	lkm	2 046	2 146	1 924	2 205	14,6			1 850
- jatkuvahaku	lkm	4 134	3 869	4 059	4 185	3,1			4 133
josta oppisopimuskoulutuksen osuus	lkm	1 506	1 507	1 550	1 974	27,4			1 600
Suoritettut tutkinnot									
	lkm	2 643	2 555	2 150	1 980	-7,9	Kohta 2.3.3.	-25,1	2 200
- perustutkinnot	lkm	1 638	1 571	1 400	1 315	-6,1		-19,7	1 450
- ammattitutkinnot	lkm	579	497	350	278	-20,6		-52,0	350
- erikoisammattitutkinnot	lkm	426	487	400	387	-3,3		-9,2	400
Suoritettut tutkinnon osat									
	lkm	17 223	16 609	16 000	16 239	1,5	Kohta 2.3.4.	-5,7	16 200
- perustutkinnot	lkm	14 227	13 875	13 500	14 016	3,8		-1,5	13 600
- ammattitutkinnot	lkm	1 819	1 397	1 400	1 074	-23,3		-41,0	1 450
- erikoisammattitutkinnot	lkm	1 177	1 337	1 100	1 149	4,5		-2,4	1 150
Oppisopimusten määrä									
	lkm	3 085	3 264	3 280	3 725	13,6	Kohta 2.3.5.		3 300
Opinnoista eroaminen									
	%								
Opinnoista eroaminen (tavoitteena koko tutkinto) ³⁾	%	10,27	9,43	9,5	10,75	13,2	Kohta 2.3.6.	4,7	9,1
Opinnoista eroaminen, alle 18-vuotiaat ³⁾	%	1,82	1,45	2,0	1,85	-7,5	Kohta 2.3.6.	1,6	1,3
Opinnoista eroaminen, 18-29 -vuotiaat ³⁾	%	17,35	16,39	14,0	14,71	5,1	Kohta 2.3.6.	-15,2	11,0
Oppisopimusopinnoista eroaminen	%	7	8	7,0	8,0	14,3	Kohta 2.3.5.		7,0
Työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen ⁴⁾									
	%								
Työllistyminen	%	66,3	57,0	67,0	53,0	-20,9	Kohta 2.3.7.	-20,1	70,0
Jatko-opintoihin sijoittuminen, amk-yliopisto ¹⁾	%	5,8	6,7	6,5	5,6	-13,8	Kohta 2.3.8.	-3,4	6,7
Opiskelijapalaute									
	ka.	4,1	4,2	4,0	4,1	2,5	Kohta 2.3.9.	0,0	4,0
- opiskelijapalaute, aloituskysely (vastausprosentti)	%	53	36	49,0	52,0	6,1			49,0
- opiskelijapalaute, päätöksely, koko tutkinnon suorittaneet (vastausprosentti)	%	49	55	58,0	58,0	0,0			59,0
- opiskelijapalaute, päätöksely, osatutkinnon suorittaneet (vastausprosentti)	%	48	38	40,0	38,0	-5,0			42,0
Työelämäpalaute									
	ka.	4,1	4,0	4,0	4,1	2,5	Kohta 2.3.10.	0,0	4,0
- työelämäpalaute, työpaikkaohjaajakysely (vastausprosentti)	%	32,8	27,0	27,0	29,0	7,4			27
- työelämäpalaute, työpaikkakysely (vastausprosentti)	%	18,9	23,0	35,0	44,0	25,7			35
Henkilöstö- ja sidosryhmät									
Henkilöstökokemus	Henkilöstöpalauteen seuranta ja analysointi (2 krt./vuosi). Raportointi henkilöstökertomuksessa.								
Sidosryhmätutkimus	Sidosryhmä- ja bränditutkimuksia toteutetaan ja tuloksia analysoidaan (joka toinen vuosi). Raportointi tasekirjan kohdassa 2.2.4.								
Toiminnan muutos									
Palveluorganisaatiotoiminta	Palveluorganisaatiotoiminnan kehittyminen ja analysointi. Strategian toteutuminen kuvataan tarkemmin tasekirjan kohdassa 2.2.								
Henkilöstön osaaminen	Henkilöstön osaamisen kehittyminen ja analysointi. Raportointi henkilöstökertomuksessa.								

1) Mittari otettu käyttöön v. 2021

2) Valtionosuusrahoitus. Tilinpäätöstiedot raportoidaan 10. päivä tammikuuta tilannepäivän mukaisesti.

Rahoituksen perusteena olevia tietoja päivitetään tarvittaessa Vipusen tilastointipalveluun seuraavan vuoden syyskuun loppuun asti.

3) Opinnoista eroamisissa raportoidaan ns. negatiiviset eron syyt, jolloin opiskelijalla ei ole tiedossa jatkopolkua.

4) Tilastointitiedot raportoidaan kahden vuoden viiveellä.

Toiminnan ja strategian toteutumista kuvaavat mittareiden (tulokortti) selitykset ja laskentakaavat kohdassa 4.8

2.2.4 Tulosanalyysi vuoden 2023 toiminnasta

Tulosanalyysissä kuvataan toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavien mittareiden toteumaa (tulokortti). Tulokortti on kohdassa 2.2.3.

Ammatillisen koulutuksen lain sekä opetusministeriön vuoteen 2030 suuntaavan ammatillisen koulutuksen laatustrategian mukaisesti ammatillinen koulutus on palvelutehtävä ja sen yksi perustehtävä on tukea ja uudistaa työelämää sekä kulkea osaamistarpeen varmistamisessa edelläkävijänä. Toiminta liittyy kiinteästi myös valtakunnallisiin jatkuvan oppimisen ja Oikeus osata -ohjelman tavoitteisiin. Toinen keskeinen perustehtävän elementti on syrjäytymisen ehkäisy ja koko ikäluokan kouluttaminen osana laajennetun oppivelvollisuuden onnistumisen varmistamista. Maakunnallisena kouluttajana nämä asiat olivat keskeisiä meillä myös vuoden 2023 aikana.

Edellä mainitut tavoitteet tarkoittavat Salpauksen toiminnan kannalta muun muassa aiempaa selkeämpää ja toimivaa työelämän kumppanuuksien ja asiakkuuksien ymmärtämistä. Yritys- ja työelämän palvelutehtävässä onnistuminen on keskeinen painopiste Salpauksen vuosien 2021–2025 strategiassa. Olemme palveluorganisaatio ja strategiamme kiteytyy kolmeen keskeiseen teemaan ja tavoitteeseen, olemme rohkeita uuden rakentajia, toteutamme jatkuvaa oppimista ja tavoitteemme on tuottaa onnistuneita asiakaskokemuksia. Näissä onnistumista tukevat arvomme ”oppimisen rohkeus, tekemisen ilo ja reilu asenne”, sekä eettisen toiminnan kulmakivet ”vastuullisuus ja tarttuminen, keskustelu ja yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä vaikuttavuus ja keskittyminen olennaiseen”. Visiomme on Salpaus - enemmän kuin koulu - opiskelijoiden ja työelämän kohtaamispaikka.

Laki oppivelvollisuuden laajentamisesta (L1214/2020) astui voimaan 1.8.2021 alkaen. Sen myötä oppivelvollisuus laajeni ja toisen asteen opinnoista tuli maksuttomia laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluville nuorille ensimmäisen tutkinnon suorittamista varten aina 20 ikävuoteen asti. Vuonna 2023 laajennettu oppivelvollisuus kosketti jo kaikkia peruskoulun päättäviä ikäluokkia. Oppivelvollisia seurataan entistä tarkemmin ja mahdollisiin pudokkaisiin reagoidaan nopeasti mm. Valpas-palvelun avulla (ilmoituksen tekeminen asuinkunnalle).

Salpauksen tuloksiin vaikuttavat erityisesti jatkuvan haun onnistuminen eli aikuisten ja peruskoulun päättäneiden koulutuksiin hakeutuminen, työelämäkumppanuudet ja verkostot. Tämä näkyy mm. pedagogiikan ja oppimiskäytäntöjen muutoksina sekä koulutusten verkko- ja monimuototarjontana. Ammatillisen koulutuksen perustehtävät, oppivelvollisuuden onnistuneen toteutumisen varmistaminen sekä aikuisten jatkuvan oppimisen mahdollistaminen, ovat keskeisiä alueen palvelutehtävässä onnistumisessa. Koulutus myös kehittää työelämää, vastaa työelämän osaamistarpeisiin ja edistää yrittäjyyttä. Ammatillisella koulutuksella tuetaan jatkuvaa oppimista läpi koko elämän ja pidennetään työuria työelämän osaamistarpeiden muuttuessa. Työllistymisen rinnalla toinen keskeinen tavoite ja mahdollisuus on jatko-opinnot, erityisesti ammattikorkeakoulussa. Tämä toteutuukin valtakunnallisesti hyvin, kun jo noin puolella ammattikorkeakouluopiskelijoista on ammatillinen tutkinto.

Salpauksessa on tarjolla kattavasti erilaisia ammatillista väylää rakentavia opintoja alkaen esim. tutkintoon valmentavasta koulutuksesta, ammatillisiin perustutkintoihin ja aina ammatti- ja erikoisammattitutkintoihin asti. Näitä suoritetaan paljon erityisesti työn ohessa omasta taustakoulutuksesta riippumatta. Johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkinto (JYEAT) sopii hyvin mm. tuotannon esihenkilöille sekä asiantuntijoille ja yrittäjille, joilla on useamman vuoden johtamiskokemus ja jotka vastaavat yrityksensä tai vastuualueensa johtamisesta.

Ammatillisen koulutuksen perustehtävänä on erityisesti alueen hyvinvointi ja kehittyminen sekä osaavan työvoiman saatavuuden varmistaminen yhteistyössä perusopetuksen toimijoiden,

omistajakuntien ja työelämän eri toimijoiden kanssa. Ammatillisen koulutuksen tulee palvelutehtävänsä mukaisesti vastata aiempaa joustavammin ja kohdennetummin yritys- ja työelämän tarpeisiin ja osaavan työvoiman saannin varmistamiseen. Tärkeää on myös, että kukaan ei jatkossa jäisi pelkän perusopetuksen varaan ilman toisen asteen tutkintoa. Tässä suhteessa työtä riittää, Päijät-Hämeessä on edelleen valtakunnallisesti verrattuna eniten peruskoulun päättäneitä ilman mitään toisen asteen koulutusta.

Vuosi 2023 alkoi taloudellisesti hyvissä merkeissä. Saatu ensikertainen rahoituspäätös oli lähes kaikilla mittareilla mitattuna vuotta 2022 parempi. Salpauksen rahoitus kasvoi valtakunnan keskiarvoa enemmän ja Salpaus on edelleen kahdeksanneksi suurin ammatillisen koulutuksen järjestäjä Suomessa. Opetus- ja kulttuuriministeriön vuoden 2022 aikana lisätalousarviossa Salpaukselle myöntämät harkinnanvaraiset korotukset opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin olivat käytettävissä vielä vuonna 2023. Vaikka opiskelijoiden tarvitsemat tukitarpeet ovat jatkuvia, saatujen resurssien määräaikaisuus estää toiminnan vakiinnuttamisen tälle tasolle. Opettajien asetuksen mukainen kelpoisuus on edelleen, kiristyneestä kilpailusta huolimatta, erittäin korkea (89,9 %).

Suomen hallituksen koulutuspoliittiset linjaukset ja päätökset hallituskauden aikana ovat merkittävässä roolissa siinä, millaisin ratkaisuin Salpaus pystyy jatkossakin mahdollisimman vaikuttavasti toteuttamaan keskeiset perustehtävänsä eli ensi sijassa alueen oppivelvollisten kouluttamisen ja aikuisten jatkuvan oppimisen. Laajentunut oppivelvollisuus sekä riittävät ja kehittyvät jatkuvan oppimisen mahdollisuudet aikuisväestön työllistymisen ja yritysten osaavan työvoiman turvaamisen näkökulmasta ovat toiminnan keskiössä. Tavoitteemme on, että jatkossa rahoituksen perustana olisi vähintään nykyisen suuruinen eli noin 6000 opiskelijavuotta alueen tarpeisiin vastaamiseksi. Peruskoulun päättävien ikäluokka on Päijät-Hämeessä melko vakaa aina vuoteen 2030 asti, jonka jälkeen siinä tapahtuu selkeää laskua. Tällä tulee olemaan vaikutuksia paitsi Salpaukseen, myös muihin alueen toisen asteen koulutuksen järjestäjiin. Ammatillinen koulutus koko Suomessa tulee jatkossa olemaan tästä näkökulmasta tarkasteltuna yhä enemmän aikuisten ja jo työelämässä olevien osaamisen varmistaja ja ylläpitäjä. Jo nyt Salpauksen opiskelijoista enää alle 20 % on alle 18-vuotiaita ja yli puolet yli 25-vuotiaita. Myös työperäiseen maahanmuuttoon liittyvät koulutukset tulevat lisääntymään osaavan työvoiman saatavuuden varmistamiseksi. Kaikkien näiden asioiden vaikutuksia Salpauksen tulevaan koulutustarjontaan ja sen kohdentamiseen eri asiakasryhmille on tarkasteltava huolellisesti ja muutoksiin reagoitava ketterästi.

Rahoitusjärjestelmään on tulossa muutoksia, joilla tuetaan vaikuttavuuden merkitystä ja painoarvoa. Erityisesti nämä kohdistuvat keskeytysten vähentämiseen sekä työllistymisen ja jatko-opintoihin sijoittumisen lisäämiseen. Koulutuksen järjestäjien tulee mahdollistaa nykyistä enemmän osaamisen hankkiminen työn ohessa iltaisin, viikonloppuisin ja etänä, jolloin perheiden toimeentulo ei vaarannu opintojen aikana. Ammatillinen koulutus on myös hallitusohjelmassa keskeisessä roolissa TE2024/25-uudistuksessa erityisesti osaamisen päivittämisen osalta.

Salpauksen opiskelijamäärä on vuonna 2023 kasvanut edellisvuodesta, tämä näkyy erityisesti jatkuvan haun opiskelijamäärien kasvuna ja esimerkiksi työmarkkinatuella opiskelevien määrän lisääntymisenä. Myös kesäaikaiset opinnot ovat lisääntyneet. Opiskelijavuosikertymä oli 357 opiskelijavuotta yli OKM:n rahoituspäätöksen tason. Vaikka hyvä opiskelijamäärän toteutuma kertoo kyvystä vastata alueen tarpeisiin, on se kuitenkin myös haasteellinen pitkään jatkuessaan, mikäli emme saa tulevaisuudessa lisää opiskelijavuotia ja sitä kautta lisää rahoitusta. Lisääntyvät opiskelijamäärät tarvitsevat myös lisää opettaja- ja ohjausresursseja, joten kovin pitkän aikaa koulutusta ei voi järjestää ilman varmuutta rahoituksesta yli menevälle osuudelle.

Salpaus on opiskelijavuosina mitattuna yksi Suomen suurimpia oppisopimuskouluttajia, tämä kertoo myös alueen työelämän kanssa tehtävästä hyvästä yhteistyöstä ja keskinäisestä luottamuksesta. Tätä voidaan pitää merkittävänä asiana myös koko Suomen ammatillisen koulutuksen eri toimijoiden keskinäisessä vertailussa. Oppisopimus osana tutkintoa tai koko tutkinnon suorittaminen oppisopimuksella on lisääntynyt merkittävästi, Salpauksella oli vuonna 2023 yhteensä 3725 oppisopimuksella tutkintoon opiskelevaa opiskelijaa. Salpaus on mukana kokeilussa, jossa tavoitteena on lisätä alle 20-vuotiaiden ensimmäisen perustutkinnon suorittamista oppisopimuksella ja siten parantaa alueella sekä veto- että pitovoimaa nuorten kohdalla. Tässä kokeilussa työnantaja tuetaan mm. maksamalla työnantajalle korotettua koulutuskorvausta. Nuorten alle 20-vuotiaiden oppisopimuksia solmittiin Salpauksessa vuodelle 2023 yhteensä 446 kappaletta, 382 eri opiskelijalle. Työelämää kannustetaan edelleen toteuttamaan yhä enemmän lyhyitäkin oppisopimusjaksoja, esimerkiksi opiskelijoiden loma-aikana tehtävinä oppisopimuksina.

Salpauksen ja pienten kuntien yhteistyöllä sekä kampuspaikkakunnasta riippumattomalla koulutuksella haetaan apua alueiden työvoimapulaan. Osaavasta työvoimasta kilpailun lisäksi myös kilpailu koulutuksista on kiristynyt ja muuttunut alueellisesta selkeästi valtakunnalliseksi mm. koulutusten aika- ja paikkasidonnaisuuden vähentymisen myötä. Eri kuntien yhteistyöllä ja kampuspaikkakunnasta riippumattomalla koulutuksella haetaan apua mm. pahenevaan hoitajapulaan. Tavoitteena on, että valmistuvat opiskelijat työllistyvät koulutustyöpaikkoihin jo opintojen aikana tai heti valmistumisen jälkeen. Mahdollista on myös suorittaa osa opinnoista jo oppisopimuksella kiinnittyen näin työpaikkaan. Tällä vahvistetaan mm. alueiden sekä veto- että pitovoimaa haastavassa työvoimapulassa ja kilpailussa osaavasta työvoimasta.

Salpaus kehittää jatkuvasti koulutustarjontaansa. Jatkuvan oppimisen prosessin sujuvoittaminen ja jatkuva haku sekä erityisesti monimuoto- ja verkko-opetustarjonnan lisääminen olivat kaikkia koulutusaloja koskevia kehittämiskohteita vuonna 2023. Salpauksen opiskelijoista 2/3 on muita kuin peruskoulun päättäviä nuoria. Sama osuus opiskelijoista hakee meille jatkuvan haun kautta. Uudistamme jatkuvaa hakua palvelemaan paremmin hakijoita, samalla pyrimme varmistamaan opiskelijavirtaaman tasaisempaa toteutumaa vuoden aikana. Muutoksella on vaikutusta mm. henkilöstömme työkuorman tasaisempaan jakautumiseen, toimi- ja työtilojen käyttöön, työpaikoilla tapahtuvan oppimisen jaksottamiseen sekä opiskelijavuosien kertymään. Hakua on jännevitetty ottamalla käyttöön yhteiset valinta-aikataulut sekä hakujaksot. Yhteiset aikataulut koskevat jatkuvan haun ryhmäkohtaisia aloituksia/sisäänottoja. Aikataulu ei koske oppisopimuskoulutusta eikä tutkintoja, joihin voidaan ottaa opiskelijoita henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti koko ajan. Työ koulutustarjonnan kehittämisessä jatkuu edelleen.

Koulutuksen järjestäjien keskinäinen kilpailu on kiristynyt valtakunnallisesti ja toiminta-alueiden rajojen merkitys vähentynyt verkko-opetuksen lisääntymisen ja koulutustarjonnan aika- ja paikkasidonnaisuuden vähentymisen myötä. Samalla asiakashankinta on muuttunut koko ajan haasteellisemmaksi sen tapahtuessa osin perinteisen toiminta-alueen sijaan valtakunnallisesti ja eri yhteistyökumppaneiden kanssa toteutettuna. Tämä on kuitenkin perusteltua mm. silloin, kun koulutus kohdentuu ammatillisesti valikoituneisiin erikoisryhmiin eikä yhdeltä alueelta ole realistista saada riittävää asiakasvirtaa koulutuksen järkevälle toteutukselle. Kilpailussa menestyminen edellyttää entistä enemmän sisältöjen ja toteutusmuotojen räätälöintiä sekä tarjontaa kokonaisten tutkintojen lisäksi tutkinnon osien ja sitä pienempien, työn kannalta keskeisten osaamisen varmistamisen osien suorittamismahdollisuuksista sekä joustavasta opiskelun aloittamisesta.

Salpaus järjestää työvoimakoulutusta järjestämislupansa puitteissa. Ammatillinen tutkintotavoitteinen työvoimakoulutus toteutetaan yhdessä muun ammatillisen koulutuksen kanssa. Työttömien työnhakijoiden on mahdollista opiskella päätoimisesti työttömyysetuudella

ja muissakin kuin perinteisissä työvoimakoulutuksen ryhmissä. Työvoimaetuudella opiskeli vuonna 2023 yhteensä 448 opiskelijaa. Opiskelijavuosien toteutuma oli 252.

Vaikka työvoiman kysyntä on jatkunut vilkkaana, työllisten määrä on kasvanut ja työttömyys jatkanut laskua, näkyvät työttömyyden rakenteelliset ongelmat näistä huolimatta yhä korostuneesti Päijät-Hämeessä. Erityisesti pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä on yhä maakunnista korkein. Alueella tehdään kuitenkin aktiivista ja monipuolista yhteistyötä kohtaanto-ongelmien ratkaisemiseksi.

ELY-keskukset hankkivat ammatillista osaamista syventävää ja täydentävää koulutusta, yhteishankintakoulutusta ja maahanmuuttajien kotoutumiskoulutusta. Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen toteutuma pysyi edellisten vuosien tasolla. Vuonna 2023 toteutettiin myös yritysten tarpeisiin räätälöityjä yhteishankintakoulutuksia esim. ukrainalaisten työntekijöiden rekrytointikoulutusta. Työvoimakoulutuksen painopisteenä on parantaa työvoimakoulutuksen tarjontaa ja yritysten työvoimatarpeen kohtaantoa kehittämällä koulutusten sisältöä ja kytkemällä työvoimakoulutukset entistä tiiviimmin osaksi henkilöasiakkaiden kokonaisvaltaista palvelupolkua. Tavoitteena on varmistaa työvoiman saatavuus ja riittävyys. Yhteistyönä toteutetut TE-live kampanjat koulutuksen markkinoinnissa (mm. linja-autonkuljettaja) osoittautuivat onnistuneiksi ja hakijoita koulutukseen saatiin aiempaa enemmän.

Työelämän kanssa tehtävä yhteistyö on tärkeässä roolissa koulutustarjonnan suunnittelussa. Yhteistyön kehittäminen on pitkä prosessi, joka vaatii luottamuksen rakentamista, pitkäjänteisyyttä, jatkuvuutta, nopeaa reagointia ja tulevaisuuden ennakkointia. Salpauksen palveluista tulee viestiä ja tiedottaa entistä paremmin sekä yritysten tarpeita tulee kuunnella. Onnistunut yhteistyö edellyttää myös Salpauksen alojen sujuvaa yhteistyötä. Tässä onnistumisessa keskeisessä roolissa on nykyisin myös työelämästä valtakunnallisesti ja säännöllisesti kerättävä palaute. Saatu palaute vaikuttaa osaltaan myös koulutuksen järjestäjälle myönnettävään rahoitukseen.

Eduskunta hyväksyi lain työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta 15.12.2020. Kuntakokeilut alkoivat valtakunnallisesti 1.3.2021 ja kestivät kesäkuun 2023 loppuun saakka. Työllisyyden kuntakokeilun tavoitteena oli edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä, koulutukseen ohjautumista sekä löytää uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saantiin. Toimenpiteet kohdistettiin erityisesti pidempään työttömänä olleisiin ja heikommassa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työllisyyden edistämiseen. Lahden alueen työllisyyden hoidon kuntakokeilun kohderyhmät olivat työttömät ja työvoimapalveluissa olevat työnhakijat, jotka eivät ole oikeutettuja ansiopäivärahaan sekä kaikki alle 30-vuotiaat työnhakijat ja kaikki maahanmuuttajat, jotka ovat joko työttömänä tai työvoimapalveluissa hankealueiden TE-toimistoissa. Työllisyyden kuntakokeilua toteutettiin Päijät-Hämeessä usean kunnan (Lahti, Asikkala, Hollola, Kärkölä, Orimattila) yhteisenä hankkeena. Kuntakokeilun ja sen toteuttaman koulutukseen ohjauksen onnistumisella ja eri toimijoiden moniammatillisella yhteistyöllä on suuri merkitys siinä, että opiskelukuntoiset henkilöt saadaan motivoitumaan ja osallistumaan tarvitsemiinsa koulutuksiin ja sitä kautta mukaan työelämään. Tutkintoon valmentava koulutus (TUVA) on hyvä mahdollisuus myös osalle alueen kuntakokeilun asiakkaista, samoin heitä tuetaan ja kannustetaan tutkinnon osien ja pienempien työllistymistä tukevien kokonaisuuksien opiskeluun.

Salpaus oli mukana yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa Lahden kaupungin osittain rahoittamassa Yritys-Hunter-toiminnassa sekä Lahti Trainee -ohjelmassa. Salpauksesta toiminnassa oli mukana 2 henkilöä, toiminta ajoittui ajalle 1.9.2020 – 30.6.2023. Toiminta on osa työllisyyden hoidon kuntakokeilua ja se tukee Lahden kaupungin työllisyyden kriisipaketin tavoitteiden toteuttamista. Uuden alueellisen yhteistyömallin tavoitteena oli synnyttää

oppilaitoksille uusia yrityskontakteja ja tukea alueen opiskelijoiden ja vastavalmistuneiden (Salpaus, LAB, LUT) sijoittumista alueen yrityksiin. Jalkautuminen yrityksiin mahdollistaa uudet harjoittelu-, opinnäytetyö- ja työmahdollisuudet alueen opiskelijoille ja valmistuville, kasvattaa yritysten tietämystä alueen oppilaitoksista ja niiden osaajista sekä edistää Lahden kaupungin veto- sekä pitovoimaa opiskelu-, työskentely- ja kotikaupunkina. Hankkeen päätyttyä toiminnot jäävät Salpauksessa arjen toiminnoiksi (mm. ura- ja rekrytapahtumat, monialaiset työelämätilaisuudet /-festarit, aamukahvitilaisuudet sekä työnhakupajat opiskelijoille).

Kuntakokeilussa valmistaudutaan vuoden 2025 alussa voimaan tulevaan TE-uudistukseen, jolloin monet työllisyyden palvelut siirtyvät kuntien hoidettavaksi. Salpaus tekee tiivistä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa muutoksen toteuttamiseksi mm. kouluttamalla kuntakokeilun omavalmentajia. Tässä onnistuminen on keskeinen osa strategiaamme palveluorganisaationa ja kaikkien salpauslaisten toimintaa. Näin turvaamme osaavaa työvoimaa alueelle ja salpauslaisille työtä myös tulevaisuudessa.

Kuntakokeilun ja TE-toimiston kanssa on tehty monipuolista yhteistyötä, jonka tavoitteena on alueellisen työllisyyden kehittäminen ja koulutusten toteuttaminen työelämälähtöisesti. Kuntakokeilun ja TE-toimiston kanssa tehtävän yhteistyön lisäämiseksi on järjestetty Lahden seudun kuntakokeilun omavalmentajien kampuskiertoja Salpauksen eri toimipisteissä tutustuen mm. kone- ja tuotantotekniikan, prosessi- ja puuteollisuuden, talotekniikan sekä rakennusalan koulutuksiin ja toimintaan. Kuntakokeilun ja TE-toimiston edustajien kanssa toteutettiin myös yhteistyössä työelämäkäyntejä tavoitteena kuunnella työelämän näkemyksiä alan veto- ja pitovoimaisuudesta, työvoiman saatavuudesta ja osaamistarpeista sekä koulutusten toteutuksista. Työelämäkäyntejä on toteutettu mm. seuraaviin yrityksiin: Kuljetuspalvelu Fågel, Lahden Kestobetoni, Rakennusbetoni ja -elementti, Bixis ja Hollolan Matkakeidas.

Kuntakokeilun ja TE-toimiston kanssa on yhteistyössä suunniteltu työllisyyden edistämiseksi koulutuksia. ”Opiskele maarakennusalan osaajaksi” -koulutus alkoi keväällä. Yhteistyössä suunniteltuun ”Ilmalämpöpumppujen asennus” -koulutukseen ei valitettavasti saatu hakijoita, joten tätä koulutusta ei voitu toteuttaa. Syksyllä 2023 toteutui ukrainalaisten kaupan alan koulutus yhteistyössä Osuuskauppa Hämeenmaan, ELY-keskuksen ja TE-toimiston kanssa.

Hämeen ELY-keskuksen työllisyyskatsauksen 11/2023 mukaan työttömyys alueella on lisääntynyt hieman viime vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Lahden työttömyysaste on suurten kaupunkien (12) vertailussa toiseksi korkein. Korkein osuus on Joensuussa. Alle 25-vuotiaiden nuorten työttömien osuus alle 25-vuotiaasta työvoimasta oli marraskuun lopussa 14,3 %. Ulkomaalaisten työttömien työnhakijoiden osuus ulkomaisesta työvoimasta oli 32,9 %. Kansalaisuuden mukaan eniten oli työttömänä ukrainalaisia, virolaisia, venäläisiä ja irakilaisia. Työpaikkoja ilmoitettiin eniten avoimeksi erityisesti toisen asteen ammatillista koulutusta edellyttäviin ammatteihin kuten lähihoitajille, myyjille ja ravintola- ja suurtaloustyöntekijöille. Uusien, avoimien työpaikkojen määrä väheni edellisvuodesta. Eniten työpaikat vähenivät rakennus-, korjaus- ja valmistustyöntekijöiden osalta.

Kohtaanto haasteen vuoksi työttömyydestä huolimatta osaavan työvoiman saatavuus on ollut koko Suomessa haastavaa ja tilanne on vuoden 2023 aikana edelleen vaikeutunut. Samalla se on kuitenkin tiivistänyt yhteistyötä yritysten ja Salpauksen kesken vai välillä. Työvoiman saatavuuden turvaamisessa katse kääntyy yhä useammin myös työperäisen maahanmuuton suuntaan. Keväällä 2022 Silkkien, Päijät-Soten ja Salpauksen yhteistyönä aloittaneista filippiiniläisistä lähihoitajaopiskelijoista ensimmäiset valmistuivat vuoden 2023 loppupuolella. He opiskelivat oppisopimuksella Päijät-Soten eri toimipisteissä. Koulutuksesta saadut kokemukset ovat kaikkien osapuolten mukaan rohkaisevia, vaikka riittävän suomen kielen perusosaamisen merkitystä ja varmistamista ei erityisesti hoitoalalle tultaessa voi unohtaa.

Talousarvion toteutuminen

Myanmarilaisia maahanmuuttaneita opiskelijoita koulutetaan puhtaus- ja kiinteistöpalvelualan perustutkintoon yhteistyössä Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän Riverian kanssa.

Salpauksen maahanmuuttaneiden opiskelijoiden määrä (kansalaisuus muu kuin suomi) vuonna 2023 oli 371 enemmän kuin vuonna 2022. Vuonna 2023 Salpauksessa opiskeli 1796 henkilöä (vuonna 2022 määrä 1 425 henkilöä), joiden kansalaisuus on muu kuin suomi. Eri kansalaisuuksia oli 97 ja eri äidinkieliä 72.

Maahanmuuttaneiden opiskelijoiden määrään on mahdollista edelleen kasvaa, mikäli ukrainalaisten opiskelijoiden määrä alueella yhä lisääntyy. Salpauksessa on mahdollisuus opiskella kotoutumiskoulutuksessa, tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa (TUVA), tutkintoon johtavassa koulutuksessa suorittaen joko koko tutkinto tai tutkinnon osia. Tutkintoon johtavassa koulutuksessa maahanmuuttanut voi opiskella lisäksi opiskeluvaihtoehtoja tukevia opintoja (OPVA) parantaakseen esim. kielitaitoaan. Kielitaito on osa tutkintokoulutuksen valintakriteeristöä, mikä osaltaan helpottaa S2-tuen (suomi toisena kielenä) määrän ennakoitavuutta.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan, sitä seurannut sota ja ukrainalaisten tulo Suomeen on lisännyt suomen kielen opetuksen tarvetta. Iltakoulutuksessa on mahdollista opiskella suomen kieltä ja kulttuuria eri tasoilla kursseilla tai valmentautua yleiseen kielitaitotestiin (YKI), joita Salpaus myös järjestää. Opiskelijaa ohjataan hakeutumaan suomen kielen taitotasonsa ja elämäntilanteensa mukaiseen koulutukseen. Ukrainalaisilla pakolaisilla on yhden vuoden asumisen jälkeen oikeus hakea kuntapaikkaa ja se tuo mukaan oikeuden kotoutumiskoulutukseen.

Salpaus on mukana työpaikkasuomi -rekisterissä. Työpaikkasuomen tavoitteena on edistää yrityksen ulkomaalaistaustaisen henkilöstön valmiuksia selviytyä arjen työtehtävistään suomen kielellä. Koulutuksessa kielen opetuksen sisällössä keskitytään esimerkiksi työtehtävissä tarvittavaan ammattisanastoon, työssä kohdattaviin viestintätilanteisiin, asiakaspalvelutilanteisiin tai yrityksen työturvallisuus- tai muuhun materiaaliin. Salpaus toteutti vuonna 2023 Koskisen Oy:lle räätälöidyn Työpaikkasuomi-koulutuksen ajalla 6.2.-12.6.2023. Ryhmän koko oli 9 henkilöä ja siitä saatu palaute oli 5/5.

Osana tulevan toiminta- ja taloussuunnitelman 2024–2026 valmistelua valmisteltiin johtamisen vastuualueiden ja palvelulinjojen tarkastelu tavoitteena vastata paremmin ja vaikuttavammin ammatillisen koulutuksen tuleviin haasteisiin. Petteri Orpon hallitusohjelman keskeisiä tavoitteita ammatilliselle toisen asteen koulutukselle on mm. osaamistason nosto; koulutuksella varmistetaan jokaiselle opiskelijalle riittävät ammatilliset ja sivistykselliset valmiudet sekä työelämätaidot siirtyä opintojen jälkeen työelämään tai jatko-opintoihin. Tavoitteena on vastuu nuorista oppivelvollisista ja oppivelvollisuuden toteutumisesta niin, että voidaan taata kaikille nuorille toisen asteen tutkinto tai tutkinnon osa, jolla voi työllistyä. Tutkinnon osa suorittaminen tulee kysymykseen, jos koko tutkinnon suorittaminen ei opiskelijasta johtuvista seikoista ja tarjotuista tukitoimista huolimatta ole mahdollista. Lisäksi tavoitellaan aikuisten päällekkäisten samantasoisten tutkintojen vähentämistä.

Salpauksella oli aktiivista yhteistyötä vuoden aikana yli 4000 yrityksen kanssa. Opiskelijat, opettajat ja työelämän edustajat kohtasivat työpaikalla tapahtuvan oppimisen lisäksi mm. useissa erilaisissa yritys- ja rekrytointitapahtumissa vuoden aikana. Asiakkuudenhallinnan ohjelma CRM on uudistettu ja tavoitteena on, että siitä tulee nykyistä enemmän jokaisen työelämäyhteistyötä tekevän salpauslaisen arjen työkalu. Salpaus toimii kiinteässä ja hyvässä yhteistyössä eri kokoisten yritysten ja toimijoiden kanssa koko Päijät-Hämeen alueella sekä valtakunnallisesti. Omassa työssä onnistuminen on tänä päivänä mitä suurimmassa määrin yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Luontaisia yhteistyökumppaneita ovat kaikki tällä alueella

toimivat toisen asteen oppilaitokset, työpaikat, eri kokoiset yritykset, ammattikorkeakoulut ja tiedekorkeakoulut. Yhdessä olemme enemmän, eikä toisen onnistuminen ole toiselta pois; päinvastoin. Sekä kansainvälistymisen ja globaalin turvallisuuden, että ympäristövastuullisuuden ja myös huoltovarmuuden, mutta myös osaamisen näkökulmasta nopeasti muuttuvan maailman tilanteessa on tärkeää, että alueen merkitys koko Suomen hyvinvoinnin kannalta tiedostetaan ja tunnustetaan.

Elintarvikealan ja siihen liittyvien innovaatioiden merkitys kasvaa nyt ehkä nopeammin kuin koskaan aiemmin. Samalla se sekä mahdollistaa että velvoittaa meitä kaikkia tällä alueella toimivia osallistumaan muutos- ja kehitystyöhön rohkeasti. Salpauksen vuonna 2023 isännöimän ”Kohti viljavampaa vientiä ja vetovoimaa” elintarvikealan ammattilaisten iltapäivän teeman mukaisesti olemme myös tässä rohkeita uuden rakentajia. Elintarvikealojen ja mm. viljaklusterin merkitys Salpauksen toimialueella on keskeinen. Tässä näkyvät sekä korkealaatuinen kädentaito, että lisääntyvä teknologinen osaaminen. Alueen teollisuuden tarpeisiin vastaamiseksi Salpauksessa käynnistyi elokuussa 2023 aiemman perustutkinnon lisäksi prosessiteollisuuden ammattitutkinto.

Myös logistiikan, laboratorioalan ja ympäristöalan osaamiset kytkeytyvät läheisesti elintarvikealaan, sekä koko ajan lisääntyvässä määrin myös automaatio- ja kunnossapitotoimintoihin, erityisesti suurissa elintarvikealan yrityksissä. Päijät-Hämeessä on suurten yritysten lisäksi paljon pieniä ja keskisuuria yrityksiä sekä maataloutta ja siinä erityisesti viljanviljelyä. Näiden kaikkien merkitys alueen hyvinvointiin on monelta osin keskeistä sekä työllisyyden että kerrannaisvaikutusten kautta.

Salpaus pyrkii vastaamaan ammatilliselle koulutukselle asetettuihin tavoitteisiin ja erityisesti työelämän tarpeisiin vuoden 2023 aikana valmistellulla ja vuoden 2024 alusta voimaan tulevalla toimintamallilla. Uudessa toimintamallissa johtajien salpaustasoiset matriisivastuut jakautuvat asiakkaiden palvelupolkujen ja toiminnan uudistamisen mukaisesti oppivelvollisten palveluihin, jatkuvan oppimisen palveluihin, yritys- ja työelämäpalveluihin sekä verkko- ja e-kampus palveluihin. Keskiössä on erityisesti opiskelijoiden työllistymisen ja uraohjauksen parantaminen opiskelijan iästä tai hakuväylästä riippumatta. Myös erityiseen tukeen ja maahanmuuttaneiden palveluihin sekä opetushenkilöstön osaamisen salpaustasoiseen kohdentamiseen tullaan kiinnittämään vielä aiempaa enemmän huomiota toiminnan kehittämiseksi. Salpauksen omat kuntayhtymäpalvelut ovat kiinteä osa perustehtävän toteutusta ja siten tänä päivänä paljon enemmän kuin ”perinteiset tukipalvelut” monessa muussa organisaatiossa, jossa ne toteutetaan esim. ostopalveluina ja toimivat siten irrallaan varsinaisesta koulutuksen perustehtävästä.

Salpaus käynnisti vuonna 2023 työnantajamielikuvan kehittämiseen liittyvän hankkeen yhdessä Duunitorin kanssa. Tämä on tärkeää, kun kilpailu osaavasta työvoimasta koskettaa nykyisin mitä suuremmassa määrin myös oppilaitoksia. Kilpailemme opetushenkilöstön lisäksi myös erityisesti talouden ja tietotekniikan osaajista muiden työpaikkojen ja yritysten kanssa Päijät-Hämeessä ja valtakunnallisesti. Salpauksen työnantajalupaus valmistuu ja julkaistaan vuoden 2024 alussa. Työnantajalupausta käytetään sekä sisäisessä että ulkoisessa viestinnässä ja perehdytyksessä, mutta myös rekrytoitaessa uusia osaajia Salpaukseen.

Tutkintoon valmentavan koulutuksen (TUVA) tarve lisääntyi laajennetun oppivelvollisuuden myötä. Tämän takia TUVA-koulutuksen paikkoja lisättiin Salpauksessa sekä tiivistettiin yhteistyötä alueen muiden kouluttajien, kuten Kiipulan sekä omistajakuntien kanssa. Salpauksen TUVA-koulutusta kehitettiin myös aikuisemmalle kohderyhmälle 18–29-vuotiaille, koska tämä ikäryhmä keskeyttää opintoja eniten ja Lahden alueen työvoimapalveluiden asiakaskunnassa heitä on merkittävä määrä. Lisäksi Salpauksessa TUVAn koulutustarjontaa lisättiin merkittävästi peruskoulun päättävien lisäksi myös maahanmuuttaneille.

TUVA-koulutuksen yleisenä tavoitteena on saavuttaa sellaiset opiskeluvalmiudet, joiden avulla opiskelija voi hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen koulutukseen ja suoriutua näistä opinnoista. Opiskeluvalmiuksilla voidaan tarkoittaa esimerkiksi opiskelu/tutkintokielen osaamista, soveltuvia opiskelutaitoja sekä elämänhallinnan taitoja. Lisäksi TUVA-koulutuksen aikana voi korottaa perusopetuksen arvosanoja, jos se on tarpeen halutun koulutuspaikan saamiseksi tai suorittaa lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opintoja. TUVA-koulutus on myös hyvä vaihtoehto, mikäli hakija ei tiedä vielä mille alalle haluaisi opiskelemaan tai jos opiskelupaikka on jäänyt saamatta. TUVA-koulutuksen Salpauksessa suoritti v. 2023 yhteensä 161 opiskelijaa. Suorittaneiden määrä on noussut edelliseen vuoteen 2022 verrattuna, jolloin suorittaneita oli 93.

Ammatillisissa opinnoissa menestymiseen vaikuttaa merkittävästi aiempi opintohistoria, peruskoulussa opitut luku-, kirjoitus- ja matemaattiset taidot sekä sosiaaliset taidot. Lisäksi nuorilla opiskelijoilla kodin tuki on erityisen tärkeä asia. Oppivelvollisuuden laajentumisen myötä ammatilliseen koulutukseen hakeutuu aiempaa enemmän opiskelijoita, joiden opiskeluvalmiudet ovat heikot ja jotka tarvitsevat erityisen paljon tukea opinnoissa sekä opiskelijoita, joilla on erilaisia terveydellisiä tai sosiaalisia ongelmia, jotka vaikeuttavat opintojen suorittamista. Käytännössä kuitenkin peruskoulun kolmiportaisen tuen mallin mukaista erityistä tukea saaneille oppilaille ei ole Päijät-Hämeen alueella tarpeeksi ammatillisen koulutuksen vaativan erityisen tuen pienryhmäpaikkoja. Valtakunnallisen yhteishaun valintamenettelystä johtuen nämä opiskelijat ovat tulleet valituiksi Salpaukseen, vaikka mahdollinen tuki tavallisessa ammatillisessa oppilaitoksessa on heille riittämätöntä. Tämän vuoksi heillä ei ole tosiasiallisia valmiuksia onnistua tutkinnon tavoitteiden mukaisesti ns. tavallisessa ammatillisessa oppilaitoksessa.

Salpaus ei ole ammatillinen erityisoppilaitos, eikä voi siten tarjota vaativaa erityistä tukea muille, kuin Kaarisillassa opiskeleville Salpauksen opiskelijoille. Salpauksen järjestämisluvassa on rajoitettu oikeus vaativaan erityiseen tukeen, joka järjestetään yhteistyössä Kaarisilta ry:n kanssa niin, että Kaarisilta osallistuu puuttuvan osaamisen hankkimisen järjestämiseen kahdessa perustutkinnossa (media-alan ja kuvallisen ilmaisun perustutkinto / kuvallisen ilmaisun osaamisala sekä musiikkiala / musiikin osaamisala) sekä TUVA- ja TELMA-koulutuksessa (työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus). Kaarisillan osalta opiskelijavuositoteuma vuodelta 2023 oli 33 opiskelijavuotta.

Kaarisillan lisäksi Salpaus tekee tiivistä yhteistyötä Kiipulan ammattiopiston kanssa, joka toimii osin samalla kampuksella Salpauksen kanssa. Tällä tuetaan mm. vaativan erityisen tuen palveluiden toteuttamisesta ja tuen alueellista saavutettavuutta. Kiipulan ammattiopisto toimii Lahdessa sekä Salpauksen keskustakampuksella että Vipusen kampuksella. Tilojen lisäksi Salpaus toteuttaa Kiipulalle ruokailu- ja muita palveluja. Kiipula tarjoaa myös oppimisympäristöjä Salpauksen opiskelijoille.

Vaativan erityisen tuen opiskelupaikkoja toiselle asteelle tarvitaan kuitenkin edelleen lisää alueella ja tähän pyritään vaikuttamaan yhteistyössä Kiipulan kanssa. Samassa yhteydessä korostuu peruskoulujen tekemä opintojen ohjaus sen suhteen, että nuori alusta alkaen sijoittuisi oppilaitokseen, jossa hän voi opinnoissaan kokea onnistumista ja edistymistä omien taitojensa ja kykyjensä mukaisesti sekä saada tarvitsemaansa tukea.

Salpaus on vuosien mittaan kehittänyt erilaisia yhteistyömuotoja yhdessä perusopetuksen kanssa. Yhteistyön yksi keskeinen tavoite on tukea perusopetuksen opintojen ohjausta ja varmistaa, että mahdollisimman moni peruskoulun päättävä nuori löytää itselleen sopivimman alan. Tässä onnistuminen vähentää ammatillisen koulutuksen opintojen alkuvaiheessa tapahtuvia eroamisia sekä vähentää kuormitusta mm. opiskeluhuollossa sekä erityisen tuen tarpeessa.

Salpaus kuuluu Olympiakomitean (OK) huippu-urheiluverkoston, jossa tuetaan urheiluvaa opiskelijaa kokonaisvaltaisesti. Opetusministeriö on määrännyt Koulutuskeskus Salpaukselle erityistehtävän urheilijoiden ammatillisen koulutuksen järjestämiseksi. Näitä ns. urheiluamiksia on tällä hetkellä maassamme 17. Salpauksella on urheiluamis-verkoston koordinaatiovastuu ja urheilukoordinaattori on verkoston yhdyshenkilö OKM:n ja OK:n suuntaan. Urheilijoiden ammatillinen koulutus mahdollistaa huippu-urheilun yhdistämisen perustutkinto-opintoihin, koska valmennus sisältyy opintoihin. Painopistelajien lajikohtaiset valmennusryhmät toteutetaan tiiviissä yhteistyössä Lahden lyseon urheilulinjan ja Päijät-Hämeen urheiluakatemia kanssa. Toisen asteen ammatillisen tutkinnon suorittamisen merkitys ja tärkeys korostuu osana elämänhallintaa ja hyvän elämän rakentamista myös urheilu-uran jälkeen, aiempina vuosina liian moni nuori urheilija on havahtunut tähän vasta urheilu-uran päätyttyä. Urheilustatuksella Salpauksessa opiskelevia nuoria oli vuonna 2023 yhteensä 56.

Opiskelijan on mahdollista suorittaa Salpauksessa yhdistelmäopinnoissa samanaikaisesti kaksi tutkintoa: ammatillinen perustutkinto ja ylioppilastutkinto. Koulutukseen haetaan yhteishaussa. Salpauksessa ylioppilastutkinnon voi yhdistää kaikkiin perustutkintoihin. Lisäksi on mahdollisuus opiskella yksittäisiä lukioaineita yhdistettynä ammatilliseen perustutkintoon. Lahden kaupungin ja Salpauksen kesken on sovittu kaksoistutkintojen toteuttamisesta yhteistyönä Lahden Lyseon kanssa. Salpauksessa opiskeli vuonna 2023 ammatillisessa perustutkinnossa yhteensä 119 opiskelijaa (vuonna 2022 vastaava määrä 129), jotka suorittivat ns. kaksoistutkinnon eli osallistuvat ammatillisen perustutkinnon opintojen lisäksi ylioppilaskirjoituksiin.

Verkkototeutusten määrän lisääminen on kaikkien Salpauksen koulutusalojen tavoite ja edellytys kiristyneessä kilpailussa pärjäämiseksi. Tällä hetkellä osassa Salpauksen perustutkintokoulutuksista on mahdollista opiskella vaihtoehtoisesti päiväopetuksen tilalla monimuoto-opetuksessa tai verkossa. Monimuotokoulutuksena voi suorittaa mm. seuraavat perustutkinnot: hevostalous, liiketoiminta, logistiikka, prosessiteollisuus, puuteollisuus, rakennusala sekä taideteollisuusala (puusepäнала). Ammatti- ja erikoisammattitutkinnoissa toteutus on pääsääntöisesti monimuotokoulutusta tai verkko-opintoja opiskelijoiden ja työpaikkojen toiveiden mukaisesti.

Salpaus järjestää ammatillisten perustutkintojen yhteisten tutkinnon osien opetusta sekä Vierumäen että Pajulahden urheiluopistoille.

Salpaus toteuttaa MOTARI-opintoja yhteistyössä LAB- ammattikorkeakoulun kanssa. MOTARI-opinnot sujuvoittavat siirtymistä ammatillisesta perustutkinnosta ammattikorkeakouluopintoihin ja lyhentää niiden kestoa. Opinnot on suunnattu Salpauksen perustutkinto-opiskelijoille, joilla on suunnitelmissa ammattikorkeakoulututkinto. Yhteistyöstä on sovittu myös Humanistisen ammattikorkeakoulun sekä Metropolian kanssa. MOTARI-opintojen laajuus on vähintään 30 opintopistettä ja ne sisältävät sekä LABin yhteisiä opintoja (vähintään 10 op) että alakohtaisia ammatillisia opintoja (vähintään 20 op). Usein opiskelijat siirtyvät ammatillisen tutkinnon suorittamisen jälkeen suoraan työelämään tai armeijaan ja hakeutuminen ammattikorkeakouluun tapahtuu vasta myöhemmin. Nykyisin ammattikorkeakouluopiskelijoista jo n. puolella on taustalla ammatillinen tutkinto.

Alueella on edelleen suuri tarve koululääkäri-, mielenterveys- ja päihdehuollon palveluille, erityisesti nuorille. Korona-ajan yksinäisyys on osaltaan lisännyt tuen tarvetta osalla nuoria ja perheitä. Tämä tulee heijastumaan vielä vuosia eteenpäin. Alueen hyvinvointipalvelujen uudelleenjärjestelyyn liittyen Salpaus on esittänyt toiveen palvelujen järjestäjälle, että jatkossa myös kouluterveydenhoitajat voisivat sijaita Salpauksen kampuksilla psykologien ja kuraattorien kanssa. Näin parannettaisiin huomattavasti palvelujen saavutettavuutta ja moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Vuonna 2023 toteutettiin kokeilu terveydenhoitajien sijoittumisesta Vipusenkadun kampukselle ja nyt tämä toiminta näyttäisi vakiintuvan samalla,

kun Lahden keskustan kampuksella alkaa vastaava kokeilu vuoden 2024 alussa. Näille toimille toivomme pysyvyyttä ja laajentumista koskemaan myös kaikkia Salpauksen kampuksia.

Vuoden aikana käynnistettiin myös luonnonvara-alojen tulevaisuus selvitys, jonka on tarkoitus valmistua vuoden 2024 loppuun mennessä tai alkuvuodesta 2025. Selvityksen tavoitteena on tarkastella sitä, millainen näiden alojen kouluttaja Salpauksen tulee jatkossa olla sekä alueellisesti että valtakunnallisesti. Selvityksellä on vaikutusta myös Asikkalan kampuksella tehtäviin tilaratkaisuihin ja kiinteistöjen saneerauksiin vuosikymmenen loppupuolella.

Salpauksen opiskelijat ja henkilökunta voivat kehittää osaamistaan ja kielitaitoaan ja kansainvälistä osaamistaan myös liikkuvuusjaksoilla ulkomailla tai kotimaassa kansainvälisessä työympäristössä tai kotikampuksella opiskellen vaihto-opiskelijoiden kanssa samoissa ryhmissä. Salpauksen opiskelijat ja henkilökunta voivat kehittää osaamistaan ja kielitaitoaan ja kansainvälistä osaamistaan myös liikkuvuusjaksoilla ulkomailla tai kotimaassa kansainvälisessä työympäristössä tai kotikampuksella opiskellen vaihto-opiskelijoiden kanssa samoissa ryhmissä. Vuonna 2023 Salpauksesta osallistui 74 eri alojen opiskelijaa kansainväliselle liikkuvuusjaksolle, joita tehtiin seitsemääntoista eri Euroopan maahan ja Thaimaahan, Taiwaniin ja Singaporeen. Salpaukseen tuli liikkuvuusjaksolle 55 eri alojen opiskelijaa kuudesta eri Euroopan maasta ja Singaporesta. Salpauksesta 80 henkilöstön edustajaa oli ulkomailla. Kohdemaita olivat mm. Hollanti, Espanja, Tanska, Singapore ja Taiwan. Salpauksessa kävi 53 vierailtavaa asiantuntijaa kymmenestä eri Euroopan maasta ja Singaporesta. Liikkuvuuksia on toteutettu eri hankkeilla ja lisäksi osalla Erasmus+ -kehittämiprojekteista on ollut työpaja ja projektikokous ulkomailla.

Opiskelijoille on Salpauksessa tarjolla useita yksilöllisiä oppimisympäristöjä kuten erilaisia pajatoimintoja (esim. yhteisten opintojen pajat, Oppimisstudio, Opinpaja sekä Pulssi ja Pulssinpaja). Pulssi esimerkiksi tarjoaa kokonaisvaltaista tukea opintoihin ja arjen toimintakyvyn edistämiseen. Tuki on yksilöllistä tukea opintojen jatkamiseen, ammatillisen tutkinnon loppuun suorittamiseen sekä arjenhallinnan selkeyttämiseen ja vahvistamiseen opiskelijan vahvuudet ja voimavarat huomioiden.

Opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen ammatillisessa perustutkinnossa, ammattitutkinnossa, erikoisammattitutkinnossa sekä tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa. Erityinen tuki on yksilöllisiin tarpeisiin, tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelijajärjestelyjä. Oppimisen tueksi on tarjolla muun muassa selkeitä oppimateriaaleja, eriyttäviä tehtäviä, riittävästi aikaa oppimiseen, erilaisia apuvälineitä, käytännönläheistä ja työvaltaista oppimista, tukea työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen, näytön suunnitteluun ja itsearviointiin sekä osaamisen arvioinnin mukauttamista.

Tilannepäivän 31.12.2023 (ko. päivänä Salpauksen läsnä olevista opiskelijoista erityistä tukea saavat opiskelijat) raportoinnin mukaan Salpauksessa oli 758 erityistä tukea saavaa opiskelijaa, joista väliaikaisella keskeytyksellä oli 34 opiskelijaa. Erityistä tukea saavien opiskelijoiden määrä vaihtelee vuoden aikana riippuen mm. valmistuvien opiskelijoiden määrästä. Salpauksessa erityisen tuen opiskelijoiden määrä on kasvanut merkittävästi viimeisen kolmen vuoden aikana.

Yhteistyömuotoja perusopetuksen kanssa on vahvistettu. Tärkeää on lisätä peruskoululaisten työelämään ja koulutukseen tutustumista sekä huolehtia siitä, että perusopetuksen opetus- ja ohjaushenkilöstöllä on ajantasainen tieto ammatillisen koulutuksen tarjoamista mahdollisuuksista (nivelevaiheen ohjaustoiminta). Nivelevaiheen ohjauksessa etsitään yhdessä oppilaanohjaajan, oppilaan ja huoltajan kanssa soveltuvia mahdollisia koulutusvaihtoehtoja ja selvitetään tarvittavan tuen jatkuminen toiselle asteelle. Salpauksessa on nimetty nivelevaiheen opinto-ohjaaja (NOPO), joka toimii konsultoivana apuna peruskoulujen suuntaan. NOPO on työparina peruskoulun opolle, vastuu oppilaiden ohjauksesta on kuitenkin peruskoulun

oppilaanohjaajalla. NOPO voi konsultoida ja osallistua tarvittaessa oppilaan alavalintaa tai koulutusmuotoa koskeviin huoltajapalaveriin ja antaa oman näkökulmansa alavalintoihin tai oppilaitosmuodon valintaan. Lisäksi hän voi antaa tarvittaessa ohjausta niille oppilaille, joiden alavalinnat eivät ole hahmottuneet.

Salpaus järjesti mm. kevään 2023 yhteishaun yhteydessä Virtuaaliset Ala tutuksi -messut, joilla oli mahdollisuus tutustua Salpauksen koulutustarjontaan ja -aloihin, oppimisympäristöihin ja opiskeluun ammatillisessa koulutuksessa virtuaalisessa ThingLink -sovelluksessa 24/7. Esittelyt on suunnattu mm. peruskoulujen opinto-ohjaajille, yhdeksäsluokkaisille ammatillisen koulutuksen hakijoille sekä heidän huoltajilleen. Muita Salpauksen koulutusaloihin ja toimintoihin tutustumista on mahdollistettu mm. avointen ovien tapahtumilla (Heinola, Asikkala), infoillalla yhteishaussa hakeville ja heidän huoltajilleen, erityisen tuen illalla sekä edellä mainitulla NOPO-opon konsultointipalvelulla 8.–9.-luokkaisille ja heidän huoltajilleen.

Opiskeluun hakeutumiseen liittyvissä kysymyksissä neuvovat Salpauksen hakutoimisto ja Ohjauspiste Suunta. Ohjauspiste Suunnan opinto-ohjaajien kanssa voi keskustella koulutusvaihtoehdoista ja Suunnasta saa myös yksilöllistä ohjausta ja neuvontaa koulutusvalintoihin ja hakeutumiseen. Ohjauspiste Suunnan opot tavoittaa Salpaus.fi -sivuilla Opo-chatin kautta, sähköpostitse ja puhelimitse. Lisäksi on tehty Hakuopas peruskoulun jälkeiseen koulutukseen Päijät-Hämeessä 2023, josta saa tietoja alueella toimivien oppilaitosten toisen asteen koulutuksista ja hakukohteista. Samalla opas toimii työvälineenä ohjaustyötä tekeville henkilöille.

Salpaus tekee tavoitteellista ja monipuolista viestintää ja markkinointia opiskelijahankinnan (yhteishaku, jatkuva haku, oppisopimuskoulutus ja lyhytkoulutukset) sekä brändin vahvistamisen näkökulmasta. Digimarkkinoinnissa tavoitteena on ollut hyödyntää entistä paremmin kanavien algoritmeja, koneoppimista ja käyttäjän verkkokäyttäytymistä sekä kehittää edelleen suunnitelmallista, pitkäkestoista, tavoitteellista mainontaa. Tehtyjä toimenpiteitä analysoidaan sekä seurataan säännöllisesti. Vuoden aikana raportointia kehitettiin, jolloin vertailukelpoisia tuloksia voidaan hyödyntää vuoden 2024 lopulla.

Salpauksen verkkosivujen uudistaminen eteni kilpailutuksen valmistelutyöllä markkinakartoituksineen toimittajavalintaan asti. Uusien verkkosivujen tavoitteena varmistaa entistä paremmin sivujen asiakaslähtöisyys, selkeys sekä saavutettavuus.

Vuonna 2023 otettiin käyttöön uusi asiakkuudenhallintajärjestelmä (CRM), joka kokoaa työelämäyhteistyön yhteen paikkaan kaikkien salpauslaisten käyttöön.

Opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen korostuu yhä enemmän. Yhtenä vaikuttamisen muotona on valtakunnallinen Opetushallituksen opiskelijapalautekysely. Opiskelijapalaute kerätään aloittavilta sekä päättäviltä opiskelijoilta. Kysely vaikuttaa Salpauksen toiminnan laatuun, mutta myös rahoitukseen. Kysely koskee kaikkia tutkinto-opiskelijoita: perustutkinto, ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto, työhallinnon valtionosuusrahoituksella opiskelevat, tutkinnon osaa tai sen osia suorittavat sekä laajennettua oppisopimuskoulutusta suorittavat (mikäli opiskelija on Salpauksen kirjoilla). Kysely ei koske TUVAN ja TELMA opiskelijoita, eikä pienempiä tutkinnon osia suorittavia tai suoraan näyttöön meneviä opiskelijoita. Salpaus on panostanut opiskelijapalautteen keräämisen prosessiin erilaisin toimenpitein, esim. kehittämällä palautteen reaaliaikaista raportointia Power BI -järjestelmän avulla. Salpauksen tulokset ovat selkeästi parantuneet koulutusaloilla tehtyjen kehittämistoimenpiteiden takia sekä aloitus- että päättökyselyn osalta.

Salpaus on päättyneenä vuonna kehittynyt valtakunnallisessa vertailussa erityisesti työnantajapalautteen osalta, jossa saadun palautteen määrä oli selkeästi koko maan keskiarvoa

suurempi. Myös palautteen laatu on kehittynyt hyvin, ollen asteikolla 1–5 mitattuna keskiarvossa 4. Tärkeää palautteen hyödyntämisessä on erityisesti se, että kontaktoimme kaikki sanallista palautetta antaneet ja pyrimme yhdessä löytämään keinot tarvittaviin toiminnan korjaamistoimenpiteisiin. Saatu hyvä palaute lämmittää mieltä ja kannustaa kaikkia salpauslaisia, mutta samalla tulee kuitenkin muistaa, että hyvää palautetta ei voi varastoida, vaan se on ansaittava aina uudelleen.

Suoraan rehtorille, esimiehille sekä opetushenkilöstölle tulevan palautteen lisäksi on Salpauksella käytössään Hei, hei -mitä kuuluu -palautejärjestelmä, jonka kautta opiskelija voi halutessaan lähettää palautteensa anonyymisti ja luottamuksellisesti. Salpauksen nettisivuilta löytyvä opiskelijoiden palautekanava on ollut Salpauksessa käytössä vuodesta 2018 alkaen. Vuonna 2023 palautteita tuli tätä kautta n. 100 kpl. Palautteiden aiheina oli mm. oppimisympäristöjä sekä opetuksen ja ohjauksen toteutusta koskevat asiat. Kaikki saatu palaute käsitellään oppilaitosjohdon toimesta ja nimellä saatuun palautteeseen myös vastataan henkilökohtaisesti.

Salpauksessa järjestettiin kampuksittain vuonna 2023 opiskelijoille johdon kyselytunteja. Kyselytunneilla opiskelijat voivat antaa palautetta, kysyä mieltä askarruttavista asioista tai esittää kehitysajatuksia suoraan ylimmälle johdolle ja kasvotusten.

Salpauksen opiskelijatoiminnan tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, viihtymistä, osallisuutta sekä tukea heidän opintojensa edistymistä. Opiskelijatoimintaan kuuluvat muun muassa opiskelijakunta- ja tutortoiminta, kampusohjaajien kanssa tehtävä yhteistyö sekä erilaiset opiskelijoille suunnatut tapahtumat ja verkostoyhteistyö.

Tutortoiminta on vertaistukea, jossa edistetään ja tuetaan opiskelijoiden yhteishengen luomista, hyvinvointia sekä osallisuutta oppilaitoksen toiminnassa. Lisäksi tutorit tukevat uusia opiskelijoita ja tutustuttavat heitä Salpauksen toimintoihin ja opintoihin. Kaikki Salpauksen opiskelijat kuuluvat opiskelijakuntaan, mutta tässä aktiivisesti toimivien opiskelijoiden määrää tulisi lisätä. Salpauksen opiskelijan oikeusturvatoimikunnassa ja molemmissa koulutusneuvottelukunnissa (palvelualojen sekä tekniikan ja luonnonvara-alojen) on nimetyt opiskelijajäsenet. Opiskelijoiden hyvinvointia lisäävää ”Hyvis”-toimintaa järjestettiin aktiivisesti kaikilla kampuksilla.

Salpaus järjesti 8.11.2023 Päijät-Hämeen yläkoululaisille Taitaja9-paikalliskilpailun Lahden keskustakampuksella, johon osallistui 63 joukkuetta. Kilpailu käytiin perinteisenä rastikilpailuna, jossa tehtävärastit sijoittuivat kampuksen koulutusalojen oppimisympäristöihin. Viisi parhaiten menestynyttä joukkuetta edustavat Päijät-Hämettä Taitaja9 Hämeen aluekilpailussa Hämeenlinnassa 8.2.2024. Hämeen aluekilpailun järjestää Ammattiopisto Tavastia.

SAKUstars on valtakunnallinen ammattiin opiskeleville järjestettävä kulttuuritapahtuma. SAKUstars kannustaa ammattiin opiskelevia kulttuuriharrastuksessa ja antaa opiskelijoille mahdollisuuden tulla esiin sellaista osaamista, joka ei oppilaitoksen arjessa välttämättä tule esiin. SAKUstars-kilpailut järjestettiin 25.-27.4.2023 Kurikassa. Salpauksen kisajoukkueen opiskelijat osallistuivat yhteensä 10 eri lajiin ja saivat kunniaininnat Taidetta kahdessa tunnissa –sarjassa, Lauluryhmät -sarjassa ja karaokessa. Karaokessa esiintynyt opiskelija pääsi esiintymään myös loppunäytökseen.

Vuosi huipentui Päijät-Hämeen liiton myöntämään maakuntamitaliin numero 61. Päijät-Hämeen liiton perusteluissa mainittiin seuraavaa: ”Koulutuskeskus Salpaus on erityisen tunnettu sen innovatiivisista opetusmenetelmistä ja -tiloista, kuten metallialojen ainutlaatuisista opetustiloista, mikä tekee Salpauksesta paitsi oppilaitoksen, myös yritysten ja opiskelijoiden kohtaamispaikan. Sen toiminta ei rajoitu pelkästään alueelliseen koulutukseen, vaan se tarjoaa

myös etäopetusta ja erikoisalojen, kuten sirkusalan ja kultasepän koulutusta, jotka houkuttelevat opiskelijoita myös alueen ulkopuolelta. Salpauksen toiminta käsittää myös maahanmuuttajien koulutuksen ja kansainvälisyystoiminnan sekä erityisryhmien koulutuksen. Salpaus on tunnustettu myös sen työnantajamaaineesta sekä hyvin ja kestävästi johdetusta organisaatiosta, joka joustavasti mukautuu ajan vaatimuksiin. Koulutuskeskus Salpauksen panos maakunnan osaamisen kehittämisessä, innovatiivisuudessa ja yhteistyökkyvyssä tekee siitä ansaitun Päijät-Häme-mitalin saajan, edustaen päijäthämäläistä koulutusosaamista parhaimmillaan.”

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus järjestävät laatupalkintokilpailun vuosittain. Tavoitteena on kannustaa koulutuksen järjestäjiä oman toiminnan laadun arviointiin ja jatkuvaan parantamiseen sekä saada esiin parhaita käytäntöjä, joita myös muut koulutuksen järjestäjät voivat hyödyntää oman toimintansa kehittämisessä. Lisäksi tavoitteena on edistää ammatillisen koulutuksen arvostusta, vetovoimaa ja tunnettuutta. Vuosittain vaihtuvat teemat liittyvät koulutuspoliittisesti tärkeisiin asioihin.

Salpaus osallistui vuoden 2023 ammatillisen koulutuksen laatupalkintokilpailuun, jossa aiheena oli verkostomainen toimintakulttuuri ja kumppanuudet. Laatupalkintoa haki 11 koulutuksen järjestäjää. Salpaus oli viiden parhaan joukossa. Laatupalkintoraadilta Salpauksen saamassa palauteraportissa arviointiraati mainitsi Salpauksen vahvuuksista mm. näin: ”Salpaus on ketterä ja matala organisaatio, joka tunnistaa kehittämiskohteensa. Hoitaa perustehtävänsä verkostomaisesti kumppaneiden ja sidosryhmien kanssa. Aktiivinen toimija alueen ennakointitehtävän hoitamisessa ja Visio ”Enemmän kuin koulu” tunnistetaan sidosryhmissä ”. Kehittämiskohteena on edelleen mm. tasalaatuisuuden tavoittaminen ja opiskelijoiden osallistaminen nykyistä laajemmin. Palauteraportin pohjalta tullaan tekemään kehittämistoimia toiminnan laadun parantamiseksi osana uutta toimintamallia.

Vuoteen mahtui myös Salpauksen 25- vuotishistoriikin julkaisu heti vuoden 2023 alussa. Upean ”Leipää ja sirkushuveja”- kirjan, muistoja ja kokemuksia entisiltä ja nykyisiltä salpauslaisilta sekä yhteistyökumppaneilta ja verkostoilta olivat toimittaneet Marita Modenius (opetusneuvos, Salpauksen rehtori vuosina 2001–2013) ja Sirkku Blinnikka (Lahden ammattikorkeakoulun tietopalvelujohtaja) vuoden 2022 aikana.

Toimitusjohtajan ja rehtorin henkilöstöinfoja järjestettiin vuonna 2023 Teams LIVE-lähetyksien kautta. Infoissa kerrottiin Salpauksen henkilökunnalle ajankohtaisista asioista. Infoilla, jotka myös tallennettiin, varmistettiin yhtäläinen tiedonsaanti kaikille salpauslaisille tavoittaen suurempi määrä kuulijoita kuin perinteisillä tavoilla. Salpaus on edelleen vahvasti mukana erilaisissa alueen sekä valtakunnallisen tason tapahtumajärjestelyissä.

Rehtori, toimitusjohtaja sekä henkilöstö- ja kehittämisjohtaja tapaavat kuukausittain Salpauksen henkilöstöä lounastapaamisissa, joissa henkilöstöllä on mahdollisuus tuoda heille tärkeitä näkemyksiään ja ajatuksiaan suoraan johdolle. Näihin tapaamisiin kutsutaan kerralla n. 10 henkilöä Salpauksen eri henkilöstöryhmistä.

Koko Salpauksen henkilöstön yhteinen Vappujuhla järjestettiin 2023 ensimmäistä kertaa, mutta saadun hyvä palautteen perusteella valmistellaan jo seuraavaa tilaisuutta keväälle 2024.

Koska Lahti on ympärivuotinen tapahtuma- ja urheilukaupunki, on se mahdollistanut Salpauksen opiskelijoiden ja henkilöstön osallistumisen erilaisten messujen ja urheilutapahtumien järjestelyihin. Vuonna 2023 Salpaus osallistui mm. Kätevä & Tekevä käsityömessujen, Salpausselän kisojen sekä kesällä peräti kahden Ironman -kisan (kansalliset ja elokuussa MM-kisat) järjestelyihin.

Opiskelijoiden vuoden 2023 EuroSkills-kilpailut kisattiin tänä vuonna syyskuussa Puolan Gdanskissa. Suomen ammattitaitomaajoukkue Team Finland sijoittui hyvin ja Salpaus oli aktiivisesti mukana.

2.3 Salpaus lukuina vuonna 2023, strategian toteutumista kuvaavat mittarit

Salpaus lukuina vuonna 2023 on kuvattu taulukoilla vuosilta 2021–2023 (lukuun ottamatta taulukoita työllistymisestä sekä jatko-opintoihin sijoittumisesta joiden vertailu on valtakunnallisen 2 vuoden raportointiviiveen vuoksi ajalta 2019–2021). Taulukoissa verrataan kehittynyttä trendiä pääosin edellisen vuoden 2022 vastaaviin tilinpäätöstietoihin.

Tilikauden 2023 lukuja vertailtaessa keskeistä on tarkastelu edellisten vuosien toteumaan eli kehitystrendi, siihen vaikuttaneita ja vaikuttavia asioita sekä arviointia siitä, miten tilanne tulee jatkossa kehittymään olemassa olevan tiedon valossa. Tilikauden poikkeamat toteumassa verrattuna talousarviossa asetettuihin tavoitteisiin on kuvattu erikseen tekstiosuuksissa.

2.3.1 Hakijamäärät ja vetovoimaisuus (yhteishaku, jatkuva haku)

Yleistä hakijamääristä ja vetovoimaisuudesta (yhteishaku, jatkuva haku) vuonna 2023

Opiskelijavuositoteuma valintaväylän mukaan jakautuu yhteishakuun sekä jatkuvaan hakuun. Opiskelijavuosina näiden kokonaiskertymä oli vuonna 2023 yhteensä 6389 opiskelijavuotta. Vuonna 2023 yhteishausta kertyi yhteensä 2205 opiskelijavuotta (34,5 % kokonaiskertymästä), kun taas jatkuvassa haussa vastaava määrä oli enemmän, eli 4185 opiskelijavuotta (65,5 %). Jatkuvan haun opiskelijamäärissä näkyy myös oppisopimuksena opiskelevat.

Alla kuvattuna opiskelijavuodet valintaväylän mukaan, vertailu vuodet 2021–2023.

Opiskelijavuodet valintaväylän mukaan	2021	2022	2023
Yhteishaku	2 142	2 146	2 205
Jatkuva haku	4 038	3 869	4 185
	6 180	6 015	6 389

Alla kuvattuna opiskelijamäärät valintaväylän mukaan, vertailu vuodet 2021–2023.

Opiskelijamäärä valintaväylän mukaan	2021	2022	2023
Yhteishaku	3 452	3 387	3 402
Jatkuva haku	8 422	8 422	9 288
	11 874	11 809	12 689

Koronan vaikutukset opiskelijoiden valmistumisen viivästymiseen vuosina 2020–2022 näyttäytyi opiskelijavuosien merkittävänä kasvuna vuonna 2023. Samanlaista kasvutrendiä ei tältä osin ole odotettavissa enää vuodelle 2024.

Alla kuvattuna toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavat mittarit hakeutumisen osalta (talousarvio 2023 sekä tilinpäätöstiedot vuosilta 2021–2023).

Talousarvion toteutuminen

Toiminnan tuloksellisuus ja strategian toteutumista kuvaavat mittarit								
Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023	Muutos-% TP2023-TP2022	TA 2024
Hakeutuminen								
Ensisijaiset hakijat/aloituspaikat (yhteishaku)	hakijat / aloituspaikat	1,13	1,02	1	0,97	-3,0	-14,2	1
Yhteishaun kautta aloittaneet	lkm	1103	1083	1070	1 067	-0,3		1040
Jatkuvan haun kautta aloittaneet ²⁾	lkm	1 663	4 609	4000	5 472	36,8	229,0	4200

Asetettujen tavoitteiden toteutumista on tarkasteltu tarkemmin myöhemmin olevissa yhteishakua sekä jatkuvaa hakua koskevissa kappaleissa.

Päijät-Hämeessä päättötodistuksen saaneet peruskoululaiset sijoittuivat v. 2023 ammatilliseen koulutukseen (938 hlöä) sekä lukiokoulutuksen (1083 hlöä). Näihin lukuihin sisältyy sekä Päijät-Hämeeseen, että muualle sijoittuneet opiskelijat. Ammatilliseen koulutukseen sijoittuneissa on hienoista laskua edelliseen vuoteen verrattuna. Lisäksi peruskoululaisia sijoittui ammatilliseen tutkintokoulutukseen valmistavaan koulutukseen (110 hlöä) tai muuhun koulutukseen esim. kansanopistot (3). Ilman opiskelupaikkaa olevia oli tilannepäivänä 31.8.2023 yhteensä 11 henkilöä, mikä on n. puolet edellistä vuotta pienempi määrä (21 hlöä). Määrällisesti tarkasteltuna kaikille peruskoulun päättävillä koulunkäyntikuntoisille hakijoille on Päijät-Hämeessä tarjolla toisen asteen opiskelupaikka.

Alla olevassa toisen asteen alueelliselta kehittämisryhmältä saadussa taulukossa on kuvattu päijät-hämäläisten päättötodistuksen saaneiden peruskoululaisten sijoittuminen vuonna 2023 (tilannepäivän 31.8.2023 tieto).

Päättötodistuksen saaneiden peruskoululaisten sijoittuminen vuonna 2023					Päijät-Häme						
Tilanne	31.8.2023				Päijät-Häme		Päijät-Häme		TUVA-koulutukseen sijoittuneet	Muuhun koulutukseen sijoittuneet, kuten kansanopistot yms.	Ilman opiskelupaikkaa olevat
	Peruskoulun päättävien määrä	Päättötodistuksen saaneet	Päättötodistusta vaille jääneet	Lukioihin sijoittuneet		Ammatillisiin opintoihin sijoittuneet					
				Päijät-Häme	Muualle	Päijät-Häme	Muualle				
Asikkala	115	115	0	58	2	45	3	5	1	1	
Hartola	20	20	0	2	4	8	2	3	0	1	
Heinola	168	166	2	76	0	80	5	5	0	0	
Hollola	268	251	17	102	2	115	13	18	0	0	
Iitti	86	86	0	35	11	9	23	7	0	1	
Kärkölä	38	38	0	18	2	9	8	1	0	0	
Lahti	1285	1240	45	653	15	482	19	65	0	6	
Orimattila	187	180	7	72	1	71	26	6	2	2	
Padasjoki	27	27	0	13	0	8	6	0	0	0	
Sysmä	23	23	0	15	2	5	1	0	0	0	
Yhteensä	2217	2146	71	1044	39	832	106	110	3	11	

Yhteishaku vuonna 2023

Alla olevassa taulukossa on ammatillisen peruskoulutuksen yhteishaun ensisijaisten hakijoiden määrät vuosilta 2021–2023 sekä vuoden 2023 aloituspaikkamäärät.

Ensisijaiset hakijat	2021			2022			2023		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
☒ Tekniikan alat	536	503	494	418	440	440			
☒ Maa- ja metsätalousalat	60	69	66	59	64	86			
☒ Palvelualat	271	257	223	258	281	272			
☒ Terveys- ja hyvinvointialat	184	138	111	150	130	126			
☒ Humanistiset ja taidealat	35	34	62	35	38	44			
☒ Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	72	85	89	80	75	75			
☒ Luonnontieteet	5	3	4	5	8	8			
☒ Kauppa ja hallinto	144	118	111	152	147	147			
Kaikki yhteensä	1307	1207	1160	1157	1183	1198			

Talousarvion toteutuminen

Valtakunnallinen yhteishaku toteutettiin ajalla 21.2.-21.3.2023. Opiskelemaan hakeutui kolmatta kertaa oppivelvollisuuslain piiriin kuuluva ikäluokka. Salpauksessa oli yhteishaussa tarjolla yli 30 perustutkintoa viidellä kampuksella Asikkalassa, Heinolassa ja Lahdessa. Jos nuorta kiinnostavaa koulutusta ei ollut yhteishaussa, opiskelupaikkaa pystyi myös hakemaan jatkuvan haun kautta. Yhteensä opiskelupaikkoja on tarjolla 1272, mukana Kaarisilta. Lisäksi tutkintoon valmentavaan TUVA-koulutukseen on tarjolla yhteensä 52 paikkaa Lahteen ja Heinolaan.

Vuoden 2023 yhteishaussa ammatillisen peruskoulutuksen ensisijaisten hakijoiden määrä suhteessa aloituspaikkoihin (0,97 ensisijaista hakijaa/aloituspaikka) pysyi lähes samalla tasolla, kun edellisellä vuonna 2022 (1,02 ensisijaista hakijaa/aloituspaikka) verrattuna. Tämän lisäksi peruskoulun päättäneistä osa on hakenut suoraan TUVA koulutukseen tai jatkuvan haun kautta perustutkintoon, jotka eivät näy näissä luvuissa. Tämän huomioiden, myös vuoden 2023 vetovoimaluku on yli 1, jolloin kaikille koulunkäyntikykyisille on alueella määrällisesti tarjolla toisen asteen opiskelupaikka (nuorisotakuu).

Alla olevassa taulukossa kuvattuna Salpauksen vetovoimaluvut (yhteishaku, ensisijaiset hakijat suhteessa aloituspaikkamäärään) v. 2023.

Vetovoimaluvun (ensisijaiset hakijat/aloituspaikat) kehitys
Koulutuskeskus Salpauksen ammatilliseen peruskoulutus, kevään yhteishaku.

Riviotsikot	2021	2022	2023
☐ Tekniikan alat	1,28	1,14	1,12
☐ Maa- ja metsätalousalat	1,02	1,08	0,77
☐ Palvelualat	1,05	0,91	0,82
☐ Terveys- ja hyvinvointialat	1,23	1,06	0,88
☐ Humanistiset ja taidealat	1,00	0,89	1,41
☐ Tietojenkäsittely ja tietoliikenne (ICT)	0,90	1,13	1,19
☐ Luonnontieteet	1,00	0,38	0,50
☐ Kauppa ja hallinto	0,95	0,80	0,76
☐ Liiketoiminnan perustutkinto	0,95	0,80	0,76
Kaikki yhteensä	1,13	1,02	0,97

Vetovoimalukujen vertailtavuus eri koulutusalojen välillä on hankalaa, koska Opetushallituksen koulutusalaaluokituksen sisällä on isoja alakohtaisia eroja esim. tekniikan alat, joka Salpauksessa sisältää useita perustutkintoja ja vastaavasti esim. kaupan ja hallinnon kokonaisuudessa Salpauksella on yksi perustutkinto.

Eniten hakijoita vuonna 2023 oli liiketoiminnan, sähkö- ja automaatioalan, logistiikan ja rakennusalan perustutkintoihin. Aloituspaikkoihin suhteutettuna haettiin eniten laboratorioalan, talotekniikan ja sisustusalan opintoihin. Tänä vuonna suosittuja aloja Lahden keskustakampuksella olivat mm. sähkö- ja automaatioala ja hius- ja kauneudenhoitoala. Tieto- ja viestintätekniikka, laboratorioala ja sisustusala kasvattivat suosiotaan edellisestä vuodesta. Myös tekstiili- ja muotiala kiinnosti hakijoita. Heinolan kampuksen kahdeksasta perustutkinnosta suosituin oli tänäkin vuonna media-alan perustutkinto. Vipusenkadun teknologiakampuksella eniten hakijoita oli talotekniikan perustutkintoon. Asikkalan kampuksella luonto- ja ympäristöalan on kasvattanut vetovoimaansa edellisestä vuodesta. Jokimaan kampuksella hevostalouden perustutkinto on säilyttänyt suosionsa tasaisesti. Sosiaali- ja terveysalalla sekä merkonomien ja ravintola- ja catering-alan koulutuksilla on hyvät mahdollisuudet työllistyä, ja näihin olisi toivottu enemmänkin hakijoita.

Vetovoimaisuus oli kokonaisuudessaan Salpauksessa hyvällä tasolla.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, yhteishaku, hakijamäärät

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa hakeutuminen Salpaukseen on kokonaisuudessaan hyvällä tasolla ja vuosittainen vaihtelu hakijamäärissä ja vetovoimaisuudessa on toistaiseksi ollut pientä.

Yhteishaun hakijamäärät suoraan tutkintoihin suhteessa aloituspaikkoihin on talousarviossa 2023 arvioitu toteutunutta suuremmaksi, jolloin negatiivinen muutos on -3,0 %. Jatkossa yhteishakuun tulee avata tarkemmin vain se paikkamäärä, joka oletetaan tulevan yhteishausta. Haussa näkyy erityisesti TUVA-koulutuksen vetovoima ja se, että osa oppivelvollisista hakee myös aloille, jotka ovat yhteishaun sijaan jatkuvassa haussa niiden erityispiirteiden vuoksi (esim. prosessiteollisuuden perustutkinto, sirkusalan perustutkinto, taideteollisuusalan perustutkinnon jalometallialan osaamisala sekä tuotteen valmistuksen osaamisala, tieto- ja viestintätekniikan perustutkinnon hyvinvointiteknologia-asentajan osaamisala).

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Hakeutuminen						
Ensisijaiset hakijat/aloituspaikat (yhteishaku)	hakijat / aloituspaikat	1,13	1,02	1	0,97	-3,0
Yhteishaun kautta aloittaneet	lkm	1103	1083	1070	1 067	-0,3
Jatkuvan haun kautta aloittaneet ²⁾	lkm	1 663	4 609	4000	5 472	36,8

Yhteishaun aloituspaikkamäärien tarkasteluun tulee edelleen vaikuttamaan alueellinen ennuste ikärakenteesta, jonka perusteella yhteishaun kautta hakeutuvien ikäluokat laskevat selkeästi vuoteen 2030 tultaessa.

Vetovoimaisuuteen vaikutti osaltaan mm. laajennetun oppivelvollisuuden voimaantulo sekä opiskelijoiden vapaa hakeutumisoikeus. Salpauksessa vapaa hakeutumisoikeus näkyi mm. hakijoiden keskittymisessä Lahden kampuksille, vaikka samaa koulutusta oli tarjolla myös Heinolassa.

Jatkuva haku vuonna 2023

Jatkuva haku väljänä ammatilliseen koulutukseen on vakiinnuttanut paikkansa. Jatkuvan haun kautta opiskelijoiksi otettiin yhteensä 5472 henkilöä. Alla olevassa taulukossa on kuvattuna jatkuvan haun aloittaneet opiskelijat vuonna 2023 tutkintotyypeittäin.

Jatkuvan haun kautta aloittaneet tutkintotyypeittäin	Opiskelijat
Aloitusvuosi 2023	
Perustutkinto	1 964
Ammattitutkinto	694
Erikoisammattitutkinto	779
Ei tutkintotavoitetta	2 035
Yhteensä	5 472

Jatkuvan haun kautta eniten hakemuksia tuli perustutkinnoissa sosiaali- ja terveysalan, liiketoiminnan, kasvatus- ja ohjausalan sekä logistiikan perustutkintoihin. Lisäksi tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen hakijoita oli paljon (513 hlöä).

Ammattitutkintoissa eniten hakemuksia tuli mm. eläintenhoidon, liiketoiminnan ja kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkintoihin. Erikoisammattitutkinnoissa eniten hakemuksia tuli mm. tuotekehitystyön ja johtamisen ja yritysjohtamisen erikoisammattitutkintoihin.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, jatkuva haku, aloittaneet vuonna 2023

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa jatkuvan haun tavoitteeksi oli vuodelle 2023 asetettu 4000 henkilöä. Tavoite ylittyi selvästi, toteutunut määrä 5472. Tähän vaikutti erityisesti oppisopimusten kasvu ja lisääntynyt verkko-opintojen sekä monimuotokoulutuksen tarjonta sekä koulutustarjonnan kehittäminen.

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Hakeutuminen						
Jatkuvan haun kautta aloittaneet ²⁾	lkm	1 663	4 609	4000	5 472	36,8

Vuonna 2022 kaikkia koulutusaloja koskeva kehittämiskohteena ollut jatkuvan oppimisen sekä jatkuvan haun prosessin sujuvoittaminen tuotti tulosta vuodelle 2023. Työ tämän osalta jatkuu edelleen ja mm. verkkototeutusten määrän lisääminen on kaikkien alojen tavoite ja edellytys kiristyneessä kilpailussa pärjäämiseksi.

2.3.2 Opiskelijavuodet ja -määrät

Ammatillisen koulutuksen lain mukaisesti rahoituksessa seurataan opiskelijavuosia. Opiskelijavuosi voi muodostua usean eri henkilön opintosuorituksista. Salpauksessa seurataan sekä kertyneitä opiskelijavuosia, että opiskelijamääriä (henkilöitä). Lisäksi rahoituksen vaikuttavuusosuuteen vaikuttavat suoritettut tutkinnot, tutkinnon osat sekä osaamispisteet.

Opiskelijavuodet vuonna 2023

OKM myönsi ensikertaisessa rahoituksessa Salpaukselle 5924 opiskelijavuotta, mikä oli lähes sama edelliseen vuoteen verrattuna. Ministeriön loppuvuodesta myöntämien 49 lisävuoden myötä rahoituksen perustana oleva kokonaisvuosimäärä nousi 6032, toteutuneen kokonaisopiskelijavuosimäärän ollessa 6389. Eli ylitystä oli lopulta 357 opiskelijavuotta

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Opiskelijavuodet ³⁾	lkm	6 180	6 015	5 924	6 389	7,8
- yhteishaku	lkm	2 046	2 146	1 924	2 205	14,6
- jatkuvahaku	lkm	4 134	3 869	4 059	4 185	3,1
josta oppisopimuskoulutuksen osuus	lkm	1 506	1 507	1 550	1 974	27,4

Tavoitteelliseen opiskelijamäärään saavuttamiseksi Salpauksessa on tehty erilaisia toimenpiteitä mm. jatkuvan haun ja markkinoinnin kehittämisessä. Työelämän tarpeisiin on vastattu mm. yritysten henkilökohtaisilla kontaktoinneilla sekä esim. Hämeen kauppakamarin yhteisillä ”Kohtaa osaaja ajoissa tapahtumilla”. Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen (TUVA) lisättiin koulutuspaikkojen määrää kesken toimintavuoden vastaamaan kasvaneeseen kysyntään.

Opiskelijavuositavoitteen ylittämiseen vaikuttivat mm. hakeutumisen joustavuuden kehittyminen ja koulutustarjonnan näkyvämmäksi tekeminen. Erityisessä roolissa oli yhä lisääntynyt ja syventynyt yritysten kanssa tehtävä yhteistyö sekä monipuolistuneet koulutusten toteutustavat (digitaaliset toteutukset, koulutus- ja oppisopimukset, henkilökohtaistamisen kehittyminen).

Opiskelijavuosien kertymää edellisestä vuodesta lisäsi erityisesti jatkuvassa haussa ja oppisopimuksessa onnistuminen. Toisaalta työpaikat vetivät opiskelua enemmän puoleensa

Talousarvion toteutuminen

nuoria aikuisia, jolloin opintojen keskeytyminen lisääntyi hieman tässä ikäluokassa tai opintojen jatkaminen siirtyi myöhemmäksi.

Alla olevassa taulukossa kuvattuna Salpauksen opiskelijavuodet v. 2023 rahoituksittain.

Rahoitus	Opiskelijavuosi
VOS-rahoitteinen koulutus	6 008
Työvoimakoulutus (VOS)	358
Työvoimakoulutus (ELY-keskus)	104
Muuta kautta rahoitettu	165
Yhteensä	6 635

Opiskelijamäärä vuonna 2023

Alla olevassa taulukossa kuvattuna Salpauksen opiskelijamäärä v. 2023 rahoituksittain.

Rahoitus	Opiskelijamäärä
VOS-rahoitteinen koulutus	12 089
Työvoimakoulutus (VOS)	807
Työvoimakoulutus (ELY-keskus)	640
Muuta kautta rahoitettu	965
Yhteensä	14 501

2.3.3 Tutkintojen suorittaminen

Vuonna 2023 suoritettiin yhteensä 1980 tutkintoa (perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot), jolloin laskua vuoteen 2022 (suoritettujen tutkintojen määrä 2 555 verrattuna oli 575 tutkintoa).

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna suoritettujen tutkintojen määrä v. 2023.

Suoritettut tutkinnot yhteensä	2021	2022	2023
Perustutkinnot	1 601	1 571	1 315
Ammattitutkinnot	581	497	278
Erikoisammattitutkinnot	485	487	387
Suoritettut tutkinnot yhteensä	2 667	2 555	1 980

Tutkintojen välisissä suoritusmäärissä on runsasta vaihtelua, erityisesti tekniikan aloilla. Joissakin tutkinnoissa saattoi olla yksi tutkinnon suorittaja, kun taas vetovoimaisimmissa tutkinnoissa oli n. 200 suorittajaa. Koronan vaikutus joidenkin opiskelijoiden tutkintojen suorittamiseen on nähtävissä niin, että opintoajat ovat hieman venyneet alkuperäisestä suunnitelmasta, jolloin myös valmistuminen on siirtynyt myöhemmäksi. Tämä näkyy osalla myös oppisopimuskoulutusaikojen hienoisena pidentymisenä.

Talousarvion toteutuminen

Alla kuvatussa taulukossa näkyvät suoritettut tutkinnot Salpauksen vastuualueittain vuonna 2023.

Suoritettut tutkinnot vastuualueittain	2021	2022	2023
VA 3 Palvelu-, hyvinvointi- ja kulttuurialat	1 012	907	801
VA 2 Tekniikan ja luonnonvara-alat	968	1 023	734
VA 4 Yritys- ja työelämäpalvelut	687	625	445
Suoritettut tutkinnot yhteensä	2 667	2 555	1 980

Yritys- ja työelämäpalveluiden suoritettut tutkinnot koostuvat pääosin kaupan- ja hallinnon alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista. Muut kuin kaupan- ja hallinnon alan ammatti- ja erikoisammattitutkinnot sisältyvät VA2 ja VA3 määriin (esim. eläintenhoidon ammattitutkinto sisältyy Tekniikan ja luonnonvara-alojen tutkintomääriin).

Perustutkintojen osalta tutkinnon suorittamisten laskevaa trendiä selittää mm. parantunut työllisyystilanne, joka vaikuttaa opintoihin sitoutumiseen ja suorittamiseen. Erityisesti tämä on näkynyt sosiaali- ja terveysalalla, jossa on iso tarve työntekijöistä ja jonne voi työllistyä hoiva-avustajaksi jo kahden tutkinnon osan suorittamisella. Tekniikan alojen tutkintojen suorituspäässä on paljon vaihtelua eri tutkintojen välillä. Kokonaisuudessaan tekniikan alojen vetovoima on kasvanut hyvän työllistymisen takia, joka näyttäytyy tutkintojen suorittamisten määrässä positiivisena.

Ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot ovat pääsääntöisesti jo työelämässä olevien henkilöiden osaamisen kehittämiseen, täydentämiseen ja uuteen työtehtävään siirryttäessä suoritettava tutkinto. Ennustettavuus siitä, kuinka paljon suoritetaan ammattitutkintoja tai erikoisammattitutkintoja, on haastavaa. Koska tutkintojen keskimääräinen suoritus-aika on 1–1,5 vuotta, ammattitutkinnon suorittaneiden määrä näkyy laskuna edelliseen tilinpäätökseen nähden, vastaavasti nousua tähän odotetaan taas vuodelle 2025. Myös työelämässä oleva työvoimapula aiheuttaa sen, että osalla aloista potentiaalisilla opiskelijoiden on vaikea osallistua koulutuksiin työkiireiden takia. Tämä näkyy erityisesti sosiaali- ja terveysalalla. Luonnonvara-aloilla ammattitutkintojen suorittaminen on kasvanut selkeästi.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, tutkintojen suorittaminen

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettu suoritettujen tutkintojen tavoite (2150) tutkintojen suorittamisesta jäi alle tavoitellut määrän (toteuma 1980). Perustutkinnoissa tavoitteellinen määrä jäi tavoitteesta -85, samoin ammattitutkinnoissa -72, erikoisammattitutkinnoissa alitus oli pienin -13.

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Suoritettut tutkinnot	lkm	2 643	2 555	2 150	1 980	-7,9
- perustutkinnot	lkm	1 638	1 571	1 400	1 315	-6,1
- ammattitutkinnot	lkm	579	497	350	278	-20,6
- erikoisammattitutkinnot	lkm	426	487	400	387	-3,3

Perustutkintojen alhaisempaan suoritukseen vaikutti mm. korona-aikaiset opintojen viivästymiset sekä erityisesti yli 18-vuotiaiden opintojen keskeytymiset oppilaitoksesta riippumattomista syistä. Nämä syyt liittyvät usein miten nuoren oman elämän hallintaan, hyvinvointiin ja sosiaaliseen verkostoon. Koko tutkintojen suorittamismäärien laskussa näkyy mm. parantunut työllisyystilanne siten, että aikuiset suorittivat vain tarvitsemiaan tutkinnon

osia ja mm. prosessiteollisuuden perustutkinnosta jäi usein suorittamatta ns. yhteiset tutkinnonosat.

2.3.4 Tutkinnon osien suorittaminen

Seuraavissa taulukoissa on kuvattu suoritettujen tutkintojen sekä tutkinnon osien laajuus osaamispisteinä (perustutkinnot, ammattitutkinnot sekä erikoisammattitutkinnot) trendivertailuna vuosilta 2022–2023.

Suoritettut tutkinnon osat (laajuus) yhteensä	2021	2022	2023
Perustutkinnot	14 227	13 875	14 016
Ammattitutkinnot	1 819	1 397	1 074
Erikoisammattitutkinnot	1 177	1 337	1 149
Suoritettut tutkinnon osat yhteensä	17 223	16 609	16 239

Vuonna 2023 kehitettiin salpaustasoisia toteutuksia, esim. yrittäjyysopintoja sekä työelämälähtöisiä osatutkintototeutuksia eri aloille. Erityisesti tekniikan aloille tulee lisätä ammattitutkintotarjontaa perustutkinnon suorittamisen sijaan ja vaihtoehdoksi.

Ammattitutkinnoissa ja erikoisammattitutkinnoissa tutkinnon osien suorittamiseen ovat vaikuttaneet vastaavat asiat, kun edellä on kuvattu koko tutkintojen suorittamisen osalta.

Raportointia tulee kehittää edelleen, ja sillä tukea tuloksellisuuden reaaliaikaista seurantaan oikea-aikaisten toimenpiteiden suuntaamiseksi.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, tutkinnon osien suorittaminen

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettu tavoite (16 000) tutkintojen osien suorittamisen osalta ylittyi hieman (toteutunut määrä 16 239). Perustutkinnoissa tavoitteellinen määrä ylittyi eniten (+516). Ammattitutkinnoissa tavoiteltu jäi alle tavoitteen (-326) ja erikoisammattitutkinnoissa toteutunut määrä ylitti tavoitteellisen määrän +49.

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Suoritettut tutkinnon osat	lkm	17 223	16 609	16 000	16 239	1,5
- perustutkinnot	lkm	14 227	13 875	13 500	14 016	3,8
- ammattitutkinnot	lkm	1 819	1 397	1 400	1 074	-23,3
- erikoisammattitutkinnot	lkm	1 177	1 337	1 100	1 149	4,5

Osatutkinnon suorittaneiden toteumaan trendissä verrattuna aiempiin vuosiin vaikuttivat vastaavat asiat kuin edellä mainituissa koko tutkintojen suorittamisessa (erityisesti koronan vaikutukset).

Osatutkintojen suorittamisen kohdalla on huomioitava, että oppivelvollisten tavoitteena tulee laajennetun oppivelvollisuuslain mukaan olla koko tutkinnon suorittaminen aina, kun se opiskelijan koulunkäyntikykyisyys huomioiden on mahdollista. Osaamistaan täydentävillä ja uudistavilla aikuisopiskelijoilla tavoite voi olla työelämän tarpeiden takia vain jonkin tutkinnon osan suorittaminen. Osatutkintojen tarjonnan lisäämiseen mm. verkko- ja monimuotototeutuksina tulee jatkossa kiinnittää erityistä huomiota.

2.3.5 Oppisopimuskoulutusten opiskelijamäärä ja oppisopimuksen purku

Alla olevassa taulukossa on kuvattuna trendivertailuna vuosilta 2021–2023 (oppisopimuskoulutuksen opiskelijavuodet, solmittujen oppisopimusten määrät, purkautuneiden sopimusten määrät sekä eronneiden opiskelijoiden prosentuaalinen määrä vuonna 2023).

Opiskelijamäärä ja purku	2021	2022	2023
Opiskelijavuodet	1 602	1 645	1 974
Oppisopimukset	3 085	3 264	3 725
Purkautuneet oppisopimukset	214	264	285
Eronneet %	7,0	8,0	8,0

Solmittujen oppisopimusten määrä on edellisvuosiin nähden yhä edelleen kasvussa. Raportointi sisältää oppisopimuskoulutuksessa olevat opiskelijat, joiden oppisopimus on tehty koko opiskeluajalle. Oppisopimuksella tutkintoon opiskeli v. 2023 yhteensä 3725 opiskelijaa, kun vuonna 2022 vastaava määrä oli 3264.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, oppisopimusten määrä sekä purkautuminen ja eroaminen

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Oppisopimusten määrä	lkm	3 085	3 264	3 280	3 725	13,6

Talousarviossa v. 2023 asetettu tavoite oppisopimusten määrälle ylittyi selkeästi (+445). Oppisopimuskoulutuksen trendi on ollut kasvava mm. työvoiman lisääntyneen kysynnän vuoksi. Kasvuun on vaikuttanut myös vuonna 2018 ammatillisen koulutuksen lakiuudistuksen yhteydessä tehdyt muutokset ja mahdollisuudet mm. lyhyempien oppisopimusjaksojen tekemiseen opintojen aikana tai esim. kesäajalla.

Salpaus on myös mukana OKM:n kolmivuotisessa kokeilussa, jossa tavoitteena on lisätä alle 20-vuotiaiden ensimmäisen perustutkinnon suorittamista oppisopimuksella ja siten parantaa alueella sekä veto- että pitovoimaa nuorten kohdalla. Tämä kokeilu on edennyt hyvin. Nuorten alle 20-vuotiaiden oppisopimuksia solmittiin Salpauksessa vuodelle 2023 yhteensä 446 kappaletta, 382 eri opiskelijalle. Työelämää kannustetaan edelleen toteuttamaan yhä enemmän lyhyitäkin oppisopimusjaksoja, esimerkiksi opiskelijoiden loma-aikana tehtävinä oppisopimuksina. Koska oppisopimus on aina myös työsuhde, sillä parannetaan samalla koko alueen veto- ja pitovoimaa sekä kiinnitetään opiskelijat työpaikoille jo opiskeluaikana.

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Opinnoista eroaminen						
Oppisopimusopinnoista eroaminen	%	7	8	7,0	8,0	14,3

Talousarviossa v. 2023 asetettu tavoite (7,0 %) oppisopimusten purkautumiselle tai oppisopimusopinnoista eroamiselle toteutui tilinpäätökseen nähden hieman huonompana (8,0 %). Oppisopimusten purkautumiset sekä eroamiset johtuvat pääosin joko työpaikan vaihtamisesta tai työtehtävien merkittävästä muutoksesta omassa työpaikassa. Koulutuksen järjestämiseen liittyvää eronsyytä ei ollut yhtään v. 2023.

2.3.6 Eronneiden määrät

Eronneiden määrää seurattiin vuonna 2023 eri ikäryhmien osalta: alle 18-vuotiaat, 18–24-vuotiaat, 25–29-vuotiaat sekä yli 30-vuotiaat. Rajaus 29-ikävuoteen perustuu nuorisolain määritelmään, jossa nuorilla tarkoitetaan alle 29-vuotiaita ja heidän erotessaan heistä tulee tehdä ilmoitus myös asuinkuntaan.

Alla olevassa taulukossa on tilastoituna v. 2023 osalta eronneet opiskelijat ikäryhmittäin. Raportissa on mukana ne opiskelijat, joiden tavoitteena on koko perustutkinto. Oppisopimuskoulutuksessa olevat opiskelijat, joiden oppisopimus on tehty koko opiskeluajalle, on rajattu pois.

Ikäryhmä	2023	
	Eronneita	%
Eronneet opiskelijat – alle 18 v.	52	1,85 %
Eronneet opiskelijat – 18-24 v.	393	17,47 %
Eronneet opiskelijat – 25-29 v.	99	15,74 %
Eronneet opiskelijat - yli 30 v.	249	14,71 %
Yhteensä	793	10,75 %

Eronneiden määrät nousivat hieman vuodesta 2022 (1,45 %) vuoteen 2023 (1,85 %) nähden alle 18-vuotiaiden osalta. Salpauksessa otettiin vuoden 2023 tarkasteluun yli 18-vuotiaissa kaksi eri ikäluokkaa; 18–24-vuotiaat sekä 25–29-vuotiaat. Molemmat ikäryhmät kuuluvat nuorisotakuun piiriin. Edellä mainituissa ikäryhmissä eronneiden määrät pysyivät miltei vastaavina edellisvuoteen verrattuna. Oppivelvollisten lisäksi Salpauksessa panostetaan erityisesti toimenpiteisiin näiden ikäryhmien eronneeksi katsomisen vähentämiseksi.

Tehdyistä tukitoimista huolimatta emme saavuttaneet vuodelle 2023 asetettuja tavoitteita, lukuun ottamatta alle 18-vuotiaiden ikäluokkaa. Erityisesti hyvä työllisyystilanne veti opiskelua enemmän puoleensa nuoria aikuisia, jolloin opintojen aloittaminen tai jatkaminen siirtyi myöhemmäksi. Tämä näkyi erityisesti aikuisten opintojen keskeytymisenä 2023. Suhdanteiden taas heikentyessä on kuntienkin vaikeaa saada pysyvää työtä ilman ensimmäistä tutkintoa. Salpauksessa eronneiden määrät ovat valtakunnallista keskitasoa. Tyypillisimmät erojen syyt ovat henkilökohtaiset syyt tai että henkilö katsotaan eronneeksi. Eronneeksi katsomiseen johtaa useimmiten opiskelijan poisjääminen koulusta niin että hänen opintonsa eivät etene, hän ei sitoudu sovittuihin tukitoimiin ja lopulta jättää kokonaan vastaamatta oppilaitoksen yhteydenottoihin. Näissä tilanteissa on usein taustalla mm. sosiaaliset- tai mielenterveydelliset ja/tai taloudelliset syyt.

Eronneeksi katsomisen määrän alenemiseen alle 18-vuotiailla on vaikuttanut oleellisesti Oppivelvollisuuslaki (L 1214/2020, § 13); oppivelvollinen opiskelija ei voi erota omasta ilmoituksesta. Jotta oppivelvollisuuden piiriin kuuluva opiskelija voi omasta halustaan erota, tulee hänellä olla vahvistettuna uusi opiskelupaikka toisaalta.

Oppivelvollinen opiskelija voidaan myös katsoa eronneeksi oppilaitoksen puolelta, mikäli opiskelijan opinnot eivät ole edenneet kaikista tehdyistä tukitoimenpiteistä huolimatta. Tässä tapauksessa oppilaitoksella on aina velvoite tehdä ilmoitus Valpas-palvelun kautta asuinkunnalle, jolloin opiskelijan ohjaus- ja valvontavastuu siirtyy asuinkunnalle.

Ei-oppivelvollinen opiskelija tulee lain mukaan katsoa eronneeksi silloin, kun opiskelijaan ei useista yrityksistä huolimatta saada lainkaan yhteyttä tai opiskelija ei ole motivoitunut opintojen edistämiseen tai hän ei sitoudu sovittuihin opintoja edistäviin suunnitelmiin ja

toimenpiteisiin. Salpauksella on erityinen huoli nuorten täysi-ikäisten opiskelijoiden eroamisen määrästä (18–24-vuotiaat). Tästä ikäryhmästä vertailutietoa saadaan vasta 2023 vuodesta alkaen. Syy eroihin on usein koulukuntoisuudessa (fyysinen ja psyykinen terveys tai päihteet) tai haasteet oman elämänhallinnassa. Kriittinen kohta opintojen jatkumisessa on usein juuri täysi-ikäisyyden saavuttaminen ja siinä riittävien tukitoimien varmistaminen moniammatillisesti. Myös kodin/hoitajien rooli on edelleen merkityksellinen, juridisesti täysi-ikäisyydestä huolimatta tämän ikäluokan nuoret tarvitsevat usein vahvaa turvaverkkoa oman elämänsä tärkeissä päätöksissä. Koulutuskeskus Salpaus ilmoittaa opintojen keskeytyessä alle 29-vuotiaan nuoren tiedot kaupungin/kunnan Nuorisopalveluihin etsivään nuorisotyöhön. Myös koronapandemian vaikutukset ovat valitettavasti edelleen nähtävissä edellä mainitun ikäluokan eroamisprosentissa.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, opinnoista eroaminen

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettua tavoitetta (9,5 %) koko tutkinnon suorittavien eroamisissa ei saavutettu. Opinnoista eroamisen (tavoitteena koko tutkinto) toteuma oli 10,75 %. Tämä oli talousarvioon asetettuun määrään verrattuna 13,2 % heikompi tulos.

Salpauksessa otettiin tarkempi ikäluokkatarkastelu (asteikko 18–29-vuotiaat jaettiin 18–24-vuotiaisiin sekä 25–29-vuotiaisiin) käyttöön kesken vuotta 2023, jolloin 18-24-vuotiaiden ikäluokkajaottelu ei näy tulokorttitasolla, eikä sille oltu asetettu omaa tavoitetta.

Alle 18-vuotiaiden eroamisen prosentti talousarvioon asetetusta tavoitteesta (2 %) jäi toteumaltaan hieman alhaisemmaksi (1,85 %). Tämä on erittäin positiivinen suunta (poikkeama talousarvioon asetettuun nähden 7,5 % parempi), joskin sitä selittää oppivelvollisuuslaki, joka rajoittaa huomattavasti oppivelvollisen opiskelijan eroamista omasta ilmoituksesta.

18–29-vuotiaiden osalta talousarvioon asetettu tavoite oli 14 %, joka toteutui hieman isompana (toteuma 14,71 %).

Syy näihin eroihin on usein koulukuntoisuudessa (fyysinen ja psyykinen terveys tai päihteet) tai haasteet oman elämänhallinnassa. Tähän ryhmään kuuluvia nuoria ei usein tavoiteta lainkaan monista yrityksistä huolimatta heidän jättäytyessään pois koulusta, jolloin oppilaitoksen tukitoimet eivät heitä tavoita. Näistä kaikista ilmoitetaan nuoren asuinkuntaan. Koronavuosien vaikutusta nuorten koulukuntoisuuteen ja opintojen etenemiseen arvioidaan sekä valtakunnallisesti että alueellisesti vielä useidenkin vuosien ajan. Selkeää mittaria ja seurantamekanismia tähän ei kuitenkaan ole, vaan arviot perustuvat usein eri moniammatillisten työryhmien sirpaleiseen tietoon asiasta (opot, kuraattorit, terveydenhoitajat, sosiaali- ja nuorisotiimi jne.)

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Opinnoista eroaminen						
Opinnoista eroaminen (tavoitteena koko tutkinto) ³⁾	%	10,27	9,43	9,5	10,75	13,2
Opinnoista eroaminen, alle 18 -vuotiaat ³⁾	%	1,82	1,45	2,0	1,85	-7,5
Opinnoista eroaminen, 18-29 -vuotiaat ³⁾	%	17,35	16,39	14,0	14,71	5,1
Oppisopimusopinnoista eroaminen	%	7	8	7,0	8,0	14,3

Eroamisen vähentämiseksi on tehty useita toimenpiteitä, mm. sisäinen tarkastus kohdennettiin v. 2023–2024 eroamisprosessiin. Lisäksi Salpauksen TUVA-koulutusta kehitettiin myös aikuisemmalle kohderyhmälle 18–29-vuotiaille, koska tämä ryhmä keskeyttää Salpauksessa eniten ja koska Lahden alueen työvoimapalveluiden asiakaskunnassa heitä on merkittävä määrä.

2.3.7 Työllistyminen

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden työllistyminen oppilaitosten välisessä valtakunnallisessa vertailussa pohjautuu Opetushallituksen Vipunen-tietokantaan (<https://vipunen.fi/fi-fi>). OKM sekä OPH käyttävät näitä tietoja oppilaitosten välisissä vertailuissa ja rahoituspäätösten pohjätietoina.

Työllistymisen tietoja seurataan trendivertailuna. Tilastokeskuksen työllistymistiedot saadaan kahden vuoden viiveellä. Vuoden 2021 lopussa 53 % Salpauksessa ammatillisen perustutkinnon vuonna 2020 suorittaneista oli työllisiä tai työllisiä opiskelijoita. Työelämässä olevien määrä laski selkeästi vuoden 2020 tilanteeseen verrattuna. Työttöminä vuoden 2021 lopussa oli 18 %, kun vastaava luku oli 2020 oli 12 %. Tässä on selkeästi nähtävissä koronan vaikutukset työllistymiseen työpaikkojen sulkeutuessa ja niiden hitaan avautumisen jälkeen. Monet palvelualojen työpaikat eivät avautuneet entisessä laajuudessaan tai jopa päättivät toimintansa asiakkaiden ostokäyttäytymisen ja etätöön lisääntymisen seurauksena. Työllistymisessä on myös selkeitä tutkintokohtaisia eroja. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan, ravintola- ja cateringalan, liiketoiminnan sekä logistiikan aloilta valmistuneet opiskelijat sijoittuivat hyvin työelämään. Vastaavasti taideteollisuusosalta ja rakennusosalta valmistuneita oli suhteessa eniten työttöminä.

Alla on kuvattu ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden työllistyminen 1 v. tutkinnon jälkeen (lähde Opetushallituksen Vipunen-tietokanta).

1 v tutkinnon jälkeen	Päätöminen työllinen	Työllinen opiskelija	Päätöminen opiskelija, koululainen	Työtön	Varusmies, siivipalvelusmie s	Eläkeläinen, sis. Työttömyys-eläkkeellä olevat	Muu tai tuntematon	Muuttanut maasta	Yhteensä
2019	1 110	90	114	282	42	24	114	9	1 782
2020	870	105	120	309	66	6	96	1-4	1 578
2021	714	84	81	183	48	9	90	9	1 218

Alla olevassa taulukossa on kuvattu työttömät työnhakijat Päijät-Hämeessä (tilanne 11/2023, lähde Hämeen ELY-keskuksen työllisyyskatsaus 11/2023).

	Työvoima	Työttömät työnhakijat määrä	Työttömät työnhakijat osuus työvoimasta	Työttömät työnhakijat alle 20-vuotiaat määrä	Työttömät työnhakijat alle 25-vuotiaat määrä
Asikkala	3 256	312	9,6 %	5	20
Hartola	1 009	113	11,2 %	5	10
Heinola	7 448	983	13,2 %	21	67
Hollola	10 482	761	7,3 %	14	57
Iitti	2 782	267	9,6 %	9	26
Kärkölä	1 958	197	10,1 %	0	10
Lahti	56 108	7 529	13,4 %	152	786
Orimattila	7 203	812	11,3 %	25	75
Padasjoki	1 061	129	12,2 %	0	0
Sysmä	1 272	119	9,4 %	0	5
Päijät-Häme	92 579	11 222	12,1 %	231	1 056

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, työllistyminen

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettua tavoitetta (67 %) työllistymisessä ei saavutettu. Työllistymisen toteuma oli 53 %. Työllistymisen laskuun on selkeästi vaikuttanut v. 2020 alkanut koronapandemia, joka näyttäytyy vahvasti vielä työllistymistä koskevissa tiedoissa, jotka raportoivat kahden vuoden viiveellä ollen vuodelta 2021. Valtakunnallisesti tarkasteltuna Päijät-Häme kuuluu edelleen vuonna 2023, useista tehdyistä kehittämistoimenpiteistä huolimatta Suomen korkeimpien työttömyyslukujen alueeseen.

Talousarvion toteutuminen

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen ⁴⁾						
Työllistyminen	%	66,3	57,0	67,0	53,0	-20,9

2.3.8 Jatko-opintoihin sijoittuminen

Alla kuvattuna jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus tutkinnon suorittaneista (lähde Opetushallituksen Vipunen-tietokanta) vuosilta 2019–2021 tutkinnon suoritusvuoden jälkeisen tilastovuoden lopussa. Tilastossa on ammatillisen tutkinnon (perustutkinto sekä ammattitutkinto) suorittaneet, jotka ovat siirtyneet jatko-opintoihin eri kouluasteille. Vuodesta 2021 alkaen valtakunnalliseen seurantaan ei sisälly erikoisammattitutkinnot. Jatko-opintotiedot tilastoituvat valtakunnallisesti kahden vuoden viiveellä.

Jatko-opintoihin sijoittumisen tietoja on seurattu trendivertailuna (vuoden 2021 tilinpäätöstiedot verrattuna vuoden 2020 vastaaviin tietoihin)

Jatko-opintoihin sijoittuneiden osuus tutkinnon suorittaneista			
	2019	2020	2021
Ammatillinen perustutkinto	6,4 %	7,6 %	6,7 %
Ammattitutkinto	3,4 %	2,3 %	2,7 %
Erikoisammattitutkinto		1,2 % – 4,9 %	
Yhteensä	5,8 %	6,7 %	5,6 %

Koko salpaustasolla jatko-opintoihin sijoittuneiden määrä on pienessä laskussa vuoteen 2020 nähden ja paras tulos tässä on perustutkinnon suorittaneissa 6,7 %.

Ammatti- ja erikoisammattitutkinnon suorittaneet ovat usein perheellisiä, jo työelämässätoimivia, eikä heillä ole niin usein tavoitteena jatko-opinnot, kun nuoremmilla perustutkintoa opiskelevilla. Ammatti- ja erikoisammattitutkinnot eivät myöskään sisällä jatko-opintoja tukevia yhteisiä pakollisia tutkinnon osia. Laskuun on osaltaan vaikuttanut vuonna 2020 alkanut koronapandemia. Jatko-opintoihin sijoittumisessa on myös selkeitä tutkintokohtaisia eroja. Esimerkiksi liiketoiminnan sekä tieto- ja tietoliikennetekniikan aloilta valmistuneet opiskelijat sijoittuivat hyvin jatko-opintoihin. Vastaavasti kiinteistöpalvelualan ja kone- ja tuotantotekniikasta valmistuneet olivat suhteessa vähiten siirtyneet jatko-opintoihin.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, jatko-opintoihin sijoittuminen

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettua tavoitetta (6,5 %) jatko-opintoihin sijoittumisessa ei saavutettu. Jatko-opintoihin sijoittumisen toteuma oli 5,6 %. Jatko-opintotiedot tilastoituvat valtakunnallisesti kahden vuoden viiveellä.

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Työllistyminen ja jatko-opintoihin sijoittuminen ⁴⁾						
Jatko-opintoihin sijoittuminen, amk+yliopisto ¹⁾	%	5,8	6,7	6,5	5,6	-13,8

Toisen asteen ammatilliset tutkinnot mahdollistavat jatko-opinnot erityisesti ammattikorkeakoulussa. Salpaus toteuttaa MOTARI-opintoja yhteistyössä LAB-ammattikorkeakoulun (mm. liiketoiminta, matkailu, sosiaali- ja terveysala) Metropolia

ammattikorkeakoulun (autoala) sekä Humanistisen ammattikorkeakoulu Humakin (nuoriso- ja yhteisöohjaajat) kanssa. MOTARI-opinnot sujuvoittavat siirtymistä ammatillisesta perustutkinnossa ammattikorkeakouluopintoihin ja lyhentää niiden kestoja. Opinnot on suunnattu Salpauksen perustutkinto-opiskelijoille, joilla on suunnitelmassa ammattikorkeakoulututkinto. MOTARI-opintoihin haki Salpauksesta 36 opiskelijaa ja 26 hyväksyttiin. Vuoden aikana tutkinto-opiskelijaksi hyväksyttiin 15 opiskelijaa.

Usein opiskelijat siirtyvät ammatillisen tutkinnon suorittamisen jälkeen suoraan työelämään tai armeijaan ja hakeutuminen ammattikorkeakouluun tapahtuu vasta myöhemmin. Nykyisin ammattikorkeakouluopiskelijoista jo lähes puolella on taustalla ammatillinen tutkinto.

Salpauksessa kiinnitetään huomiota opiskelu- ja urasuunnittelun toteutukseen sekä opiskelijan kanssa käytävään päättökeskusteluun. Näillä pyritään varmistamaan, että tutkinnon suorittamisen ohella opiskelijalla on tavoitteena sijoittua työhön tai jatko-opintoihin. Myös monipuolisia toimenpiteitä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa kehitetään edelleen (yrittäjät, kumppanit, hankkeet sekä oppilaitokset).

2.3.9 Opiskelijapalaute

Ammatillisista perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnoista kerätään opiskelijapalautetta valtakunnallisilla Opetushallituksen kyselyillä. Opiskelijapalautetta ei kerätä TUVAn, TELMAN tai tutkinnon osaa pienempiä kokonaisuuksia suorittavilta opiskelijoilta sekä opiskelijoilta, jotka tulevat suoraan näyttöön. Palautteen valtakunnallinen kausi on aina 1.7.–30.6. välisellä ajalla. Palautteen avulla seurataan ja kehitetään opiskelijoiden tyytyväisyyttä koulutuksen järjestämiseen ja sen vaikuttavuuteen. Palaute kerätään opintojen aloitus- ja päättövaiheessa. Mikäli opiskelija suorittaa vain tutkinnon osan/osia, vastaa hän ainoastaan päättökyselyyn. Opiskelijapalaute on työelämäpalautteen ohella määritelty yhdeksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien vaikuttavuusrahoituksen perusteeksi.

Opiskelijapalaute vuodelta 2023

Salpauksen vastausprosentti oli vuonna 2023 aloituskyselyssä 52 %. Päättökyselyssä vastausprosentti Salpauksessa oli 58 % koko tutkinnon suorittaneiden osalta sekä tutkinnon osan tai osia suorittaneiden osalta 38 %. Opiskelijapalautteen tuloksia voidaan pitää vastausprosenttimäärän lisäksi myös erityisesti sisällöllisten vastausten pohjalta hyvänä, vaikka alakohtainen vaihtelu tehdyistä toimenpiteistä ja henkilöstön opastuksesta huolimatta on edelleen liian suurta. Salpauksen vastausten keskiarvo oli 4,1 asteikolla 1–5.

Valtakunnallista vertailua edellä mainittuihin lukuihin on saatavilla (Vipunen.fi) koko vuoden 2023 tietojen osalta maaliskuussa 2024. Osasta vuotta saatavilla olevien valtakunnallisten vertailutietojen pohjalta Salpauksen vastausprosentit ja vastausten keskiarvot ovat valtakunnallisella tasolla.

Talousarvion toteutuminen

Aloituskysely

4 145	2 151	52 %	4,3	0,94	8,5	54
Lähetetyt lkm	Vastaajamäärä	Vastausprosentti	Skaalat (1-5) k.a.	Keskijajonta	Suosittelu (0-10) k.a.	NPS Score

Päätökysely, koko tutkinnon suorittaneet

1 953	1 129	58 %	4,2	1,03	8,2	47
Lähetetyt lkm	Vastaajamäärä	Vastausprosentti	Skaalat (1-5) k.a.	Keskijajonta	Suosittelu (0-10) k.a.	NPS Score

Päätökysely, osatutkinnon suorittaneet

435	165	38 %	4,0	1,18	7,9	39
Lähetetyt lkm	Vastaajamäärä	Vastausprosentti	Skaalat (1-5) k.a.	Keskijajonta	Suosittelu (0-10) k.a.	NPS Score

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, opiskelijapalaute

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettu opiskelijapalautteen vastausten keskiarvon tavoite (4,0) ylittyi niukasti (4,1). Tulos oli 2,5 % parempi asetettuun tavoitteeseen nähden.

Aloituskyselyn vastausprosentin osalta asetettu tavoite oli 49 % ja toteuma 52 %, jolloin tulos oli arvioitua 6,1 % parempi. Päätökyselyn (koko tutkinnon suorittaneet) vastausprosentin asetettu tavoite ja toteuma oli 58 %. Päätökyselyn (osatutkinnon suorittaneet) vastausprosentin tavoite jäi arvioitua 40 % pienemmäksi (38 %), jolloin poikkeama asetettuun tavoitteeseen oli 6,5 %.

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Opiskelijapalaute	ka.	4,1	4,2	4,0	4,1	2,5
- opiskelijapalaute, aloituskysely (vastausprosentti)	%	53	36	49,0	52,0	6,1
- opiskelijapalaute, päätökysely, koko tutkinnon suorittaneet (vastausprosentti)	%	49	55	58,0	58,0	0,0
- opiskelijapalaute, päätökysely, osatutkinnon suorittaneet (vastausprosentti)	%	48	38	40,0	38,0	-5,0

Hyvää opiskelijapalautetta ei voi varastoida, vaan se tulee saada joka kerta, joten sen keräämisen varmistamiseen tulee kiinnittää jatkuvasti erityistä huomiota. Myös palautteen käsitteleminen opiskelijoiden kanssa ja palautteesta mahdolliset seuranneet toimenpiteet tulisi kirjata ja niiden vaikutusta seurata nykyistä paremmin kaikilla aloilla. Opiskelijapalautteen kehittämistoimenpiteinä nähdään myös mm. palautteen antamisen varmistaminen koko Salpausta koskien tasalaatuisesti. Lisäksi tulee kiinnittää huomiota yksittäisten pitkin vuotta aloittavien/päättävien opiskelijoiden palautteiden keräämiseen. Myös raportointia tulee hyödyntää paremmin toiminnan kehittämisessä.

2.3.10 Työelämäpalaute

Valtakunnallisella työelämäpalautteella on tavoitteena kuulla työelämän kokemuksia oppilaitosten tarjoamista koulutuspalveluista ja koulutusten järjestämisestä ja siten vaikuttaa palvelujen kehittämiseen koko ajan paremmin asiakastarpeita vastaavaksi. Palautekysymysten teemat liittyvät asiakaslähtöisyyteen, sopimusprosessiin, ohjaukseen ja tukeen sekä vaikuttavuuteen ja laatuun. Kyselyt mittaavat toiminnan laatua ja vaikuttavat sen kehittämiseen. Opiskelija ei ole arvioinnin kohteena. Työelämäpalaute on opiskelijapalautteen ohella määritelty yhdeksi ammatillisen koulutuksen järjestäjien vaikuttavuusrahoituksen perusteeksi.

Työelämäpalaute jakautuu kahteen eri kyselyyn; työpaikkaohjaajakysely sekä työpaikkakysely. Työpaikkaohjaajakysely lähetetään työpaikkaohjaajalle päättyneen työpaikkajakson jälkeen.

Talousarvion toteutuminen

Kyselyn lähettää Opetushallitus. Työpaikkakysely lähetetään kahdesti vuodessa oppisopimus- tai koulutusopimustyöpaikan edustajille (yhteyshenkilö). Kohderyhmänä ovat koulutusopimuksia ja oppisopimuksia tehneet työnantajat.

Työelämäpalautte (työpaikkaohjaaja- sekä työpaikkakysely) vuonna 2023

Alla on kuvattu vuoden 2023 vastaajatiedot.

Työpaikkaohjaajakysely

12 836	3 711	29 %	4,16	0,94
Lähetetyt kyselyt lkm	Vastaajien lkm	Vastausprosentti	Keskiarvo (1-5)	Keskihajonta

Työpaikkakysely

3 644	1 618	44 %	4,07	0,91
Lähetetyt kyselyt lkm	Vastaajien lkm	Vastausprosentti	Keskiarvo (1-5)	Keskihajonta

Valtakunnallista vertailua edellä mainittuihin lukuihin on saatavilla (Vipunen.fi) koko vuoden 2023 tietojen osalta maaliskuussa 2024. Osasta vuotta saatavilla olevien valtakunnallisten vertailutietojen pohjalta Salpauksen vastausprosentit ja vastausten keskiarvot ovat paremmalla tasolla verrattuna valtakunnallisiin määriin.

Talousarviossa asetetut tavoitteet suhteessa toteutuneeseen v. 2023, työelämäpalautte

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa talousarvioon 2023 asetettu työelämäpalautteen vastausten keskiarvon tavoite (4,0) toteutui arvioitua 2,5 % paremmin (4,1).

Suoritus- ja vaikuttavuus	yks.	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Poikkeama-% TA2023-TP2023
Työelämäpalautte	ka.	4,1	4,0	4,0	4,1	2,5
- työelämäpalautte, työpaikkaohjaajakysely (vastausprosentti)	%	32,8	27,0	27,0	29,0	7,4
- työelämäpalautte, työpaikkakysely (vastausprosentti)	%	18,9	23,0	35,0	44,0	25,7

Työpaikkaohjaajakyselyn vastausprosentin asetettu tavoite 27 % toteutui 7,4 % paremmin ollen 29 %. Työpaikkakyselyn vastausprosentin tavoitteellinen määrä oli 35 %, joka toteutui 25,7 % paremmin (44 %).

Edellä olevien vastausprosenttien nousun eteen on tehty Salpauksessa eri henkilöstöryhmissä runsaasti työtä, josta kiitos kuuluu koko Salpauksen henkilöstölle.

Työelämäpalautteen kehittämistoimenpiteinä nähdään mm. raportoinnin parempi hyödyntäminen toiminnan kehittämisessä. Myös työelämäpalautteen keräämisestä käytävä keskustelu ja tiedottaminen edelleen yritysyhteistyön eri tilanteissa nähdään erittäin tärkeinä kehittämistoimenpiteinä.

Työpaikoilta saadun palautteen perusteella osa työpaikoista kokee, että vaikka kyseessä on valtakunnallinen kysely, kyselyitä tulee liian usein. Tämä työllistää heitä ja vähentää selkeästi vastaushalukkuutta.

Talousarvion toteutuminen

2.4 Käyttötalouden toteutuminen

(1000 €) vuonna 2023

Meno-/tulolaji	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
TULOT					
Myyntituotot	61 484	3 481	64 965	65 500	534
Maksutuotot	9	-1	8	13	5
Tuet ja avustukset	593	777	1 370	1 225	-145
Vuokratuotot	377	43	420	601	181
Muut tuotot	12	1	12	175	162
Valmistus omaan käyttöön		30	30		-30
YHTEENSÄ TULOT	62 474	4 331	66 806	67 514	708
MENOT					
Palkat	32 442	213	32 655	32 616	-39
Eläkekulut	5 421		5 421	5 283	-139
Muut henkilösivukulut	1 066	204	1 270	1 190	-80
Muiden palvelujen ostot	9 244	1 095	10 339	10 437	98
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	6 177	110	6 287	6 476	189
Varastojen muutos	200	-10	190	-209	-399
Tuet ja avustukset	865	-58	807	764	-43
Vuokramenot	1 377	39	1 416	1 309	-108
Verot	886		886	920	34
Muut kulut	220	35	254	150	-104
YHTEENSÄ MENOT	57 898	1 627	59 525	58 935	-590
NETTO	4 576	2 704	7 281	8 578	1 298
Poistot	7 085		7 085	7 121	37

2.5 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

(1000 €) vuonna 2023

ulkoiset erät	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuotot	62 474	4 301	66 776	67 514	738
Myyntituotot	61 484	3 481	64 965	65 500	
Maksutuotot	9	- 1	8	13	
Tuet ja avustukset	593	777	1 370	1 225	
Vuokratuotot	377	43	420	601	
Muut toimintatuotot	12	1	12	175	
Valmistus omaan käyttöön	-	30	30	-	- 30
Toimintakulut	- 57 898	- 1 627	- 59 525	- 58 935	590
Henkilöstökulut	- 38 929	- 417	- 39 346	- 39 089	
Muiden palvelujen ostot	- 9 244	- 1 095	- 10 339	- 10 437	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Ostot tilikauden aikana	- 6 177	- 110	- 6 287	- 6 476	
Varaston muutos	- 200	10	- 190	209	
Tuet ja avustukset	- 865	58	- 807	- 764	
Vuokratulut	- 1 377	- 39	- 1 416	- 1 309	
Muut toimintakulut	- 1 105	- 35	- 1 140	- 1 070	
Toimintakate	4 576	2 704	7 281	8 578	1 298
Korkotuotot	-	238	238	623	
Muut rahoitustuotot	101	55	156	157	
Korkokulut	- 42	71	29	- 4	
Muut rahoituskulut	- 12	- 6	- 18	- 19	
Vuosikate	4 624	3 063	7 687	9 335	1 649
Poistot käyttöomaisuudesta	- 7 085	-	- 7 085	- 7 121	
Kertaluonteiset poistot	-	-	-	-	
Arvonalentumiset	-	-	-	-	
Satunnaiset tuotot	-	-	-	-	
Satunnaiset kulut	-	- 35	- 35	- 56	
Tilikauden tulos	- 2 460	3 028	567	2 158	1 590
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	781	-	781	781	
Varausten lisäys(-), vähennys(+)	-	-	-	-	
Rahastojen lisäys(-), vähennys(+)	-	-	-	- 26	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	- 1 680	3 028	1 348	2 912	1 564

Talousarvion toteutuminen

2.6 Investointiosan toteutuminen

(1000 €) vuonna 2023

Kohde/hanke	Investointitulot (-) , -menot (+)				
	Talousarvio	Talousarvion muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Irtaimistohankinnat					
Oppimis- ja koulutuspalvelut	1 118	62	1 180	723	-457
Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut	536	549	1 085	821	-264
Käyttöomaisuuden myynti					
Käytetyt metallialan koneet	0		0	-57	-57
Irtaimistohankinnat yhteensä					
Menot yhteensä	1 654	611	2 265	1 544	
Tulot yhteensä	0	0	0	-57	
Nettomenot	1 654	611	2 265	1 487	-778
Rakentamishankkeet ylläpito- ja kehittämishankkeet					
Ståhlberginkatu 4 B, Lahti	1 000	350	1 350	1 425	75
Svinhufvudinkatu 6 F, Lahti	2 050	946	2 996	2 681	-315
Vipusenkatu 3, Lahti	1 350	-1 200	150	67	-83
Ståhlberginkatu 8, Lahti	200		200	170	-30
Vipusenkatu 5, Lahti	850	-650	200	226	26
Muut infrahankkeet	220	-220	0	0	0
Rahoitusosuudet valtiolta					
Ståhlberginkatu 4 B, Lahti	0	0	0	-7	-7
Rakentamishankkeet yhteensä					
Menot yhteensä	5 670	-774	4 896	4 568	
Tulot yhteensä	0	0	0	-7	
Nettomenot	5 670	-774	4 896	4 562	-334
INVESTOINTI YHTEENSÄ					
Menot yhteensä	7 324	-163	7 161	6 112	
Tulot yhteensä	0	0	0	-63	
Nettomenot	7 324	-163	7 161	6 049	-1 112

Talousarvion toteutuminen

2.7 Rahoitusosan toteutuminen

(1000 €) vuonna 2023

	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Tulorahoitus					
Vuosikate	4 624	3 063	7 687	9 335	1 649
Satunnaiset erät	-	- 35	- 35	- 56	- 21
Tulorahoitukseen korjausevät	-	-	-	- 96	- 96
Investointien rahavirta					
Investointimenot	- 7 324	163	- 7 161	- 6 112	1 049
Rahoitusosuudet investointimenoihin	-	-	-	7	7
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	-	-	-	57	57
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta	- 2 700	3 191	491	3 134	2 643
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-	-	-	-	-
Antolainasaamisten vähennykset	-	-	-	-	-
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	-	-	-	-	-
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	- 1 053	- 2 315	- 3 368	- 3 368	-
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-	-	-	-	-
Oman pääoman muutokset	-	-	-	-	-
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-	-	-	28	28
Vaihto-omaisuuden muutos	-	-	-	- 194	- 194
Saamisten muutos	-	-	-	1 244	1 244
Korottomien velkojen muutos	1 254	-	1 254	2 351	1 097
Rahoituksen rahavirta	201	- 2 315	- 2 114	60	2 174

Talousarvion toteutuminen

2.8 Yhteenveto yhtymäkokouksen hyväksymien määrärahojen toteuttamisesta

Sisältää ulkoiset erät

(1000 €)

	Sito- vuus ¹⁾	Talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA						
<i>(toimintakate)</i>						
- Oppimis- ja koulutuspalvelut	N	20 279	2 782	23 061	24 034	973
- Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut	N	- 15 703	- 78	- 15 780	- 15 456	325
Yhteensä		4 576	2 704	7 281	8 578	1 298
TULOSLASKELMAOSA						
<i>(rahoitustuotot ja -kulut, satunnaiset erät)</i>						
- Korkotulot	B	-	238	238	623	385
- Muut rahoitustulot	B	101	55	156	157	1
- Korkomenot	B	- 42	71	29	- 4	- 34
- Muut rahoitusmenot	B	- 12	- 6	- 18	- 19	- 1
- Satunnaiset erät	E	-	- 35	- 35	- 56	- 21
- Tulorahoitukseen korjauserät	K	-	-	-	- 96	- 96
Yhteensä		48	323	371	604	233
INVESTOINTIOSA						
Irtaimisto						
- Oppimis- ja koulutuspalvelut	N	- 1 118	- 62	- 1 180	- 723	457
- Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut	N	- 536	- 549	- 1 085	- 821	264
Kiinteistöinvestoinnit	N	- 5 670	774	- 4 896	- 4 568	328
Käyttöomaisuuden avustus ja myynti	E	-	-	-	63	63
Yhteensä		- 7 324	163	- 7 161	- 6 049	1 112
RAHOITUSOSA						
<i>(kassavirtaan vaikuttavat erät)</i>						
- Lainojen lyhennykset	B	- 1 053	- 2 315	- 3 368	- 3 368	-
- Muut maksuvalmiuden muutokset	E	1 254	-	1 254	3 428	2 174
Yhteensä		201	- 2 315	- 2 114	60	2 174
TALOUSARVION LOPPUSUMMA		- 2 498	876	- 1 623	3 194	4 817

1) N = nettositovuus, B = bruttomääräraha, K = kassavaikutus, E = ei sitova erä

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

	2023	2022
	€	€
Toimintatuotot	67 513 584,63	65 968 709,66
Myyntituotot	65 499 730,25	63 697 874,57
Maksutuotot	13 249,84	15 559,41
Tuet ja avustukset	1 224 817,75	1 438 847,95
Vuokratuotot	600 976,43	748 339,60
Muut tuotot	174 810,36	68 088,13
Toimintakulut	-58 935 273,62	-56 135 564,27
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-32 616 077,20	-31 083 935,40
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 282 627,93	-6 839 166,41
Muut henkilösivukulut	-1 189 879,33	-965 203,34
Palvelujen ostot	-10 437 235,65	-8 926 836,00
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 266 817,68	-5 748 814,03
Avustukset	-764 398,93	-705 876,43
Vuokratulot	-1 308 588,54	-1 162 806,02
Muut kulut	-1 069 648,36	-702 926,64
Toimintakate	8 578 311,01	9 833 145,39
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	623 353,35	32 217,01
Muut rahoitustuotot	157 198,88	312 304,55
Korkokulut	-4 499,38	246 247,03
Muut rahoituskulut	-18 872,40	-16 104,76
Vuosikate	9 335 491,46	10 407 809,22
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 121 394,86	-7 099 125,80
Satunnaiset erät		
Satunnaiset tuotot	0,00	14,32
Satunnaiset kulut	-56 466,16	-347 357,98
Tilikauden tulos	2 157 630,44	2 961 339,76
Poistoeron lisäys(-), vähennys(+)	780 594,99	780 594,95
Rahastojen lisäys(-), vähennys(+)	-26 187,44	-13 114,16
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 912 037,99	3 728 820,55

3.2 Rahoituslaskelma

	2023	2022
	€	€
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 335 491,46	10 407 809,22
Satunnaiset erät	-56 466,16	-347 343,66
Tulorahoitukseen korjauserät	-96 244,75	-536 482,94
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 112 463,36	-2 721 543,16
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 500,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	56 977,45	41 966,72
Toiminnan ja investointien kassavirta	3 133 794,64	6 844 406,18
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 367 639,00	-1 052 630,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen muutokset	27 691,33	20 000,58
Vaihto-omaisuuden muutos	-194 399,37	-54 596,68
Saamisten muutos	1 243 959,95	-62 200,53
Korottomien velkojen muutos	2 350 536,96	-382 809,90
Rahoituksen rahavirta	60 149,87	-1 532 236,53
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 193 944,51	5 312 169,65
Rahavarat 31.12.	22 704 073,14	19 510 128,63
Rahavarat 1.1.	19 510 128,63	14 197 958,98

Kohta 1.3.2 Toiminnan rahoitus

3.3 Tase

VASTAAVAA	2023 €	2022 €
A PYSYVÄT VASTAAVAT *)	81 898 383,53	83 313 807,00
I Aineettomat hyödykkeet	225 849,19	113 630,57
Aineettomat oikeudet	225 849,19	113 630,57
Aineettom.hyöd. ennakkomaksut	-0,00	-0,00
II Aineelliset hyödykkeet	79 464 163,18	80 991 805,27
Maa- ja vesialueet	2 737 930,20	2 737 930,20
Rakennukset	73 327 677,64	75 181 868,64
Kiinteät rakenteet ja laitteet	183 654,11	210 800,82
Koneet ja kalusto	2 961 979,56	2 652 722,72
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	252 921,67	208 482,89
III Sijoitukset	2 208 371,16	2 208 371,16
Tytäryhteisöosakkeet ja osuudet	200 000,00	200 000,00
Muut osakkeet ja osuudet	121 555,02	121 555,02
Muut pysyvät lainasaamiset	1 511 709,14	1 511 709,14
Muut pysyvät saamiset	375 107,00	375 107,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	25 680,52	25 680,52
Muut toimeksiantojen varat	25 680,52	25 680,52
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 435 468,81	23 291 084,88
I Vaihto-omaisuus	1 337 027,62	1 142 628,25
Aineet ja tarvikkeet	168 287,50	177 104,98
Keskeneräiset tuotteet	1 120 689,85	906 734,80
Valmiit tuotteet	48 050,27	58 788,47
II Saamiset	1 394 368,05	2 638 328,00
Lyhytaikaiset saamiset	1 394 368,05	2 638 328,00
Myyntisaamiset	452 294,70	592 125,41
Muut saamiset (alv, valtionosuus)	434 243,94	206 078,81
Siirtosaamiset	507 829,41	1 840 123,78
III Rahoitusarvopaperit		
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	15 822 823,69	15 131 083,53
IV Rahat ja pankkisaamiset	6 881 249,45	4 379 045,10
VASTAAVAA YHTEENSÄ	107 359 532,86	106 630 572,40

*) Vastaavien arvostuserät sisältyvät ko. pysyvien vastaavien eriin.

Talousarvion toteutuminen

VASTATTAVAA	2023 €	2022 €
A OMA PÄÄOMA	89 025 644,58	86 513 598,56
I Peruspääoma	41 155 874,27	41 155 874,27
II Arvonkorotusrahasto	236 679,38	636 671,35
IV Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	44 721 052,94	40 992 232,39
V Tilikauden yli-/alijäämä	2 912 037,99	3 728 820,55
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	7 748 307,10	8 528 902,09
Poistoero	7 748 307,10	8 528 902,09
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	13 079,86
Muut pakolliset varaukset	0,00	13 079,86
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	647 518,44	619 827,11
Muut toimeksiantojen pääomat	647 518,44	619 827,11
E VIERAS PÄÄOMA	9 938 062,74	10 955 164,78
I Pitkäaikainen	131 596,95	2 446 605,95
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	2 315 009,00
Lainat julkisyhteisöiltä	128 831,95	128 831,95
Muut velat	2 765,00	2 765,00
II Lyhytaikainen	9 806 465,79	8 508 558,83
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	1 052 630,00
Ostovelat	2 728 857,08	1 290 548,39
Muut velat	758 719,98	687 070,06
Siirtovelat	6 318 888,73	5 478 310,38
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	107 359 532,86	106 630 572,40

3.4 Konsernituloslaskelma

	2023	2022
	€	€
Toimintatuotot	67 524 912,31	65 980 511,90
Toimintakulut	-58 940 213,51	-56 139 972,10
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	-87 792,46
Toimintakate	8 584 698,80	9 752 747,34
Korkotuotot	623 386,76	32 694,58
Muut rahoitustuotot	157 198,88	312 304,55
Korkokulut	-4 499,38	246 247,03
Muut rahoituskulut	-18 872,42	-16 104,77
Vuosikate	9 341 912,64	10 327 888,73
Suunnitelman mukaiset poistot	-7 121 394,86	-7 099 418,66
Arvonalentumiset	0,00	0,00
Satunnaiset tuotot	0,00	14,32
Satunnaiset kulut	-56 466,16	-347 357,98
Tilikauden tulos	2 164 051,62	2 881 126,41
Tilinpäätössiirrot	-26 187,44	-13 114,16
Tilikauden verot	0,00	0,00
Laskennalliset verot	0,00	0,00
Vähemmistöosuudet	0,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 137 864,18	2 868 012,25

3.5 Konsernirahoituslaskelma

	2023	2022
	€	€
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN KASSAVIRTA		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	9 341 912,64	10 327 888,73
Satunnaiset erät	-56 466,16	-347 343,66
Tulorahoitukseen korjausevät	-96 244,75	-448 690,48
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 112 463,36	-2 721 543,16
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 500,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	56 977,45	41 966,72
Toiminnan ja investointien nettokassavirta	3 140 215,82	6 852 278,15
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 367 639,00	-1 052 630,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	27 691,33	20 000,58
Vaihto-omaisuuden muutos	-194 399,37	-54 596,68
Saamisten muutos	1 342 142,02	-169 625,36
Korottomien velkojen muutos	2 350 987,71	-382 556,77
Rahoituksen nettorahavirta	158 782,69	-1 639 408,23
RAHAVAROJEN MUUTOS	3 298 998,51	5 212 869,92
Rahavarat 31.12.	23 078 558,36	19 779 559,85
Rahavarat 1.1.	19 779 559,85	14 566 689,93

3.6 Konsernitase

VASTAAVAA	2023	2022
	€	€
A PYSYVÄT VASTAAVAT *)	81 698 383,53	83 113 807,00
I Aineettomat hyödykkeet	225 849,19	113 630,57
Aineettomat oikeudet	225 849,19	113 630,57
II Aineelliset hyödykkeet	79 464 163,18	80 991 805,27
Maa- ja vesialueet	2 737 930,20	2 737 930,20
Rakennukset	73 327 677,64	75 181 868,64
Kiinteät rakenteet ja laitteet	183 654,11	210 800,82
Koneet ja kalusto	2 961 979,56	2 652 722,72
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	252 921,67	208 482,89
III Sijoitukset	2 008 371,16	2 008 371,16
Tytäryhteisöosakkeet ja osuudet		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja osuudet	102 381,60	102 381,60
Muut osakkeet ja osuudet	19 173,42	19 173,42
Muut pysyvät lainasaamiset	1 511 709,14	1 511 709,14
Muut pysyvät saamiset	375 107,00	375 107,00
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	25 680,52	25 680,52
Muut toimeksiantojen varat	25 680,52	25 680,52
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	25 713 263,91	23 562 008,05
I Vaihto-omaisuus	1 337 027,62	1 142 628,25
II Saamiset	1 297 677,93	2 639 819,95
Lyhytaikaiset saamiset	1 297 677,93	2 639 819,95
III Rahoitusarvopaperit	15 822 823,69	15 131 083,53
IV Rahat ja pankkisaamiset	7 255 734,67	4 648 476,32
VASTAAVAA YHTEENSÄ	107 437 327,96	106 701 495,57

*) Vastaavien arvostuserät sisältyvät ko. pysyvien vastaavien eriin.

Talousarvion toteutuminen

VASTATTAVAA	2023	2022
	€	€
A OMA PÄÄOMA	96 850 345,34	95 112 473,13
I Peruspääoma	41 155 874,27	41 155 874,27
III Arvonkorotusrahasto	236 679,38	636 671,35
V Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	53 319 927,51	50 451 915,26
VI Tilikauden yli-/alijäämä	2 137 864,18	2 868 012,25
C PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	13 079,86
Muut pakolliset varaukset	0,00	13 079,86
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	647 518,44	619 827,11
Muut toimeksiantojen pääomat	647 518,44	619 827,11
E VIERAS PÄÄOMA	9 939 464,18	10 956 115,47
I Pitkäaikainen	131 596,95	2 446 605,95
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	0,00	2 315 009,00
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	131 596,95	131 596,95
II Lyhytaikainen	9 807 867,23	8 509 509,52
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	0,00	1 052 630,00
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	9 807 867,23	7 456 879,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	107 437 327,96	106 701 495,57

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Yhtymäkokouksen hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on hallinto-, laitos- ja asuinrakennusten poistoajoja muutettu 1.1.2008 alkaen neljästäkymmenestä (40) vuodesta kolmeenkymmeneen (30) vuoteen. Em. rakennusten poistoajaksi 1.1.2013 alkaen on 20 vuotta yhtymäkokouksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Yhtymäkokous vahvisti samalla IT-laitteiden poistoajan muutoksen 1.1.2013 alkaen. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon.

Pysyvien vastaavien arvonkorotuksissa käytettävät perusteet on esitetty kohdassa 4.3.1.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Materiaalivarastot on merkitty taseeseen painotettuun keskihankintahintaan tai todennäköiseen myyntihintaan, jos jälkimmäinen on ollut alhaisempi.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Johdannaisopimusten käsittely

Kynnyksellinen koronvaihtosopimus, joka on tehty kuntayhtymän lainasalkun korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi 8 miljoonan euron pääoma osalta. Suojauksen oli sen tekohetkellä tarkoitus kattaa näin osan kuntayhtymän taloussuunnitelman mukaisesta lainakannasta. 8 miljoonan euron ylittävän lainakannan korko oli tarkoitus määräytyä markkinakorkojen mukaan.

Kuntayhtymän pankkilainat maksettiin pois tilikaudella 2023. Koronvaihtosopimukseen ei liity enää lainojen korkosuojausta, joten se käsitellään kirjanpidossa ei-suojaavana. Sopimuksen positiivista markkina-arvoa ei ole kirjattu varovaisuuden periaatetta noudattaen tulosvaikutteisesti tuloslaskelmaan eikä taseen siirtosaamiisiin. Vuonna 2023 pankin sopimuksen ehtojen mukaisesti maksamat vaihtokorot on kirjattu korkotuotoiksi.

Lomapalkkavarauksen jaksotukset

Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antoi 24.1.2012 lausunnon nro 103 lomapalkkavelan kirjaamisesta vuoden 2011 tilinpäätöksestä alkaen. Kuntayhtymän lomapalkkavelka on kirjattu uudella laskentatavalla vuodesta 2012 alkaen.

4.1.1 Edellisten tilikausien vertailukelpoisuus (Liitetieto 4)

Arvonkorotukset perustuvat Suunnittelukeskus Oy:n antamiin lausuntoihin. Suunnittelukeskus on tehnyt omaisuuden arvioinnit vuosina 1994 ja 2000. Tilikaudella 2023 tehtiin rakennusten arvonkorotusten purkuun vuosittainen osuus (1/20 -osaa) yhteensä 399 991,97 euroa.

Rakennusten poistoajat ovat muuttuneet Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymässä seuraavasti:

- poistoaika muutettu 30:stä 40:een vuoteen 1.1.1999
- poistoaika muutettu 40:stä 30:een vuoteen 1.1.2008
- poistoaika muutettu 30:stä 20:een vuoteen 1.1.2013

4.1.2 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Salpaus-Palvelut Oy:n perustaminen vuonna 2016 merkitsi konsernisuhteen syntymistä. Konsernitilinpäätöksen laatimista koskeva yleisohjeen mukaan kuntayhtymien tulee laatia konsernitilinpäätös, sisältäen konsernin tuloslaskelman ja rahoituslaskelman sekä konsernitaseen, jotta jäsenkunnat pystyisivät laatimaan oman konsernitilinpäätöksensä täydellisenä oikein kuntayhtymän konsernitilinpäätöksestä.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty tytäryhteisö (1). Kuntayhtymällä ei ole omistusta osakkuusyhteisöistä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty. Pysyviin vastaaviin sisältyviä sisäisiä katteita ei ollut tilikaudella 2023.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kuntayhtymän ja sen tytäryhteisön keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä omistaa Salpaus-Palvelut Oy:n 100-prosenttisesti. Vähemmistöosuutta ei ole.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhteisöllä ei ollut ao. poistoja eikä oikaisuja ole kirjattu tilikaudelle 2023.

Poistoero ja vapaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa kuntayhtymän poistoero (780 594,99 euroa) on yhdistetty edellisten tilikausien ylijäämiin.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymä omistaa vuonna 2016 perustetun Salpaus-Palvelut Oy:n koko osakekannan. Tytäryhteisön osakepääoma 31.12.2019 on yhteensä 200 000 euroa, josta peruspääoma on 50 000 euroa ja SVOP-rahaston osuus on 150 000 euroa.

Salpaus-Palvelut Oy:n vuoden 2023 tilikauden voitto oli 6 421,18 euroa.

4.2 Tuloslaskelman liitetiedot

4.2.1 Toimintatuotot (Liitetieto 6)

Toimintatuotot x 1 000 euroa (Liitetieto 6)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Valtionosuusrahoitus	61 965	60 263	61 965	60 263
Muut myyntituotot	3 546	3 446	3 535	3 435
Maksutuotot	13	16	13	16
EU-tuet	461	486	461	486
Muut tuet ja avustukset	764	953	764	953
Muut toimintatuotot	776	816	776	816
YHTEENSÄ	67 525	65 981	67 514	65 969

4.2.2 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet (Liitetieto 11)

	Poisto- menetelmä	Osto / uudis- rakentaminen	Laaja perusparannus	Peruskorjaus
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
- Aineettomat oikeudet	tasapoisto	5 vuotta		
- Tietoliikenneohjelmat	tasapoisto	3 vuotta		
- Muut pitkävaikut. menot	tasapoisto	3 vuotta		
AINEELLISET HYÖDYKKEET				
Rakennukset ja rakennelmat *				
- Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta	5 vuotta
- Asuinrakennukset	tasapoisto	20 vuotta	20 vuotta	5 vuotta
- Talousrakennukset	tasapoisto	15 vuotta	15 vuotta	5 vuotta
<i>* Poistoaika muutettu 30:stä 40:een vuoteen 1.1.1999</i>				
<i>Poistoaika muutettu 40:stä 30:een vuoteen 1.1.2008</i>				
<i>Poistoaika muutettu 30:stä 20:een vuoteen 1.1.2013</i>				
<i>Poistoaika muutettu hankintalajin mukaisesti</i>				
<i>10 - 30 vuoteen 1.1.2021</i>				
Kiinteät rakenteet ja laitteet	menojäännös	25 %		
Koneet ja kalusto				
- Kuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta		
- Liikkuvat työkoneet	tasapoisto	5 vuotta		
- Atk- laitteet **	tasapoisto	3 vuotta		
- Muut laitteet ja kalusteet	tasapoisto	5 vuotta		
- Kevyet koneet	tasapoisto	5 vuotta		
- Raskaat koneet	tasapoisto	10 vuotta		
<i>** Poistoaika muutettu 5:stä 3:een vuoteen 1.1.2013</i>				

4.2.3 Pakollisten varausten muutokset (Liitetieto 12)

Pakollisten varausten muutokset (Liitetieto 12)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Koulutusveloitteet 1.1.	0	0	0	0
Lisäyksen tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Koulutusveloitteet 31.12.	0	0	0	0
Työttömyysvakuutusrahasto omavastuut 1.1.	13 080	0	13 080	0
Lisäyksen tilikaudella	0	13 080	0	13 080
Vähennykset tilikaudella	-13 080	0	-13 080	0
Työttömyysvakuutusrahasto omavastuut 31.12.	0	13 080	0	13 080
Korkoswapin ei-suojaavan osan varaus 1.1.	0	0	0	0
Lisäyksen tilikaudella	0	0	0	0
Vähennykset tilikaudella	0	0	0	0
Työttömyysvakuutusrahasto omavastuut 31.12.	0	0	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä 1.1.	13 080	0	13 080	0
Lisäyksen tilikaudella	0	13 080	0	13 080
Vähennykset tilikaudella	-13 080	0	-13 080	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	0	13 080	0	13 080

4.2.4 Olennaiset pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot (Liitetieto 13)

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot (Liitetieto 13)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot				
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	56 977	41 870	56 977	41 870
Luovutusvoitot yhteensä	56 977	41 870	56 977	41 870
Muut toimintakulut				
-				
Luovutustappiot yhteensä	0	0	0	0

4.2.5 Satunnaiset erät (Liitetieto 14)

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely (Liitetieto 14)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot				
Luottokunnan osakepääoman palautus	0	14	0	14
Satunnaiset tuotot yhteensä	0	14	0	14
Satunnaiset kulut				
Svinhufvudinkatu 7, Nelo maan puhdistus	56 466	60 522	56 466	60 522
Vipusenkatu 5 E, kiinteistön purku	0	283 013		283 013
PH Ajojärjoittelurata Oy:n osakkeiden myynti	0	3 823		3 823
Satunnaiset kulut yhteensä	56 466	347 358	56 466	347 358

4.2.6 Osinkotuottojen erittely (Liitetieto 15)

Osinkotuottojen korkotuottojen erittely	2023	2022
Osinkotuotot saman konsernin yhteisöistä	0	0
Osinko- ja osuuspääomien korkotuotot muista yhteisöistä		
PHP HOLDING OY	155 000	310 000
OSUUSKUNTA TUOTTAJAIN MAITO	0	875
SUOMEN LUOTTO-OSUUSKUNTA	140	0
Yhteensä	155 140	310 875

4.2.7 Erittely poistoeron muutoksista (Liitetieto 16)

Erittely poistoeron muutoksista (liitetieto 16)	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoeron muutos	-780 594,99	-780 594,95
Suunnitelman mukaisten poistojen ja verotuspoistojen erotus (- tai +)	0,00	0,00
Poistoeron muutokset yhteensä	-780 594,99	-780 594,95

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Arvonkorotusrahasto (Liitetieto 18)

Arvonkorotusrahasto (Liitetieto 18)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Maa-alueet				
Arvo 1.1.	167 486,10	167 486,10	167 486,10	167 486,10
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	167 486,10	167 486,10	167 486,10	167 486,10
Rakennukset *				
Arvo 1.1.	450 011,83	850 003,79	450 011,83	850 003,79
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	-399 991,97	-399 991,96	-399 991,97	-399 991,96
Arvo 31.12.	50 019,86	450 011,83	50 019,86	450 011,83
Muut osakkeet ja osuudet				
Arvo 1.1.	19 173,42	19 173,42	19 173,42	19 173,42
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotusten purku	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvo 31.12.	19 173,42	19 173,42	19 173,42	19 173,42
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	236 679,38	636 671,35	236 679,38	636 671,35

* Rakennusten arvonkorotukset on tehty ennen 1.1.1998

Arvostuserät ovat valtiolta korvauksetta saatuja pysyviä vastaavia.

Arvonkorotukset on kirjattu taseen Vastaavaa-puolella pysyvien vastaavien maa-alueiden, rakennusten ja osakkeiden lisäykseksi. Taseen Vastattavaa-puolella arvonkorotus on merkitty omaan pääomaan sisältyvään arvonkorotusrahastoon.

Arvonkorotuksen kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritetty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu ulkopuolisen asiantuntijan (Suunnittelukeskus Oy) antamiin lausuntoihin maa-alueiden ja rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta. Arvonkorotus on tehty kaikkiin maa-alueisiin, joiden osalta Kirjanpitolain mukaiset arvonkorotuksen edellytykset täyttyvät.

Tilinpäätöksessä **2006** tehtiin ylimääräinen 10 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2011** tehtiin 5 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2013** tehtiin 2 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2014** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2015** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2016** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2017** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2018** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2019** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2020** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2021** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2022** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksessä **2023** tehtiin 1 vuoden poisto rakennusten arvostuseriin.

Tilinpäätöksen liitetiedot

4.3.2 Pysyvät vastaavat (Liitetieto 19)

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet							
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut	Keskeneräiset hankinnat kiinteistöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	113 630,57	0,00	0,00	113 630,57	2 737 930,20	75 181 868,64	210 800,82	2 652 722,72	0,00	0,00	208 482,89	80 991 805,27
Lisäykset tilikauden aikana	190 039,64			190 039,64		4 306 178,01	25 553,51	1 354 127,97		0,00	236 564,23	5 922 423,72
Rahoitusosuudet tilikaudella				0,00		-6 500,00						-6 500,00
Vähennykset tilikauden aikana				0,00	0,00	0,00						0,00
Siirrot erien välillä				0,00		192 125,45					-192 125,45	0,00
Tilikauden poisto	-77 821,02			-77 821,02		-5 946 002,49	-52 700,22	-1 044 871,13				-7 043 573,84
Arvonalentumiset				0,00								0,00
Arvonkorotusten purkaminen				0,00	0,00	-399 991,97						-399 991,97
Poistamaton hankintameno 31.12.	225 849,19	0,00	0,00	225 849,19	2 737 930,20	73 327 677,64	183 654,11	2 961 979,56	0,00	0,00	252 921,67	79 464 163,18
<i>sisältää arvonkorotuksen 31.12.</i>					<i>167 486,10</i>	<i>50 019,86</i>						<i>217 505,96</i>
Erittelyt:												
<u>Olennaiset lisäykset ja siirrot erien välillä</u>												
<i>ulko</i>						1 071 956,04						
<i>Svi 6 F perusparannus</i>						2 828 517,06						
<i>Vipu 5 A 1 Aurinkosuojaus</i>						200 159,02					236 564,23	
<i>Stä 4 B ja Svi 8 Julkisivukorjaus</i>						391 171,34						
<u>Olennaiset arvonkorotusten purkamiset</u>												
<i>Rakennusten 1 vuoden poisto (= 1/20 osa alkuperäisistä arvoista)</i>						-399 991,97						

Tilinpäätöksen liitetiedot

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Osakkeet ja osuudet				Muut laina- ja muut saamiset		
	Tytär- yhteisö- osakkeet	Osakkuus- yhteisö- osakkeet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä	Muut lainasaamiset	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	200 000,00	0,00	121 555,02	321 555,02	1 511 709,14	375 107,00	1 886 816,14
Lisäykset tilikauden aikana				0,00			0,00
Vähennykset tilikauden aikana				0,00			0,00
Siirrot erien välillä				0,00			0,00
Arvon alentumiset				0,00			0,00
Hankintameno 31.12.	200 000,00	0,00	121 555,02	321 555,02	1 511 709,14	375 107,00	1 886 816,14
<i>sisältää arvonorotuksen 31.12.</i>			<i>19 173,42</i>	<i>19 173,42</i>			
Erittelyt:							
<u>Olennaiset vähennykset</u>							
<i>Ajoharoittelurata Oy:n osakkeiden</i>		<i>0,00</i>					
<i>Luottokunnan osakepääoman palautus</i>			<i>0,00</i>				

Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet erittely	2023	2022
Kiinteistöjen liittymismaksut	20 878,42	20 878,42
Muut- maat ja vesialueet	2 717 051,78	2 717 051,78
Maa- ja vesi alueet yhteensä	2 737 930,20	2 784 758,26

4.3.3 Omistukset muissa yhtiöissä (Liitetiedot 20-22)

Omistukset muissa yhtiöissä Liite 20-22	Kirjanpidon tili	Kirjanpitoarvo €		Osake-/ peruspää- omasta %	Ääni- vallasta %
		Konserni	Kuntayhtymä		
Tytäryhteisöt					
Salpaus palvelut Oy		0,00	50 000,00	100,00	100,00
Salpaus palvelut Oy SVOP-rahastoon		0,00	150 000,00		
Osakkuus- ja omistusyhteisyyhteisöt yhteensä	1201	0,00	200 000,00		
Muut osakkeet ja osuudet (sis. arvonkorotukset)					
Provincia Oy		299,00	299,00	2,99	2,99
Provincia Oy sijoitus VPO-rahastoon		22 432,00	22 432,00		
Kuntien Tiera Oy		3,00	3,00		
Nets Oy (Luottokunta Oy)		8,41	8,41		
Muovialan Kehittämiskeskus Oy (Muovipoli Oy)		12 614,10	12 614,10	3,60	3,60
PHP Holding Oy puhelinosaakkeet		83 538,95	83 538,95		3225 ääntä
Päijät-Hämeen Tekstiilihuolto Oy		504,56	504,56	0,20	0,20
Työterveys Wellamo Oy		500,00	500,00	0,50	
Laitoshuoltopalvelut Oy		1 655,00	1 655,00	0,005	
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä	1208 - 1214	121 555,02	121 555,02		
Kaikki yhteensä		121 555,02	321 555,02		

4.3.4 Saamisten erittely (Liitetieto 23)

Saamisten erittely (Liitetieto 23)	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä		253 271,78		308 733,18
Myyntisaamiset		253 271,78		308 733,18
Saamiset jäsenkunnilta		0,00		0,00
Myyntisaamiset		0,00		0,00
Saamiset osakkuus-/omistusyht.yhteisöiltä		0,00		0,00
Myyntisaamiset		0,00		0,00
Saamiset muilta		1 141 096,27		2 329 594,82
Myyntisaamiset		199 022,92		283 392,23
Arvonlisäverosaamiset		434 243,94		206 078,81
Siirtosaamiset		507 829,41		1 840 123,78
Saamiset yhteensä	0,00	1 394 368,05	0,00	2 638 328,00

4.3.5 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 24)

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 24)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Partnereita laskutetut projektien saamiset	33 202	13 532	33 202	13 532
KuEl eläkemenoperusteinen LAB:n osuus	0	126 366	0	126 366
Työllisyysrahaston koulutuskorvaus	20 422	14 599	20 422	14 599
Kaarisillan siirtovelka	33 936	0	33 936	0
Kelan korvaus työterveyshuollosta	164 965	181 062	164 965	181 062
Lahden Talot Oy Svi 7 luovutuksen tuotot	0	1 254 000	0	1 254 000
Projektien saamiset /EU-tuet ja avust.	206 181	159 732	206 181	159 732
Yhteisöveronpalautukset ja omavero saamiset	544	1 787	0	0
Muut tulojäämät	5 322	20 291	5 322	20 291
Tulojäämät yhteensä	464 572	1 771 369	464 028	1 769 583
Menoennakot				
Muut menoennakot	43 801	70 541	43 801	70 541
Menoennakot yhteensä	43 801	70 541	43 801	70 541
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	508 374	1 841 910	507 829	1 840 124

4.4 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

4.4.1 Oman pääoman erittely (Liitetieto 25)

Oman pääoman erittely (Liitetieto 25)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	41 155 874,27	41 155 874,27	41 155 874,27	41 155 874,27
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Peruspääoma 31.12. *	41 155 874,27	41 155 874,27	41 155 874,27	41 155 874,27
Arvonkorotusrahasto 1.1.	636 671,35	1 036 663,31	636 671,35	1 036 663,31
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	-399 991,97	-399 991,96	-399 991,97	-399 991,96
Arvonkorotusrahasto 31.12.	236 679,38	636 671,35	236 679,38	636 671,35
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	50 451 915,26	46 380 598,04	40 992 232,39	36 116 215,86
Lisäykset	2 868 012,25	4 071 317,22	3 728 820,55	4 876 016,53
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	53 319 927,51	50 451 915,26	44 721 052,94	40 992 232,39
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 137 864,18	2 868 012,25	2 912 037,99	3 728 820,55
Oma pääoma yhteensä 31.12.	96 850 345,34	95 112 473,13	89 025 644,58	86 513 598,56

* Laskelma kuntayhtymän peruspääoman jakautumisesta jäsenkunnittain esitetään kohdassa 1.5.3 Keskeiset liitetiedot

4.4.2 Poistoerot (Liitetieto 26)

Erittely poistoerosta (liitetieto 26)	2023	2022
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	7 748 307,10	8 528 902,09
Verotuspoistoihin liittyvä poistoero	0,00	0,00
Poistoero YHTEENSÄ	7 748 307,10	8 528 902,09

4.4.3 Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät viiden vuoden jälkeen (Liitetieto 27)

Pitkäaikaiset velat (Liitetieto 27)	2023 1.1.2029 jälkeen erääntyvät	2022 1.1.2028 jälkeen erääntyvät
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	210 529,00
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Pitkäaikaiset velat yhteensä	0,00	210 529,00

4.4.4 Pakolliset varaukset (Liitetieto 29)

Pakolliset varaukset (Liitetieto 29)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
- Koulutusvelvoitteet	0	0	0	0
- Työttömyysvakuutusrahasto omavastuut	0	13 080	0	13 080
- Korkoswapin ei-suojaavan osan varaus	0	0	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	0	13 080	0	13 080

4.4.5 Pitkä- ja lyhytaikaiset velat (Liitetieto 30)

Vieras pääoma (Liitetieto 30)	2023		2022	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat jäsenkuntayhtymille		0,00		0,00
Ostovelat		0,00		0,00
Velat osakkuus-/omistusyht.yhteisöille		0,00		0,00
Ostovelat		0,00		0,00
Velat muille	131 596,95	9 806 465,79	2 446 605,95	8 508 558,83
Lainat	128 831,95	0,00	2 443 840,95	1 052 630,00
Ostovelat		2 728 857,08		1 290 548,39
Muut velat	2 765,00	758 719,98	2 765,00	687 070,06
Siirtovelat		6 318 888,73		5 478 310,38
Vieras pääoma yhteensä	131 596,95	9 806 465,79	2 446 605,95	8 508 558,83

4.4.6 Maksuliiketilin luottolimiitti (Liitetieto 31)

Maksuliiketilin luottolimiitti (Liitetieto 31)	2023	2022
Päijät-Hämeen Osuuspankki		
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	6 000 000,00	6 000 000,00
- siitä käyttämättä oleva määrä	6 000 000,00	6 000 000,00

4.4.7 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 33)

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät (Liitetieto 33)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Menojäämät				
Siirtyvät korot	0	11 068	0	11 068
Lomapalkkavaraukset	3 141 481	3 034 237	3 141 481	3 034 237
Yhteisö-, kiinteistö- ja muut verot	443 205	454 875	443 205	454 875
KuEL-maksut palkkaperusteinen	645 914	613 515	645 914	613 515
KuEL-maksut eläkemenoperusteinen	0	167 381	0	167 381
Työttömyysvakuutusmaksut	278 934	267 835	278 934	267 835
Muut menojäämät	634	2 923	634	2 923
Menojäämät yhteensä	4 510 168	4 551 833	4 510 168	4 551 833
Tuloennakot				
Projektien siirtovelat	1 788 437	871 359	1 788 437	871 359
Muut tuloennakot	20 284	55 118	20 284	55 118
Tuloennakot yhteensä	1 808 721	926 477	1 808 721	926 477
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	6 318 889	5 478 310	6 318 889	5 478 310

4.5 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

4.5.1 Leasingvastuiden yhteismäärä (Liitetieto 38)

Leasingvastuiden yhteismäärä arvonlisäveroineen (Liitetieto 38)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 134 069	856 859	1 134 069	856 859
3 Step IT Oy	788 504	642 705	788 504	642 705
CHG-Meridian AG	84 868	0	84 868	0
ARVAL Oy	36 746	17 074	36 746	17 074
Suomen Kalustoratkaisut Oy	223 952	197 080	223 952	197 080
Myöhemmin maksettavat	1 442 509	1 593 355	1 442 509	1 593 355
3 Step IT Oy	985 417	1 076 826	985 417	1 076 826
CHG-Meridian AG	235 988	0	235 988	0
ARVAL Oy	83 601	0	83 601	0
Suomen Kalustoratkaisut Oy	137 503	516 529	137 503	516 529
Leasingvastuut yhteensä	2 576 578	2 450 214	2 576 578	2 450 214

4.5.2 Muut vastuusitoumukset (Liitetieto 39-40)

Muut vastuusitoumukset (Liitetiedot 39-40)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Kiinteistöihin kohdistuvat vastuut 9.1.2023[†] rasisitustodistusten mukaisesti				
Kiinteistöpalvelut	672 735,00	672 735,00	672 735,00	672 735,00
Yhteensä	672 735,00	672 735,00	672 735,00	672 735,00
Rakennusajan vakuudet				
Koulutuskeskus Salpaus, Kiinteistöpalvelut rakennuttajana	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00
Takuuajan vakuudet				
Koulutuskeskus Salpaus, Kiinteistöpalvelut rakennuttajana	192 682,66	96 914,87	192 682,66	96 914,87
Yhteensä	192 682,66	96 914,87	192 682,66	96 914,87
Pankkitakaukset ja vastasitomuksen takaukset				
Valuuttatermiinitakaus 561211-90078698 Edunsaaja OP Yritys pankki Oyj (liittyy Kunnykselliseen korrinvaihtosopimukseen, kts. Liitetieto 41)	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00
Yhteensä	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00	2 500 000,00
Nordea Rahoitus Suomi Oy				
First Card yritys kortit rahoitus yhteensä. Sopimus 412443. Vastuu 31.12.	3 966,39	2 875,96	3 966,39	2 875,96
Yhteensä	3 966,39	2 875,96	3 966,39	2 875,96
MUUT VASTUUSITOUMUKSET YHTEENSÄ	3 369 384,05	3 272 525,83	3 369 384,05	3 272 525,83

Tilinpäätöksen liitetiedot

4.5.3 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (Liitetieto 41)

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt (Liitetieto 41)	Konserni		Kuntayhtymä	
	2023	2022	2023	2022
Hankkeiden omarahitusosuudet	167 240,00	123 350,00	167 240,00	123 350,00
Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit				
v. 2014 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2023	0,00	411 059,82	0,00	205 529,91
v. 2015 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2024	58 703,50	176 110,51	58 703,50	117 407,01
v. 2016 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2025	420 977,69	841 955,38	420 977,69	631 466,54
v. 2017 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2026	1 254 012,79	2 090 021,32	1 254 012,79	1 672 017,06
v. 2018 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2027	254 124,78	378 160,09	254 124,78	316 142,44
v. 2019 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2028	2 599 481,84	3 639 274,57	2 599 481,84	3 119 378,21
v. 2020 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2029	493 581,72	658 108,96	493 581,72	575 845,34
v. 2021 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2030	1 103 022,70	1 418 172,04	1 103 022,70	1 260 597,37
v. 2022 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2031	1 114 324,89	1 253 615,50	1 114 324,89	1 253 615,50
v. 2023 valmistuneet investoinnit, tarkistusvastuu päättyy 31.12.2032	974 843,50	0,00	974 843,50	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu, kiinteistöinvestoinnit²	8 273 073,42	10 866 478,20	8 273 073,42	9 151 999,36
Kiinteistöjen alkuperäisen luovutus sopimuksen mukainen palautusvelvollisuus valtiolle				
Tanhuan (Kuhmoinen) kiinteistön myynti 3.3.2014. Palautusvastuu siirretty Männikkö kiinteistön saneeraukseen (Asikkala) OKM/15/511/2014 7.3.2016	490 000,00	490 000,00	490 000,00	490 000,00
Jokimaa (Lahti) 2,4 hehtaarin suuruinen määräalan myynti 27.6.2013. Palautusvastuu siirretty Jokimaa (Lahti) maneesikiinteistön saneeraukseen OKM/25/511/2013 7.3.2016	72 000,00	72 000,00	72 000,00	72 000,00
Kujalan (Lahti) 2,4 toimipisteen myynti 22.5.2014. Palautusvastuu siirretty Opintie 1 (Heinola) kiinteistön saneeraukseen OKM/16/511/2014 19.10.2016	519 000,00	519 000,00	519 000,00	519 000,00
Heinämaatiin (Orimattila) kiinteistön myynti 30.10.2015. Palautusvastuu siirretty Opintie 1 (Heinola) kiinteistön saneeraukseen OKM/1/511/2016 12.9.2016	150 000,00	150 000,00	150 000,00	150 000,00
Kiinteistöjen kauppahintojen palautusvastuu valtiolle yhteensä³	1 231 000,00	1 231 000,00	1 231 000,00	1 231 000,00
Kynnyksellinen koronvaihtosopimus Pohjola Pankki Oyj				
PHKKhall 158 § 26.8.2013 "Kynnyksellinen koronvaihtosopimus on tehty kuntayhtymän lainasalkun korkoriskin suojaamiseksi. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi 8 miljoonan euron pääoma osalta. Suojaus kattaa näin osan kuntayhtymän taloussuunnitelman mukaisesta lainakannasta. 8 miljoonan euron ylittävän lainakannan korko määäräytyy markkinakorkojen mukaan. Koronvaihtosopimuksella kuntayhtymän lainasalkun korko on 8 miljoonaan euron osalta muutettu kiinteäksi 2,55 prosentin korkoksi 6 kuukauden euriborin ollessa korkeintaan 5%. Koron ollessa yli 5% kuntayhtymän maksama korko on 6 kuukauden euriborkorko vähennettynä yhdellä prosenttiyksiköllä. Koronvaihtosopimuksella kiinteäksi muutettu korko ei sisällä varsinaisten lainojen marginaalia. Korkotarkastelu tehdään aina korkojaksittain 6 kk välein. Ensimmäinen taloussuunnitelman 2017 - 2019 mukainen laina nostettiin tammikuussa 2017. Nostettavan lainan ja koronvaihtosopimuksen pääomat vastaavat toisiaan. Loppuosa vuodelle 2017 budjetoidusta lainannostosta ylittää korkosuojausten. Sopimus alkaa 27.12.2016 ja erääntyy 28.12.2026."				
Kuntayhtymän pankkilainat maksettiin pois tilikaudella 2023. Koronvaihtosopimukseen ei liity enää lainojen korkosuojausta, joten se käsitellään kirjanpidossa ei-suojaavana. Sopimuksen markkina-arvoa ei ole kirjattu varovaisuuden periaatetta noudattaen tulosvaikutteisesti tuloslaskelmaan eikä taseen siirtosaamiisiin. Vuonna 2023 pankin sopimuksen ehtojen mukaisesti maksamat vaihtokorot on kirjattu korkotuotoiksi.				
Koronvaihtosopimuksen laskennallinen pääoma	8 000 000,00	8 000 000,00	8 000 000,00	8 000 000,00
Koronvaihtosopimuksen markkina-arvo 31.12. (pankin ilmoituksen mukaan)	17 675,30	85 412,59	17 675,30	85 412,59
Pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät vastuut arvonlisäveroineen				
Rakennukset	196 040,10	177 367,64	196 040,10	177 367,64
Maa-alueet	22 097,80	15 297,78	22 097,80	15 297,78
Laitteet	782,40	782,40	782,40	782,40
Pitkäaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyvät vastuut arvonlisäveroineen	218 920,30	193 447,82	218 920,30	192 965,26

² Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusparantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennyksen tai palautuksen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä on otettu huomioon kaikki kiinteistöt myös ne, joiden osalta vastuun toteutuminen ei ole todennäköistä.

³ Opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin (tilojen rakentaminen, peruskorjaus, osto) saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, L opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:53 §. Palautusvastuu päättyy kun valtionavustuksen myöntämisestä on kulunut yli 15 vuotta.

4.6 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

4.6.1 Henkilöstömäärä (Liitetieto 42)

Henkilöstön määrä 31.12.2023	Vakituiset	Määräaikaiset	Sivutoimiset	Yhteensä 31.12.2023*	Yhteensä 31.12.2022*
Vastuualue	henkilöstö	henkilöstö	henkilöstö	henkilöstö	henkilöstö
Oppimis- ja koulutuspalvelut	456	51	18	507	512
Vastuualue 1 / Pedagoginen johtaminen, opiskelijapalvelut ja erityinen tuki, valmentava ja maahanmuuttajakoulutus, kansainvälisyys ja kilpailutoiminta	112	14	2	126	126
Vastuualue 2 / Tekniikan ja luonnonvara-alojen koulutuspalvelut	175	18	13	193	191
Vastuualue 3 / Palvelu-, hyvinvointi- ja kulttuurialojen koulutuspalvelut	147	19	3	166	170
Vastuualue 4 / Yritys- ja työelämäpalvelut	22			22	25
Oppilaitospalvelut	140	5		145	111
Kiinteistöpalvelut	41	1		42	44
Ravintolapalvelut	36	1		37	41
Tietohallintopalvelut	24	1		25	26
Johtamis- ja kehittämispalvelut	39	2		41	43
YHTEENSÄ	596	56	18	652	666

*Ei sisällä sivutoimisia

	Teoreettinen 2023	Toteutunut 2023	Teoreettinen 2022	Toteutunut 2022	Teoreettinen 2021	Toteutunut 2021
Vastuualueet	htv	htv	htv	htv	htv	htv
Oppimis- ja koulutuspalvelut	516,0	503,9	531,1	496,7	478,8	452,9
Vastuualue 1 / Pedagoginen johtaminen, opiskelijapalvelut ja erityinen tuki, valmentava ja maahanmuuttajakoulutus, kansainvälisyys ja kilpailutoiminta	124,7	123,4	125,6	114,6	85,1	80,1
Vastuualue 2 / Tekniikan ja luonnonvara-alojen koulutuspalvelut	198,0	196,0	206,1	200,4	213,5	201,0
Vastuualue 3 / Palvelu-, hyvinvointi- ja kulttuurialojen koulutuspalvelut	169,5	161,5	175,0	161,1	180,2	171,7
Vastuualue 4 / Yritys- ja työelämäpalvelut	23,8	23,1	24,4	20,6		
Oppilaitospalvelut	101,6	101,2	107,1	105,2	108,3	104,7
Kiinteistöpalvelut	41,7	41,4	42,2	41,8	43,2	43,2
Ravintolapalvelut	35,0	34,9	37,3	36,3	38,1	37,3
Tietohallintopalvelut	24,9	24,9	27,6	27,2	27,1	24,3
Johtamis- ja kehittämispalvelut	40,8	40,3	43,1	41,3	55,8	51,9
Yhteensä	658,4	645,4	681,2	643,2	643,7	607,9

4.6.2 Luottamushenkilön palkoista perityt ja puolueelle tilitetyt luottamushenkilömaksut (Liitetieto 44)

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut		
(Liitetieto 44)	2023	2022
Hämeen Sosiaalidemokraatit ry	2 254,50	2 346,50
Hämeen Kokoomus ry	982,13	1 078,32
Kokoomus	364,50	344,25
Hämeen vasemmistoliitto	67,50	
Keskustan Päijät-Hämeen piiri	243,00	459,00
Lahden Perussuomalaiset		13,50
Perussuomalaisen Hämeen Piiri	465,75	526,50
Lahden Perussuomalaiset ry	337,50	378,00
Lahden Vihreät	405,00	135,00
Hämeen vihreät		270,00
KD Hämeen piiri	20,25	20,25
Hartolan Perussuomalaiset	13,50	
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	5 153,63	5 571,32

4.6.3 Tilintarkastajan palkkiot (Liitetieto 45)

Tilintarkastajan palkkiot (Liitetieto 45) (sis.alv)	2023	2022
BDO Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	23 279,76	29 030,88
Tarkastuslautakunnan avustaminen	9 486,00	10 334,16
Muut palkkiot	0,00	0,00
Palkkiot yhteensä	32 765,76	39 365,04

4.7 Luettelo tilikaudella käytetyistä tilikirjoista

4.7.1 Käytetyt tilikirjat

Käytetyt tilikirjat	
Päiväkirja	konekielisenä /erikseen arkistoitu
Pääkirja	konekielisenä /erikseen arkistoitu
Kassakirjanpito	konekielisenä
Käyttöomaisuuskirjanpito	konekielisenä
Ostoreskontra	konekielisenä
Myyntireskontra	konekielisenä
Palkkakirjanpito	konekielisenä /erikseen arkistoitu
Varastokirjanpito	konekielisenä/erikseen arkistoitu
Konsernikirjanpito	konekielisenä
Lainat (otto- ja antolainat)	konekielisenä/erikseen arkistoitu
Talousarviokirja	erikseen sidottu
Tasekirja	erikseen sidottu
Tase-erittelyt	erikseen arkistoitu

4.7.2 Käytetyt tositelajit

Käytetyt tositelajit	
Tositelaji	Tositelaji nimi
ALKUSA	ALKUSA Alkusaldot
CPU	CPU CEEPOS-kassa
KOMMUI	KOMMUI Käyttöön muistiot
KOMTOS	KOMTOS Käyttöomaisuustositt
MATKAT	MATKAT Matkalaskut
MRP10	MRP10 MRP Laskulaji 10
MRP11	MRP11 MRP Laskulaji 11
MRP12	MRP12 MRP Laskulaji 12
MRP13	MRP13 MRP Laskulaji 13
MRP14	MRP14 MRP Laskulaji 14
MRP15	MRP15 MRP Laskulaji 15
MRP19	MRP19 MRP Laskulaji 19
MRP20	MRP20 MRP Laskulaji 20
MRP30	MRP30 MRP Laskulaji 30
MRP50	MRP50 MRP Laskulaji 50
MRPK	MRPK Luottotappio
MRPMAN	MRPMAN MRP Manuaalisuorituk
MRPMK	MRPMK MRP Kehotusmaksut
MRPVII	MRPVII MRP Viitesuoritukset
MUIEVL	MUIEVL Muistio PT-EVL oikai
MUISAL	MUISAL Muistioto ALV-tyhjen
MUISRD	MUISRD Muistiotos. ulkoinen
MUIST1	MUIST1 Muistiotositteet 1
MUSSRD	MUSSRD Muistiotos sisäinen
OMAKSU	OMAKSU Ostoreskontra maksut
ORPMAK	ORPMAK ORP Maksut
ORPRD	ORPRD ORP Ostolaskut RD
OSTORD	OSTORD Ostolaskut RD-portaa
PALKAT	PALKAT Palkkatositteet
PALKOH	PALKOH Palkk.kust. kohdenta
PALKOI	PALKOI Palkkatositt.oikaisu
PALKVA	PALKVA Lomapalkkavaraus
PANKKI	PANKKI Pankkien tiliotteet
WILMA	WILMA Opiskelijajärjestelm
VYÖR	VYÖR Vyörytys

4.8 Toiminnan ja strategian toteutumista kuvaavien mittareiden selitykset ja laskentakaavat

Ensisijaiset hakijat/aloituspaikat

Ensisijaiset hakijat/valinnan aloituspaikat kevään yhteishaussa (ammattilliset perustutkinnot).

Yhteishaun kautta aloittaneet

Yhteishaun kautta opiskelun aloittaneet. Mittari otettu käyttöön v. 2023.

Jatkuvan haun kautta aloittaneet

Jatkuvan haun kautta opiskelun aloittaneet.

Opiskelijavuodet

Valtionosuusrahoitteen koulutuksen opiskelijavuosi on 365 päivää, joiden aikana opiskelija osallistuu henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mukaisesti oman osaamisen hankkimiseen ja vahvistamiseen.

Suoritettut tutkinnot

Suoritettujen perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen määrä.

Suoritettut tutkinnon osat

Suoritettujen perustutkintojen, ammattitutkintojen ja erikoisammattitutkintojen tutkinnon osien määrä.

Oppisopimusten määrät

Oppisopimusten määrä. Mittari otettu käyttöön v. 2023.

Opinnoista eroaminen (ammattilliset perustutkinnot)

Eronneet opiskelijat, joiden tavoitteena on koko perustutkinto. Raportista on rajattu pois oppisopimuskoulutuksessa olevat opiskelijat, joiden oppisopimus on tehty koko opiskeluajalle. Raportoidaan ikäryhmittäin ns. negatiiviset eron syyt, jolloin opiskelijalla ei ole tiedossa jatkokoulua.

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa opinnoista eronneiksi lasketaan seuraavien syiden takia eronneet opiskelijat (ns. negatiiviset erot):

- koulutuksen järjestämiseen liittyvät syyt
- henkilökohtaiset syyt
- terveydelliset syyt
- katsotaan eronneeksi
- opiskelijan kuolema
- muu syy

Toiminnan tuloksellisuutta ja strategian toteutumista kuvaavissa mittareissa ei lasketa eronneiksi opiskelijoita, jotka siirtyvät muuhun toisen asteen koulutukseen, korkeakouluun, muuhun koulutukseen, Koulutuskeskus Salpauksen sisällä suorittamaan toista tutkintoa tai muutokset työsuhteessa (oppisopimuksen purku). Eronneiksi ei myöskään lasketa opiskelijoita, jotka siirtyvät työpajalle, kuntoutukseen tai muihin sosiaali- ja terveysalan palveluihin tai työelämään.

Näistä syistä eronneiden määrää seurataan kuitenkin Tietovarastoraportoinnilla.

Erikseen raportoidaan oppisopimusten purkautuminen sekä oppisopimusopinnoista eroaminen. Mittarit otetaan käyttöön vuoden 2023 aikana.

Valmistuneiden työllistyminen

Työllistyneiden osuus (%) pohjautuu Opetushallituksen Vipunen-tietokannan tietoihin, jotka kuvaavat toisen asteen ammatillisen perustutkinnon tietyllä aikavälillä suorittaneiden pääasiallista toimintaa valitun vuoden lopussa. Tilastoissa on kahden vuoden viive. Tilastokeskuksen tilastot saadaan noin 1,5 vuoden viiveellä.

Jatko-opintoihin sijoittuminen, amk + yliopisto

Ammatillisen perustutkinnon suorittaneiden sijoittuminen jatko-opintoihin, joissa tavoitteena ammattikorkeakoulu- tai yliopistotutkinto. Tiedot pohjautuvat Opetushallituksen Vipunen-tietokannan tietoihin.

Opiskelijapalautte

Opiskelijapalautte lasketaan valtakunnallisten Amis-palautteiden aloitusvaiheen kyselyjen ja päättövaiheen kyselyjen tulosten pohjalta. Laskennassa huomioidaan rahoituksen perusteena käytettävien palautekysymysten vastausten keskiarvo sekä vastausprosentit. Vastausprosentit otettu käyttöön v. 2023.

Työelämäpalautte

Työelämäpalautteet lasketaan valtakunnallisten palautekyselyjen (työpaikkaohjaaja ja työpaikka) kyselyjen tulosten pohjalta. Laskennassa huomioidaan rahoituksen perusteena käytettävien palautekysymysten vastausten keskiarvo sekä vastausprosentit. Keskiarvomittari otettu käyttöön v. 2021. Vastausprosentit otettu käyttöön v. 2023.

5 MUUT ERIYTETYT LASKELMAT

5.1 Koulutuskeskus Salpaus -kuntayhtymän kilpailulain 30 d §:n edellyttämä tuloslaskelma kuntayhtymän taloudellisesta toiminnasta, joka tapahtuu kilpailutilanteessa markkinoilla

KILPAILULAIN 30 D §:N EDELLYTTÄMÄ ERIYTETTY TULOSLASKELMA

1.000 €

	2023	2022
Toimintatuotot	1 879	1 756
Myyntituotot	1 781	1 667
Maksutuotot	0	0
Tuet ja avustukset	0	0
Vuokratuotot	81	71
Muut tuotot	17	17
Toimintakulut	-1 586	-1 256
Henkilöstökulut	-1 051	-871
Palveluiden ostot	-23	-32
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-433	-336
Muut kulut	-79	-16
Toimintakate	293	500
Korkotuotot	1	0
Vuosikate	294	500
Suunnitelman mukaiset poistot	-48	-44
Tilikauden tulos	247	456
Vyörytyserät	-173	-202
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	73	254

Eriytetty tuloslaskelma sisältää kilpailulain 30 d:n eriyttämisen edellyttämät kuntayhtymän taloudelliset toiminnot, jotka tapahtuvat kilpailutilanteessa markkinoilla. Tällaisiksi toiminnoiksi on tunnistettu:

- Ei-tutkintoon tähtäävien koulutus- ja tukipalveluiden myynti Salpaus-Palvelu Oy:lle
- Ravitsemispalveluiden henkilökunnalle ja ulkopuolisille aterioiden myynti
- Muuhun kuin yleiseen tai yleishyödylliseen tarkoitukseen kiinteistöjen vuokraus

Tuloslaskelmassa on otettu huomioon sekä vahvistetun kirjanpidon lukuja että toimintoihin kohdistuvia kustannuslaskennallisia vyörytyksiä.

6 TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUKSET

Martti Tokola, toimitusjohtaja (sähköinen allekirjoitus)

Päivi Saarelainen, rehtori (sähköinen allekirjoitus)

Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymän hallitus

Jetta Laakso, puheenjohtaja (sähköinen allekirjoitus)

Niina Varjo, varapuheenjohtaja (sähköinen allekirjoitus)

Minna Halme (sähköinen allekirjoitus)

Antti Laaksonen (sähköinen allekirjoitus)

Oona Löytänen (sähköinen allekirjoitus)

Jouni Nurminen (sähköinen allekirjoitus)

Jukka Pietiläinen (sähköinen allekirjoitus)

Jouko Rajajärvi (sähköinen allekirjoitus)

Toni Seppälä (sähköinen allekirjoitus)

Merja Vahter (sähköinen allekirjoitus)

Tiina Vainio/Riitta Vuori, varahenkilö (sähköinen allekirjoitus)

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

BDO Audiator Oy

Helge Vuoti, JHT, HT, CIA, CCSA, CISA, CFE (sähköinen allekirjoitus)

Toimintamalli

Tarkastuslautakunta

Yhtymäkokous

Opiskelijan oikeusturvatoimikunta

Yhtymähallitus

Palvelualojen sekä Tekniikan ja luonnonvara-alojen
koulutusneuvottelukunnat

Martti Tokola, toimitusjohtaja Päivi Saarelainen, rehtori

Johtamis-, kehittämis- ja oppilaitospalvelut

Martti Tokola, toimitusjohtaja

Hallinto ja johtaminen

toimitusjohtaja ja rehtori

Henkilöstö- ja kehittämispalvelut

henkilöstö- ja kehittämisjohtaja

Talouspalvelut

talouspäällikkö

Viestintä- ja markkinointipalvelut

markkinointi- ja viestintäpäällikkö

Kiinteistöpalvelut

teknisen palvelun päällikkö

Tietohallintopalvelut

tietohallintojohtaja

Ravintolapalvelut

opetusalapäällikkö

Oppimis- ja koulutuspalvelut

Päivi Saarelainen, rehtori

Pedagoginen johtaminen, opiskelijapalvelut ja erityinen tuki, valmentava- ja maahanmuuttajakoulutus,
kansainvälisyys ja kilpailutoiminta,
Seija Katajisto, vararehtori

Tekniikan ja liikenteen alat, luonnonvara-alat, kulttuurialat

Risto Salmela,
opetusalojohtaja

Hyvinvoinnin alat, kaupan ja hallinnon alat, matkailu-, ravitsemis- ja elintarvikealat, kulttuurialat

Merja Tirkkonen,
opetusalojohtaja

Yritys- ja työelämäpalvelut

Henna Erkamo,
opetusalojohtaja

opetusalapäälliköt, opiskelijapalvelupäällikkö, opetuspalvelupäällikkö,
opettajat ja opinto-ohjaajat

Työelämäkaltaiset oppimisympäristöt

autokorjaamot, Kauneustalo, opetusmyymälät, talotyömaat,
Kulinaaritalo, Ravintola Haave ja muut ravintolat,
opetusmaatila ja -talli, Koira- ja kissahoitola Tassula,
Kiinteistöpalvelut, TOP-IT ja muut Oppilaitospalveluiden yksiköt

salpaus
palvelut Oy

Koulutuskeskus Salpaus
–kuntayhtymän tytäryhtiö

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Martti Tokola	Suomi.fi	13.02.2024 13:05
Päivi Saarelainen	Suomi.fi	13.02.2024 14:27
Jetta Laakso	Suomi.fi	13.02.2024 16:08
Niina Varjo	Suomi.fi	13.02.2024 14:02
Riitta Vuori	Suomi.fi	14.02.2024 15:07
Antti Laaksonen	Suomi.fi	17.02.2024 10:32
Oona Löytänen	Suomi.fi	21.02.2024 14:17
Jouni Nurminen	Suomi.fi	21.02.2024 18:29
Jukka Pietiläinen	Suomi.fi	15.02.2024 16:27
Jouko Rajajärvi	Suomi.fi	13.02.2024 13:02
Toni Seppälä	Suomi.fi	20.02.2024 22:47
Merja Vahter	Suomi.fi	18.02.2024 21:41

Asiakirjan ovat allekirjoittaneet

Nimi	Tunnistautuminen	Aika
Minna Halme	Suomi.fi	22.02.2024 12:43:46 UTC+02:00

Tämä dokumentti on sähköisesti allekirjoitettu

Sisällys: - Kansilehti (1 sivu)
- Alkuperäinen dokumentti (140 sivua)

Kansilehden sivu 1/1

6 TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUKSET

Martti Tokola, toimitusjohtaja

Päivi Saarelainen, rehtori

Koulutuskeskus Salpaus –kuntayhtymän hallitus

Jetta Laakso, puheenjohtaja

Niina Varjo, varapuheenjohtaja

Minna Halme

Antti Laaksonen

Oona Löytänen

Jouni Nurminen

Jukka Pietiläinen

Jouko Rajajärvi

Toni Seppälä

Merja Vahter

Riitta Vuori

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu tilintarkastuskertomus.

Lahdessa 27 päivänä helmikuuta 2024

BDO Audiator Oy

Helge Vuoti

HT, HT, CIA, CCA, CIA, CFE